

למעשה

פרשת שמיני

©

כל הזכויות שמורות

למכון 'למעשה'

ולפנחס זרביב

כתובת המחבר

חנה סנש 21\11

אשדוד

058-3271323

p0583271323@gmail.com

כמו כן המכון מתמחה בעריכה לשונית

פרשת שמיני

למה שכרו של אהרן שיתייחד עימו
הדיבור דווקא בפרשת שתויי יין

ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו
לפני ה', ויאמר משה אל אהרן הוא אשר
דבר ה' לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל
העם אכבד וידם אהרן (י', ב-ג)

וברש"י: "וידם אהרן, קבל שכר על
שתיקתו, ומה שכר קבל, שנתייחד עמו
הדבור, שנאמרה לו לבדו פרשת שתויי
יין".

צ"ב למה שכרו של אהרן שיתייחד עימו
הדיבור דווקא בפרשת שתויי יין?

אלא אפשר לבאר שכוחה של שתיקה זו
מתבטא שלא עירער על עומק דינו של ה',
שהיה יכול לומר שזה חטא קל, ולמה
נענשו בעונש מיתה. אלא שתק ואמר
שאינו מבין כלל במילי דשמיא ועל זה קיבל
את פרשת שתויי יין.

וגדולת השתיקה היא יותר ממי שמדבר
אבל מצדיק עליו את הדין לאחר
שמסבירים לו את עומק חשבונות שמים,
והוא מבין, ומסכים שכך צריך כי מי שאינו
שואל כלל שאלות, הוא מקבל את הכל

למרות שאינו מבין וזה עבד אמיתי, שהרי
מי שמקבל רק כשמבין הוא מראה בדעתו
שם לא היה מבין הוא לא היה מקבל.

ולכן זכה לפרשת שתוי יין שנאמרת רק
למי שמבין עד כמה עמקו משפטי ה'.

וכמו שמובא בילקוט לקח טוב לבאר את
הפסוק "יין ושכר אל תשת וגו' בבואכם אל
אוהל מועד וכו' ולהורות וגו'" (ויקרא י ט יא)
קטר המושך אחריו שורה ארוכה של
קרונות עמוסי נוסעים, אם יסטה קמעא
מפסי הרכבת הריהו מעמיד בסכנת חיים
את כל יושבי הקרונות. לעומת זאת עגלה
שאינה מהלכת על מסילה ישרה
ומדוייקת, אם תיסטה לא יגרם כל אסון
ליושבי העגלה.

וכך הוא הדבר גם בעולם המסחר, מי
שהוטעה למשל בגרמים אחדים של
סחורה פעוטת ערך, לא יכעס. אבל אם
יוטעה אדם בכמה גרמים של כסף צרוף
הוא יכעס מאד, כיוון שההפסד הוא
משמעותי!

הכלל הוא: ככל שגדול ערך הסחורה, כך
גדולה הקפידא של המפסיד.

למעשה פרשת שמיני

להודות ולומר שסטיה גדולה ומשמעותית יש כאן.

כדי לפענח את סוד היין הוסיף הסבא והסביר: ההולך בעולמו בלי סדר ומשקל מדוקדק של מידות ומעשים, אין ניכר אצלו נזק כאשר קורה שיבוש מסויים בשכלו. אבל התורה ניתנה בשכל העליון האלוקי הדק, ורצונה שילך האדם בסדר מושלם. באמות המידה העדינות שברשותה של התורה, בכוחה לתפוס כל בלבול קל. כל גרם נשקל במאזניה העדינות של התורה, כל סטיה של כחוט השערה מן הפסים, נחשבת לפגם גדול. משום כך אסרה התורה להורות אחרי שתיית רביעית יין.

עומדים אנו כאן על ה'משפטיך תהום רבה' שבכל תג ותג שבתורתנו הק', עד כמה חשובה שלימות ההבנה והידיעה, מצווים אנו לייקר ולהחשיב כל הלכה, כל סברא, כל רעיון וכל קושיא. כמו כן למדים אנו מכך על הצורך הגדול להזהר בשמירת כלי המחשבה שבעזרתם הוגים אנו בתורת ד'.

ומכאן שאם נראה אדם שמצטיין באורך רוח ובמידות טובות כועס על מישהו שהטעה אותו בכמות מועטת של סחורה שטיבה אינו ידוע לנו, נבין מיד כי המדובר הוא בסחורה יקרת ערך שכן, אם הסבלן הגדול הזה כועס, על כרחך שהוטעה בדבר שראוי לקצוץ עליו.

במשלים אלו מאיר את עינינו הסבא זצ"ל מקלם (מובא באור רש"ז) בבארו את עומק משמעות הוראת חז"ל 'שתה רביעית יין אל יורה' (עירובין סד:): ההבנה הפשוטה של פסק זה היא לפי שהיין מחבל בצלילות הדעת שהיא תנאי הכרחי לכל דיין ומורה הוראה ברם כל מי ששתה פעם רביעית יין תמה במקצת על הלכה זו לרוב בני אדם אין כמות מזערית של יין גורמת לבלבול הדעת מדוע אם כן יהיה אסור להורות לאחר שתיית רביעית יין?

אלא אמנם כן, אנו איננו מבינים ואיננו חשים כיצד רביעית יין פוגמת בישוב דעתו של אדם. אבל אם התורה הקדושה מקפידה בכגון דא על השותה שלא יורה הלכה במצב כזה - בעל כרחנו. עלינו

כולו שכלי כאחד מצבא המרום כי מצד השכל אין האדם מתפעל מהם, ע"כ דין הוא להתייחד אליו הדבור בלא אמצעי כי גם הוא נעשה רוחני כמשה מצד דמימה זו.

ד"א לפי שאזהרת השתיה יש בה רמז אל השתיקה, כי כל שכור מרבה דברים כמ"ש (משלי כג.כט-ל) למי שיח וגו' למאחרים על היין וגו' וכתוב (זכריה ט.יז) ותירוש ינובב בתולות, על כן בזכות וידום אהרן נתייחד אליו דבור זה כי על ידו לא ירבה בשיחה בטילה או מזקת כי הלה"ר תלתא קטיל (דב"ר ה.י) לכך נאמר ולא תמותו מלבד מה שהשכרות ממית בטבע כמ"ש (משלי יד.יב) יש דרך ישר לפני איש ואחריתו דרכי מות, יש דרך ישר ס"ת שכר כי ע"י השכר הכל בעיניו למישור כאמרו רז"ל (יומא עה.) כל הנותן עיניו בכוסו כל העריות דומות בעיניו למישור שנאמר (משלי כג.לא) יתהלך למשרים, וזה שנאמר ואחריתו דרכי מות כי האחרית מן יש דרך ישר הוא אותיות שכר והוא דרכי

בדבריו אלה, פתח לנו הסבא זצ"ל גם אשנב להבנת דברי חז"ל, 'אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד' (חגיגה ט ב). יתכן שבשאר חכמות אין תוספת של שינון אחד אחרי מאה פעמים, משמעותית. אך שונים הם פני הדברים כאשר מדובר בשינון פרקי התורה, הבנויה על אדני היושר הצרוף והמזוקק.

והכלי יקר כתב לבאר בטעם הדבר שזכה שהתייחד עליו הדיבור וז"ל **ד"א לפי שהשתיקה יש לספק בה,** אם הוא שותק ומצטער וקורא תגר בלבו על משפטי ה' או אם הוא שותק ושמח בלבו כמדת הצדיקים ששמחין ביסורין, ע"כ נתייחד אליו הדבור כדי לגלות על טוהר מחשבתו שהרי אין הקב"ה משרה שכינתו כ"א מתוך שמחה ודבור זה היינו ששרתה עליו השכינה מתוך שמחת לבבו בזה נודע לכל כי היה שמח ביסורין כמדת הצדיקים.

ד"א לפי שדמימה זו, היא הוראה שאינו מתפעל בכל המאורעות שבגופות ובודאי

מות כי הוא ממית הן בדרך עונש הן בדרך הטבע. עכ"ד הכלי יקר. ונרחיב לבאר את דבריו כי הדיבור שהאדם חושה עליו הוא מגיע מצד השכל, והוא דיבור עמוק אבל דיבור של שתויי יין הוא דיבור בלי שום מחשבה, ולכן היותו וסייג לחכמה שתיקה כי היא מראה על המחשבה של האדם, לכן קיבל את המעלה שלא יכנס למקדש שתוי יין. והרב משה שטרנבוך שליט"א ראיתי שכתב לבאר וז"ל ביאור עומק ה'מידה כנגד מידה' בקבלת השכר של אהרן על כך ששתק "וידום אהרן", (י, ג). פירש רש"י "קיבל שכר על שתיקתו, ומה שכר קבל, שנתייחד עמו הדיבור, שנאמרה לו לבדו פרשת שתויי יין". נראה לבאר עומק העניין, שאהרן קיבל שכרו במידה כנגד מידה, שהלא אהרן שתק בשעה שעפ"י רגש היה לו לבכות ולהתרגש מאוד, אבל הוא העצים והגביר את שכלו על הרגש לגמרי מתוך אמונה בקב"ה, ובמידה כנגד מידה נתן לו הקב"ה את האזהרה על שתיית יין, שאזהרה זו עניינה

להגביר את השכל, שהלא אפילו מי ששתה רק רביעית יין אסור לו להיכנס לבית המקדש, ואף שאינו שיכור אבל מ"מ שכלו נפגם במידת מה, וכדי להיכנס לבית המקדש צריך שהשכל יהיה בשלמות, ולכן דווקא אהרן הכהן שהגביר את השכל לגמרי, זכה לקבל אזהרה זו שעניינה לשמור על השכל בשלמות.

למה נמשלו ישראל בדווקא לעוף

"לאהרן ולבניו ולזקני ישראל" (ט' - א') אמר ר' עקיבא, נמשלו ישראל לעוף, מה עוף אינו פורח בלא כנפיים, כך ישראל אין יכולים לעשות דבר חוץ מזקניהם [ויקרא רבה פי"א - ח'].

וצ"ב למה נמשלו דווקא לעוף שנקצצו והרי בלי חכמי ישראל אין בכלל חיים ועוף יכול ללכת גם בלי כנפים אומנם אינו יכול לעוף אבל ללכת הוא כן יכול. וידוע מה שכתב בתשובת הריב"ש (קעא בד"ה ומה שאמרת בנד"מ ח"א עמ' סי קצ) שדרך חז"ל להגזים בדבריהם כדי להרחיק את האדם מן העבירה.

[וז"ל הריב"ש (קעא) דרך החכמים אבדו מן העולם". עלינו לדעת, כי להפליג בהגדלת העונות כדי שישמר אדם מהכשל בהן. אמרו בפ' יש בערכין (טו:): כל המספר לשון הרע מגדיל עונות כנגד שלש עברות ע"ג וגלוי עריות ושפיכות דמים וכו' וכן במס' נדרים (מ) יצא ר' עקיבא ודרש כל שאינו מבקר את החולה כאלו שופך דמים. ובפ' ר"א דאורג (קה:): אמרו הקורע בגדיו בחמתו וכו' יהיה בעיניך כעובד ע"ג. היאמר אדם באלו וכיוצא בהם יהרג ואל יעבור, הא ליכא למימר'.]

וע' בשו"ת פני יהושע ח"ב חאה"ע סימן מד ד"ה והשאלה ובשו"ת לב חיים ח"א סימן כא ובספר הברית חלק ב מאמר י"ב פרק ה].

ובפרט שכן מבואר במדרש (ילקוט שמעוני שיר השירים יג): "דרש רבא למה נמשלו דברי תורה לאגוז? האגוז כל זמן שעצו דבוק לפריו הוא משומר, פרש ממנו משליכין אותו לאשפה. כך ישראל כל זמן שדבוקים לחכמים ושומעים דבריהם הם זוכים לקנות שני עולמים, פרשו מהם

לדבריהם זוכה לנחלת שני עולמות. [בספר 'משנת חכמים', לרבי משה חגיז, אחד מגדולי התורה המופלאים שזרח אורם לפני כשלוש מאות שנה, אשר בעל ה'נודע ביהודה' בהסכמת ספרו כתב עליו: "רב תנא הוא כחד הראשונים!", כותב כך: "זזה כלל גדול אצל אמונתנו אמונת ישראל דבאמונת חכמים הכל תלוי בה!", (סימן תקי'). ובמקום אחר כתב: "ואם תראה מי שמפקפק בדבריהם ואפילו בשיחה קלה יהיה בעיניך ככופר בכל התורה כולה", (ראה שם סימן תקיב)].

אלא הביאור שבכוונה נמשל מי שפורש מחכמי ישראל לעוף שנקצצו כנפיו, כיון שהעוף שנקצצו כנפיו חושב שמה בכך

למעשה פרשת שמיני

מ"מ עדיין אני יכול ללכת, וזה גודל טעותו, שאיבד את הכל, ואינו מבין שאיבד את הכל כך מי שאינו שומע לחכמי ישראל הוא חשוב שעכ"פ אני יכול להתסדר וחושב שמבין, אבל באמת הוא אינו מבין כלום.

וכן היה אומר רבי חיים שמואלביץ זצ"ל "נמשלו ישראל כעוף", ישראל דווקא. לומר לך, שאומות העולם שונים במהותם מעם ישראל, והם יכולים לעשות ולפעול כאוות נפשם ללא "זקניהם", ואין בכך כל חסרון. כמו שהבהמה והחיה ממלאות את תפקידן בשלימות גם בלי כנפיים, והכנפיים אינן נחוצות להם, כך גם אומות העולם יכולים למלא תפקידם ללא "זקניהם". לעומת זאת, ישראל משולים "לעוף", שאם איבד את כנפיו, הרי איבד את עיקר חיותו, ולא עוד, אלא שגרוע הוא יותר מבהמה, כי גם ללכת אינו יכול. זהו טבעם ומהותם של ישראל, כשאינם מחוברים ל"זקניהם", הרי הם מאבדים את חיותם ואינם יכולים לעשות ולפעול בכלל. ולא עוד, אלא שבלעדי ה"זקניהם" גרועים הם אף יותר מאומות העולם.

וכמו שהמשיל המס"י את חובת הציות לגדולי ישראל (פ"ג) והטעות השניה והיא קשה מן הראשונה היא שמטעה ראייתם עד שרואים הרע כאלו הוא ממש טוב, והטוב כאילו הוא רע, ומתוך כך מתחזקים ומחזיקים מעשיהם הרעים. כי אין די שחסרה מהם ראיית האמת לראות הרעה אשר נגד פניהם, אלא שנראה להם למצוא ראיות גדולות ונסיגות מוכיחים לסברותיהם הרעות ולדעותיהם הכוזבות, וזאת היא הרעה הגדולה המלפפתם ומביאתם אל באר שחת. והוא מה שאמר הכתוב (ישעיה ו, י) השמן לב העם הזה ואזניו הכבד ועיניו השע פן וגו', וכל זה מפני היותם תחת החושך וכבושים המה תחת ממשלת יצרם. אך אותם שכבר יצאו מן המאסר הזה, הם רואים האמת לאמיתו ויכולים ליעץ שאר בני אדם עליו.

הא למה זה דומה? לגן המבוכה, הוא הגן הנטוע לצחוק, הידוע אצל השרים, שהנטיעות עשויות כתלים כתלים, וביניהם שבילים רבים נבוכים ומעורבים, כולם דומים זה לזה, והתכלית בם הוא להגיע

אל אכסדרה אחת שבאמצעם. ואמנם השבילים האלה מהם ישרים ומגיעים באמת אל האכסדרה, ומהם משגים את האדם ומרחיקים אותו ממנה. ואמנם ההולך בין השבילים הוא לא יוכל לראות ולדעת כלל אם הוא בשביל האמיתי או בכוזב, כי כולם שוים ואין הפרש ביניהם לעין הרואה אותם, אם לא שידע הדרך בבקיאות וטביעות עין שכבר נכנס בהם והגיע אל התכלית שהוא האכסדרה. והנה העומד כבר על האכסדרה הוא רואה כל הדרכים לפניו ומבחין בין האמתיים והכוזבים, והוא יוכל להזהיר את ההולכים בהם, לומר: זה הדרך לכו בו! והנה, מי שירצה להאמין לו, יגיע למקום המיועד. ומי שלא ירצה להאמין וירצה ללכת אחר עיניו, ודאי שישאר אובד ולא יגיע אליו.

שני ריקודים

ונוסיף מעשה שהיה עם ר' שלום שבדרון כפי שהובא בספר קול חוצב (עמ' 275) באותם ימים שלטה תנועת המושבים על ה'פרנסה' של העולים החדשים. הקרקעות במושבים התחלקו בין הנציגויות השונות בצורה חדה: שמונים אחוז מקרקעות המושבים החדשות, למפא"י, ועשרים אחוז למפד"ל...

מדינת ישראל יישיבה את העולים מתימן ומצפון אפריקה במושבים מסודרים. כל ראש משפחה היה רשאי לחלקת אדמה ולבית מגורים. מי שלא היה מוכשר לחקלאות קיבל הדרכה שוטפת ממדריכים מנוסים.

גם בתי ספר ממלכתיים הוקמו עבור ילדי המושבים, לפי הצורך, כיתות מטופחות

וכן הדבר הזה: מי שעדיין לא משל ביצרו, הוא בתוך השבילים, לא יוכל להבחין ביניהם. אך המושלים ביצרום שכבר הגיעו אל האכסדרה, שכבר יצאו מן השבילים וראו כל הדרכים לעיניהם בברור, הם יכולים ליעץ למי שירצה לשמוע, ואליהם

וכן הדבר הזה: מי שעדיין לא משל ביצרו, הוא בתוך השבילים, לא יוכל להבחין ביניהם. אך המושלים ביצרום שכבר הגיעו אל האכסדרה, שכבר יצאו מן השבילים וראו כל הדרכים לעיניהם בברור, הם יכולים ליעץ למי שירצה לשמוע, ואליהם

וכן הדבר הזה: מי שעדיין לא משל ביצרו, הוא בתוך השבילים, לא יוכל להבחין ביניהם. אך המושלים ביצרום שכבר הגיעו אל האכסדרה, שכבר יצאו מן השבילים וראו כל הדרכים לעיניהם בברור, הם יכולים ליעץ למי שירצה לשמוע, ואליהם

למעשה פרשת שמיני

ומרווחות. הדרך ל'בתי ספר הממלכתיים' שמים שעקשנותם הובילה את חייהם נראתה סלולה להגשמת החזון הציוני 'להיות עם חופשי בארצינו': ידים מיובלות, כובע ומצחיה, מעדר ומחרשה [כלשונו של ר' שלום בהזדמנות אחרת: במקום 'להיות עם קדוש' - להיות עם חפשי. רח"ל].

היהדות החרדית ביקשה לתקוע מקלות בגלגלי ההעברה על הדת. היו אלה שליחים מטעם ה'פעילים' שחדרו ליישובים וגילו לעולים הדתיים שיש להם זכות מלאה לתבוע 'בתי ספר' המושתתים על קריטריונים של חינוך דתי. מבחינה חוקית, הסבירו לעולים, אין שום בעיה לתבוע חינוך דתי בכל תוקף... הם חיממו את ליבם להאבק על נפשם.

הדברים נודעו ב'חלונות הגבוהים' של הממסד השמאלני. וה'מכבש' הופעל מידית בכיוון הנגדי: שליחי התנועה עברו מבית לבית הסבירו ואיימו על התושבים החדשים באיבוד זכויותיהם לדיור ושיכון: 'מי שיתעקש על חינוך דתי יגווע ברעב, ישאירו אותו בבתי פח ובצריפים לא יתנו לו 'זרעים' לחקלאות. היו יהודים יראי

מחאת היהודים בארץ ובתפוצות הביאו לפגישה הסטורית מענינת בין משה ניסים לראשי וועדת 'חבר פעילי המחנה התורני' [-הפעילים בשמו הראשון]. משה ניסים, חתנו של יו"ר תנועת המושבים - קורן, גילה את אוזנם אודות כמה משפטים ששמע מחותנו - קורן:

לנו, אישית לא איכפת שילדים ילמדו תורה כרצונם. אנחנו זקוקים ל'קולות' וזה למעשה הפחד שלנו. בו ברגע שאתם תקחו את הנוער ותקימו מוסדות עצמאיים, הקולות יעברו אליכם. ההורים והנוער יצביעו למפלגות הדתיות. לכן ורק לכן, אנחנו נאבקים. מאידך גיסא המאבק הציבורי שלכם מיסב לנו נזק בלתי הפיך. לכן הצעתינו היא אנחנו נקים מוסדות נפרדים, מיוחדים לנוער הדתי. הילדים

ילמדו במוסדותינו. הם ילמדו תורה ורק תורה, כרצונכם, ולפי התכתיבים שלכם.

כך, ההפסד שלנו לא יהיה גדול מבחינה מפלגתית. הציבור לא יימנע מלהצביע בבחירות לאלו שעושים למענו - הוי אומר אנחנו, ויסיכים לתת את קולו למפלגה שבנתה בשבילו בנינים ומוסדות דתיים...

נעשה שלום, ושלום על ישראל. כולם ירוויחו.

הפגישה היתה הסטורית מבחינת כל הצדדים. היה בה פתח רווחה לניצחון

היהדות החרדית: הצעה גלויה מאין כמוה. ה'אויב' פורס את הכל על השולחן... וגם מסכים להעניק כסף בלי סוף, האויב יממן לנו את מוסדות התורה... השמאל מתחיל

להכנע. המחיר הוא הצבעה ל'שמאל' ותו לא, ללא פגיעה בחופש הדת, להיפך מדובר בסיוע נדיר. מי שיודע את התקופה ההיא מבין את משמעות ההצלחה: הפעילים התחילו מאפס ממאבק של

בודדים מול ממסד אכזרי גדול וקשה וכשה'שמאל' הראה סימני 'פחד', היתה זו

קרן אור חזקה בעלטה שכסתה את התקופה.

בחבר הפעילים התקיימה ישיבה סוערת לדון בהצעה. לפתע, בעיצומו של דיון הדהד קולו של ר' שלום: מי צריך קולות? אנחנו מחפשים קולות? לא ולא, לנו יש שאיפה אחת ללמד תורה, וזה הרי יהיה לנו באופן מוחלט ללא עוררין ב"ה!

ר' שלום נעמד, הרים את המקל ופצח בריקוד קטן של שמחה. יופי. השגנו משהו!

כמובן, שהשמחה לא מתחילה ונגמרת במשרדי 'חבר הפעילים' ההכרעה חייבת להיות בטרקלינם של גדולי ישראל נשאל את הרב מבריסק הוכרז פה אחד.

ר' שלום חיך ואמר לנו: אני עצמי אשטח לפני הרב את כל הצדדים. אפרט בפניו את הלבטים על בוריים את העבר והעתיד וכו' וכו'. אני אכנס יחד איתכם לביתו ואשאל.

רבי מנחם כהן היה עם ר' שלום בחדרו של הרב מבריסק:

הרב שמע את הכל והשיב בדרך משל: הרב מבריסק: ברוך השם שיש לנו גדולים בתורה ששומרים עלינו. אשרינו מה טוב חלקינו...

היה זה אותו ר' שלום ששעה קודם לכן רקד מחד גיסא, ועתה הסתובב ורקד בשמחה אמיתית לאידך גיסא, ללא ניד עפעף. משמעת מוחלטת כפיפות מתוקה לפני גדולי הדור. התבטלות בשמחה. ריקוד - של אמונת חכמים.

למה שכרו של אהרן שיתייחד עימו הדיבור דווקא בפרשת שתוי יין

ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו לפני ה', ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ה' לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל העם אכבד וידם אהרן. (י', ב-ג)

וברש": "וידם אהרן, קבל שכר על שתיקתו, ומה שכר קבל, שנתייחד עמו הדבור, שנאמרה לו לבדו פרשת שתוי יין".

צ"ב למה שכרו של אהרן שיתייחד עימו הדיבור דווקא בפרשת שתוי יין?

אלא יש לבאר עפ"י מש"כ הרב יוסף צבי הלוי דינר זצ"ל בספרו מקדש הלוי (פרשת שמיני) לבאר את הסיבה שהתחייבו נדב

אבא הלך עם בנו הצעיר ביער. לפתע הבחין האב שהילד איננו. הוא הסתכל לצדדים, חיפש וחיפש. הילד נעלם: יענקלה! יענקלה! צעק בקול. מרחוק נשמע קולו של הילד: 'אבא אני כאן, אבל אני לא יכול לחזור עכשיו. תפסתי קוזק, אני תופס חזק בגופו. אסור לי לעזוב...'

'יענקלה עזוב את הקוזק!' צעק האב בפחד. 'תוותר עליו ותחזור אלי. אחרת תעלם, תאבד את הדרך לגמרי'.

חלפה דקה. קולו של הילד הדהד ברחבי היער: אבא, אבא, אני לא יכול. הוא תופס אותי... הקוזק מחזיק בי. חשבתי שאני תופס בו אבל... סיים הרב מבריסק את משלו הנוקב. יותר לא היה צריך להוסיף, יותר לא היה צריך להאמר. הדברים הובנו -- ואז הוסיף הרב וסיים בעוד משפט יסודי: **אידשקייט לא עושים בכסף. אידשקייט עושים עם מסירות נפש.**

רק עזבנו את הבית, מספר רבי מנחם כהן, ור' שלום לא יכל להתאפק ופרץ בריקוד של שמחה עצומה, ליד ביתו של

אולם כאן, צריכים אנו להתבונן. שכן בודאי, איש אינו מעלה בדעתו לומר כי נדב ואביהוא נכנסו אל המשכן כשהם שיכורים חלילה... הם בודאי לא השתכרו, ועל אחת כמה וכמה שלא היו מעלים בדעתם להכנס למשכן במצב מעין זה. עלינו להניח כי הם שתו מעט יותר מהשיעור, כאשר שתיה זו אינה פוגמת ולו במשהו בשיקול דעתם או במכובדותם. אולם חרף כל זאת, מוצאים אנו כי מעשה זה היה חמור ביותר, והם נענשו בגינו בחומרה.

ולכאורה, מדוע? מה כל כך גרוע בשתיית יין ביום כה נכבד כיום חנוכת המשכן? הלא אנו היינו יכולים אפילו לסבור להיפך! הלא כידוע נאמר (תהילים ק"ד) ח"ו ויין ישמח לבב אנוש להצהיל פנים משמן ואף מוצאים אנו כי בעת קיומן של חלק ניכר מהמצוות אנו אפילו מחוייבים לשתות יין כמו לדוגמה בקידוש בהבדלה בברית מילה בפדיון הבן בנישואין ובעוד כמה וכמה הזדמנויות וזאת על אף שבאותה שעה אנו עסוקים בעבודת ה' קדושה!

ואביהו מיתה מפני שנכנסו שתויי יין לבית המקדש, עה"פ 'ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו לפני ה'" (י ב)

ובמדרש (ויקרא רבה י"ב א') 'תני רבי שמעון: לא מתו בניו של אהרן אלא על שנכנסו שתויי יין לאהל מועד. רבי פנחס בשם ר' לוי אמר משל למלך שהיה לו בן בית נאמן, מצאו עומד על פתח חניות והתיז את ראשו בשתיקה, ומינה בן בית אחר תחתיו, ואין אנו יודעים מפני מה הרג את הראשון, אלא סמה שמצוה את השני ואמר 'לא תכנס בפתח חניות' - אנו יודעין שמתוך כך הרג הראשון. כך 'ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם', ואין אנו יודעים מפני מה מתו, אלא ממה שמצוה את אהרן ואמר לו (פסוק ט') 'יין ושכר אל תשת' - אנו יודעין מתוך כך שלא מתו אלא מפני היין'.

הרי לנו הסבר נוסף לסיבת פטירתם של נדב ואביהו בני אהרן. מאחר והם נכנסו אל המשכן שתויי יין - נגזרה עליהם מיתה.

למעשה פרשת שמיני

מעטה, מדוע לא התאימה שתיית היין דווקא ליום חנוכת המשכן? מדוע מה שנחוץ והכרחי בשעת כריתת ברית מילה - נחשב פסול ואף חמור ביום חנוכת המשכן? מדוע לא לבטא את השמחה העצומה - בשתיית יין לקראת העבודה.

ונראה שמבואר כאן רעיון עמוק.

הדברים אמורים בכל ישראל, ועל אחת כמה וכמה שאמורים הם בכהנים. הללו, אשר עמדו לשרת לראשונה בהיכלו של מלך - צריכים היו להביא את עצמם לידי שמחה כזו, אשר לא תזדקק לשום חיזוק בדמותו של יין או כיוצא בזה...

ומאחר ובני אהרן לא עמדו בדרישה, ולא הכינו את עצמם כיאות על פי דרגתם לקראת המשימה שהוטלה עליהם - הם נענשו בחומרה, ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם!

ולפי"ז מובן למה הצטוו שלא לשתות יין כיון שלבית המקדש נכנסים עם שמחה של מצווה בלבד וא"צ לשמחות אחרות.

אמנם כוחו של היין רב לו בכדי להשרות אוירה מיוחדת, ולהביא את השמחה הרוחנית אל הלב, תוך השגת רוממות מיוחדת. אמנם באמצעות היין אנו מסוגלים להגיע לשמחה שתאפשר לנו השגה בחסדי ה' ובגדולתו אולם כל זאת מתאים לעבודה שבשגרה לעומת זאת ביום כה מרומם ברגעים כה מרוממים כחנוכת המשכן לא היה מקום לשתיית יין בפעם הראשונה בה עבדו עבודה בבית ה' אסור היה לערב כל גורם חיצוני מלאכותי בשמחה ובתוויית הנס הגדול השמחה נדרשה לעמוד בסטנדרטים אחרים מרוממים יותר פנימיים יותר ועמוקים יותר

כל כך מתוקה וטובה ואם המצב הוא שבכדי שילמדו תורה הקב"ה צריך להשליט רעב וצמא לתורה ומבלי הרעב והצמא לא ילמדו הרי שמצב זה ודאי שקללה הוא, וזה כוונת הנביא בעמוס'.

גודל מתיקות התורה

ונסיים במה שכותב האור החיים הקדוש על התורה (דברים פ' כי תבוא פס' יא') על הפסוק "ושמחת בכל הטוב" **אין טוב אלא תורה, שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות וערבות טוב התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה, ולא יחשב בעיניהם מלא כסף וזהב למאומה, כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם ע"כ.**

"ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת" (ט' - ב') להודיע שכפר לו הקב"ה ע"י עגל זה על מעשה העגל שעשה. [רש"י]. שואל המהרי"ל דיסקין, בפרשת תצוה נאמר "לקח פר אחד בן בקר ואילים שנים תמימים" [שמות כ"ט - א'], וכתב שם רש"י לכפר על העגל, וא"כ כבר התכפר חטא העגל בלקיחת הפר

למה זה קללה שיהיה צמאון לשמוע את דבר ה'

ויש להוסיף בזה מה שביאר הרב משה שמואל שפירא זצ"ל (הו"ד בספר ארזים עלי מים עמ' קכט) על מה שמבואר בנבואת עמוס בחלק הקללות רח"ל נאמר הפסוק (עמוס ח יא) 'הנה ימים באים נאום ד' וגו' לא רעב ללחם ולא צמא למים בי אם לשמוע את דבר ד" והנה יש לתמוה וכי קללה היא זו הלא אדרבה יש בזה ברכה שיחיה רעב וצמא לשמוע דבר ד'?

אלא ביאר הרב מפוניבז' זללה"ה דחילוק גדול יש בין ימי רעב לימים בהם יש שובע דבשובע לא אוכלים מכל מאכל ומדקדקים לאכול אך ורק את המאכל הטוב משא"כ בימי רעב אוכלים מכל הבא ליד ולא שמים לב כלל מה אוכלים וכמו כן לענין תורה דהקללה היא דיהיה ימי רעב וצמא לתורה ובזמן רעב וצמא כל דרך בלימוד שתהיה כבר יחטפוא, ומשא"כ בימי שובע דמחפשים רק אחר הדרך הטובה בלימוד.

אבל הרב משה שמואל שפירא זצ"ל ביאר פשט אחר ואמר בזה"ל 'דהלא תורה

דרשת חז"ל שמאכלות אסורות מטמטמות הלב:

והן הדברים אשר חז"ל דרשו הפסוק מדוע כתוב ונטמתם בלי אל"ף במסכת יומא (לט.): "תנא דבי רבי ישמעאל עבירה מטמטמת לבו של אדם, שנאמר (ויקרא י"א, מ"ג): 'ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם' - אל תקרי ונטמתם אלא ונטמטם". וביאר בספר החינוך (מצווה שס"ב): "משרשי המצווה, לפי שענין הטומאה ידוע לחכמים שיחליש כח הנפש השכלית ויערבב אותה ויפריד בינה ובין השכל עליוני השלם ותהי נפרדת עד אשר תטהר, וכמו שכתוב בענין הטומאה (שם): 'ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם', ודרשו זכרונם לברכה (יומא לט.) ונטמתם בהם, כלומר שמעינות השכל מטמטמים בטומאה".

ונראה לבאר, שבכלל תירוץ הגמרא מתבאר גם כפל הלשון 'ולא תטמאו' ו'נטמתם', שהכוונה על שני דברים, בתחילה על טומאה ואח"כ על טמטום המוח של האדם. וממילא מיושבת גם הקושיה השניה, שהרי כתוב 'ולא תטמאו

ההוא, וא"כ לשם מה נדרשו הכהנים לכפרה נוספת?

אלא מתרץ המהרי"ל דיסקין, אכן שתי כפרות יש כאן, הפרים עם האילים שבפרשת תצוה היו משל ציבור ושימשו כפרה כללית על חטא העגל לכהנים כדי לקדשם לכהונה. לעומת זאת, העגל שמצטווה אהרן היה משל עצמו ועבור עצמו, לכפר על חלקו שלו במעשה העגל. ואפילו שכידוע כל כוונתו של אהרן במעשה העגל היתה לשם שמים, מ"מ נדרש לכפרה על עצם המעשה. והראיה מהפסוקים עצמם, בפרשת תצוה כתוב "לקח", ואילו בפרשתנו כתוב "קח לך" - משל עצמך ולא משל ציבור, ולכך גם התכוון רש"י שכתב לגבי פר המילואים "לכפר על מעשה העגל" בכללות, ואילו בפרשתנו כתב רש"י "על מעשה העגל שעשה".

הרב מרדכי מלכא שליט"א (הו"ד באספקלריא שמיני תשפ במדור מעדני מלך)

בדמו ובנפשו, נולד עמו וגדל עמו, עד שהבשילו פירותיו ונעשה 'אחר'.

והוסיף על כך ה'פרי חדש' ודיבר כבר על בני דורו וכתב בספר 'פרי חדש' על יו"ד (סו"ס פ"א ס"ק כ"ו): "וכן התינוק בעצמו כו' דאעפ"י שקטן אוכל נבלות אין מצווין להפרישו, היינו מעיקר דינא, אבל מ"מ יפרישוהו, מפני שמזיק לו בזקנותו, שגורם לו טבע רע וסופו לצאת לתרבות רעה. ולפי שבזמנינו זה אין נזהרים מעניינים אלו, רוב הבנים יוצאין לתרבות רעה ורובם הם עזי פנים שבדור ואין יראת ה' נוגעת בלבם ואף אם יוכיחם על פניהם לאו בר קבולי מוסר נינהו"...

מעשה עם הרמב"ם שאכילת איסור מביאה למינות ואפיקורסות:

מעשה נפלא אירע בזמן הרמב"ם, סופר מפי הגר"ח מבריסק זצ"ל ומובא מכתב ידו של המגיד מריטובה, הגאון ר' יששכר בער זצ"ל וזה לשונו: "קורא יקר, הט אזניך לאשר אספר לך מה ששמעתי מפי הצדיק אדמו"ר הגאון רשכבה"ג מו"ה חיים סאלעווייצ'ג מקהילה קדושה בריסק. בזמן ביקורו של הרמב"ם בתימן, כידוע לכל

את נפשותכם' והמכוון שיש טומאת הגוף, אך יש גם טמטום הנפש ועל החלק הרוחני של נשמת האדם אשר היא חלק אלו-ק ממעל התורה מנמקת, כיוון שאני קדוש אל תטמאו את הנפש שהוא חלק האלוקי.

מעשה כיצד יצא אלישע לתרבות רעה בגלל מאכלות אסורות:

ועד כמה חמור העניין של אכילת מאכלות אסורות או אפילו להריח בהם, נלמד מהמובא בירושלמי (חגיגה פ"ב ה"א) י"א כשהייתה אמו של אלישע בן אבויה מעוברת ממנו עברה לפני עבודה זרה והריחה מאותו המין ואכלה והיה אותו המין מפעפע בגופה כעכנאי והשפיע על העובר. צא וחשוב, לאחר שגדל אלישע בן אבויה ונהיה לגדול בתורה והיה מן הארבעה שנכנסו לפרד"ס והיה רבו של רבי מאיר בעל הנס, בכל זאת נשאר בו הארס של אותה אכילה, ואף שלא הייתה זו אכילה שלו אלא של אמו, ואף שהייתה זו אכילה של היתר, שכן שנינו יומא (פב.): "מעוברת שהריחה מאכילין אותה אפילו ביום הכיפורים" - בכל זאת נתערב הארס

מעשה שהיה כיצד הילד לא הצליח בלימודיו:

ומובא סיפור נפלא על כך בספר 'ירושלים של מעלה': "ב'רחוב היהודים' שבעיר העתיקה הייתה גרה ישישה שנקראה בשם 'סבתא עלקה'. פעם אחת, ביום א' דסליחות, כאשר הלך ראש הישיבה רבי אליעזר דן רלב"ג לפנות בוקר לביהכ"נ ועבר ליד ביתה, שמע שהזקנה בוכה מקרב לב. עוד באותו יום הספיק רבי אליעזר דן לברר מה שקרה לזקנה. נודע, כי אחד מנכדיה חזר מה'חדר' עם תעודתו ו'בהבנה' לא קיבל את הציון 'מצוין' כפי שקיבל בשאר המקצועות, מאז אין לה מנוחה. 'מה קרה לנער הזה שהיה תמיד מצוין בכל שפתאום פרחה הבנתו', מלמלה כל היום לעצמה. את צרתה סחה לראש הישיבה שבא להרגיעה. רבי אליעזר דן לא יכל לענות לה, כיוון שנהג כל שנותיו לעשות תענית דיבור מר"ח אלול עד אחרי יום כיפור. משום כך הוא כתב לה על פתק, שיברר את העניין ויודיע לה את התשובה.

נתוודע אליו גאון אחד מגאוני הזמן ואחר ששב הרמב"ם לביתו היה הגאון הזה כותב אליו שאלות ותשובות תמידין כסדרן. פעם אחת הגיע אליו מכתב מהגאון ההוא ובגליון קושיה גדולה בפילוסופיה. ויהי בקרוא הרמב"ם את הקושיא, מאוד נתפלא עליה ותוך שהוא אוחז את ראשו בידיו, אמר: 'קושיא כזאת, איך יעלה על דעת יהודי בראשו? קושיות כאלה אינן עולות על דעת העברי, אלא אם כן נפשו היא נפש טמאה'. ונמנע מלהשיבו מענה על קושייתו.

"במשך תקופת ימים המשיך האיש לשגר עוד כמה מכתבים, עד אשר הרמב"ם הרגיש הכרח להשיבו וכל תשובתו אל הגאון היתה: 'צא ובדוק את השוחטים ובודקים בקהילתך'. עם קבלת המכתב מילא הגאון אחר הוראתו ואז גילה כי זה שלש עשרה שנה האכילו לו ולכל העיר נבלות וטריפות ומזה נטמאה נפשו בו, אשר גם גאון כמותו בא לכדי שאלה של מינות ואפיקורסות".

"מיד לאחר תפילת ערבית במוצאי יוהכ"פ ושמיעת הבדלה מפי הגאון מבריסק, הוא עלה לאחד הבוחנים בתלמוד תורה, הקובעים את הציונים ושאלו אודות הילד. אולם בת"ת היו שבעה בוחנים והוא נאלץ ללכת מביתו של האחד אל ביתו של השני, עד שמצא כי הבוחן רבי שלמה זלמן בהר"ן הוא זה שבחן את הנער. הבוחן סיפר לראש הישיבה: 'בכל הכיתות היה ממש מצוין, אלא שבזמן האחרון מפסח והלאה התחולל בו שינוי עצום. אמנם הוא המשיך לדעת בע"פ את כל המסכת שלמד, אבל ללא הבנה'.

"רבי אליעזר דן שואל את הילד על סדר יומו ועל יחסיו עם חבריו, ואז התגלתה הסיבה. בחודשים האחרונים הוא נכנס לשכן החדש, לשחק עם הילדים הקטנים ואביהם כיבד אותו באשכול ענבים קטן. התברר שהוא קיבל את הענבים מאחיו שיש לו כרם בפתח תקווה ושכח לעשר אותם. 'הרי אכלת טבל גמור', אמר רבי אליעזר דן. הילד והוריו פרצו בבכי מר, ובקושי רב הצליח רבי אליעזר דן להרגיעם. 'ב"ה שבמוצאי יום כיפור הצלחנו בע"ה לגלות את סיבת טמטום מוחו של ילדכם בחודשים האחרונים, והתשובה האמיתית על כך היא, שתקבלו על עצמכם להעיר לכל מוכרי הפירות והירקות היהודים שיעשרו את סחורתם'.

"רבי אליעזר דן מחליט לברר מה הסיבה לשינוי בהבנת הילד, ולכן הוא ירד לבית אביו של הילד, רבי ישראל אברהם יעקב וביקש לשוחח עם הילד בן האחד עשרה. 'מה הסיבה לכך, שבתעודה נתנו לך ציון נמוך יותר במה שקיבלת בשנים הקודמות?' קשה היה לרבי אליעזר דן לשאול את הילד שאלה כה גלויה, אבל לתמהונו הצדיק הילד את הציון שקיבל ב'הבנה'. 'בחודשים האחרונים התפללתי

לאפס מאופס. הפרופסור הישיש דיבר בצער רב וצריך לציין שמדובר ביהודי ירא שמים אמיתי ובהחלט אפשר להבין עד כמה הבעיה הזו מציקה לו, במיוחד לאור העובדה שכל צאצאיו הולכים בדרך התורה והיראה.

והנה, סיפר הגר"י זילברשטיין שליט"א, פתח לפתע הפרופסור את פיו ואמר לר' חיים, שבתוך כדי עמידתו כאן, יתכן והתגלתה לו הסיבה המונעת בעדו לצלול אל דף הגמרא. 'במקרה שלי התחיל טמטום המוח מגיל צעיר, בתקופת לימודי בחיידר שבעיירה ולכן, סיפר הפרופסור ברטט ובחלחלה, 'עלה בדעתי, שאולי גם אצלי אירע כדבר הזה'. הוא חשב וחשב, עד שנזכר שכשהיה ילד כבן תשע, ראה אצל חברו הגוי בשר 'דבר אחר' ולפתע אחזו בולמוס ולא יכול היה להתגבר על עצמו, עד שטעם מהבשר ההוא, למרות שידע שמדובר באיסור חמור. 'ומאותו רגע שטעמתי מהבשר הטרף, נסתתמו כל מעיינות הדעת שלי ולא יכולתי להבין את הגמרא שלמדתי בחיידר', סיפר הישיש

אל כף. 'אוי אוי, אשכול קטן של ענבים ואבידה כה גדולה. 'זמן' שלם של לימודים דפי גמרא אבדו בגלל הנאת רגע".

מעשה נפלא מובא בספר היקר 'טובך יביעו'

אצל הגאון הגדול רבי חיים קנייבסקי שליט"א, בין העומדים בתור היה גם מהנדס בכיר, פרופ' גדול בתחומו כבן שמונים וחמש או תשעים שנה, יהודי חרדי וירא שמים, שכל בניו ובנותיו הולכים בדרך ה' וחובשים את בתי המדרשות.

הפרופסור סיפר להגר"ח בפנים כבושות, שהוא אינו מצליח להבין דף גמרא וגם לאחר נסיונות שנמשכו עשרות שנים לא עולה בידו הדבר, פרופסור במתמטיקה. להבין את כל הנוסחאות המסובכות במקצוע זה - כן, להבין דף גמרא - לא.

הוא המשיך וסיפר שהדבר מציק לו מאוד, שכן בשיעורי הלכה הוא עוד מסתדר בצורה כלשהי ויש ביכולתו להבין הלכה ב'משנה ברורה'. אך כשמגיעים לגמרא, המוח הגדול שלו נסתם הופך

הבחור נשבר וסיפר לאברך, כי כיון שהוא בא לביתו ללמוד איתנו ואשת האברך אפתה עוגה חלבית והיה הריח מאוד מגרה וכאשר הגישה לבעלה חתיכה וכיבד את הבחור לאחר שנשאל אם הוא בשרי והשיב 'לא', כיון שהתגרה ולא יכל לעמוד בניסיון ולכן אכל חלב אחרי בשר. וכך קרא לו כמה פעמים, ומאז נסתם שכלו ולא מצליח להבין הגמרא ולכן קיבל על עצמו תשובה ומאז השתנו הדברים.

מוסר השכל:

למדנו מדברנו, עד כמה הרוצה להצליח בתורתו וחכמתו ויראתו וכן בחינוך בניו ובנותיו הכל תלוי באמת המידה שמקפיד על כשרות המזון ולא יסתמך על כל הכשר בנקל, כי הדבר בנפשו ובנפש יוצאי חלציו. **ולכן כתב מרן החיד"א בספרו 'ברכי יוסף' (או"ח סי' קנ"ז סק"א א')**: "יקבע סעודתו וכו'. כתב הרב החסיד מהר"י צמח בהגהותיו כ"י: 'ראוי לאדם לכוון מאד בעת אכילתו, ולא לאכול כבהמות וכו' והאיש הירא ישים תדיר נגד עיניו מה שאמרו רז"ל והביאוהו התוספות בכתובות (קד.): 'עד שאדם מתפלל שיכנסו דברי תורה

בן התשעים בבכיה, ושאל את הגר"ח מה לעשות, כדי לתקן את החטא ההוא.

"הגאון הציע לו שיצום יום אחד, כדי להקיא מתוכו את אכילת בשר הטריפה, וגם כשהפרופסור טען שיהיה לו קשה מאוד לבצע זאת ובקושי הוא צם ביום כיפור מחמת גילו המבוגר ומצב גופו, אמר לו ר' חיים שינסה בכל זאת לצום. כדאי שנלמד ממעשה זה את הסיבות הגורמות לכל אחד לעיתים לא להבין דברים מסויימים, מי יודע אם לא נכנס לפינו דבר מאכל שאינו כשר אף בשוגג.

מעשה שהיה עם הגר"ח קנייבסקי:

מעשה שהיה עם אברך שהיה לומד עם בחור חברותא בכל יום כדי לחזקו, והיו לומדים נפלא. אולם, ביום בהיר פתאום הבחור לא מבין את הגמרא שלומדים וכמה שמנסה לא מצליח. אמר לו האברך: "נלך לגר"ח לקבל עצה וברכה", והלכו. כאשר שאלו את הגר"ח על מצבו של הבחור, הסתכל עליו ואמר לו שיזהר במאכלות אסורות, כי במצחו נראה דמות חיה.

למעשה פרשת שמיני

העלמין "שומרי שבת - זכרון מאיר", הוא פרסם מודעה בשבועון "קול ישראל" שהיה יוצא לאור באותה תקופה בירושלים, על כך שישנה אפשרות לקנות חלקות בבית העלמין, והפתיח במודעה היה בנוסח "נפתח בית החיים לשומרי שבת ואוכלי כשר".

הנוסח "לשומרי שבת ואוכלי כשר" היה קצת פלא, מה מיוחד בענין זה של "אוכלי כשר" הרי ישנם בתורה הרבה לאוין שיותר חמורים ממאכלות אסורות, ומדוע בחרו להקפיד דווקא על "אוכלי כשר" יותר משאר הלאוין החמורים יותר שבתורה. ובשלמא ההקפדה על "שומרי שבת" זה מובן, שהמחלל את השבת דינו כעובד עבודה זרה וככופר בכל התורה כולה, ומשום כך יש ענין מיוחד להקפיד שלא להקבר על יד מחלל שבת כמו שיש הקפדה שלא להקבר על יד גויים. אבל לגבי "אוכלי כשר" היה פלא מה הענין המיוחד של קבורה על יד "אוכלי כשר", הרי מאכלות אסורות זה איסור לאו, ואם רוצים להקפיד שלא להקבר על יד מי

לתוך גופו יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו, ויחרד האיש הירא בהעמיקו בזה". עכ"ד הרב מלכה שליט"א.

ויש להוסיף מש"כ הרב פלמן הו"ד בקובץ גיליונות דברים תשע"ח

"לא תאכל כל תועבה. זאת הבהמה אשר תאכלו וגו'". (פרשת ראה, פרק י"ד פסוק ג'ד').

הנה כדי להינצל ממאכלות אסורות צריך זהירות גדולה, ופעמים ישנם חרקים קטנים שכמעט ואי אפשר להבחין בהם, ובלא בדיקה ראויה עלולים ח" ולהיכשל בהם. ומרן החזון איש זצ"ל היה אומר לגבי זהירות מתולעים, שאם אדם מצידו נזהר מאוד ובודק כמה שהוא יכול שהאוכל נקי ואין בו תולעים, הרי הוא זוכה שהקב"ה שומר עליו שלא יכשל באכילת תולעים, ואם יש כאלו שהוא לא הבחין בהם, הקב"ה מסבב את הסיבות שבסופו של דבר לא יכשל בהם.

שמעתי מהגרי"מ פיינשטיין זצ"ל, שכאשר הרב יעקב הלפרין זצ"ל יסד בעצת מרן החזון איש בבני ברק את בית

והרמב"ם לא רצה להשיב להם, ואמר לתלמידו ר' יוסף ב"ר יהודה - הוא התלמיד שבשבילו חיבר את הספר "מורה נבוכים", שאינו יודע איך ליהודים מתעוררות כאלו שאלות, והוא בטוח שבעיר הזאת אוכלים מאכלות אסורות, שהם גורמים טמטום הלב, ומכח זה הם באים לידי שיבוש הדעת, ועל כן מתעוררות להם כאלו שאלות שונות ומשונות.

ומעתה אמר הרב מבריסק מובנת מאוד ההקפדה להקבר על יד "אוכלי כשר", שמי שאוכל מאכלות אסורות, הוא בא מכך לידי כפירה ואפיקורסות, וכופר הוא כגוי לכל דיניו, ומשום כן כמו שמקפידים שלא להקבר במחיצת מחללי שבת כך ראוי להקפיד הקפדה מיוחדת שלא להקבר על יד אוכלי מאכלות אסורות, שהצד השווה שבשניהם שהם באים לידי כפירה ואפיקורסות.

והגרי"מ פיינשטיין זצ"ל - חתנו של הרב מבריסק, היה אצל חותנו בשעת מעשה, ואמר שלפי דברי הגרי"ח הללו יש לבאר

שעובר איסורי לאווים, אם כן יש הרבה לאווים בתורה שיותר חמורים מאיסור מאכלות אסורות, והיה מן הראוי להקפיד עליהם לפני ההקפדה על "אוכלי כשר".

היה אדם מסויים שראה את המודעה הזו, והבין כי בוודאי החזון איש ניסח את המודעה הזו, והוא בחר במיוחד ב"אוכלי כשר" יותר משאר האיסורים. ומשום כן החליט להראות את המודעה הזו למרן הרב מבריסק הגרי"ז זצ"ל, ולשמוע ממנו את הפשט בדברי החזון איש שקבע לכתוב כך במודעה.

השיב לו הרב מבריסק במעשה ששמע מאביו מרן הגרי"ח, באחת מהפעמים שהיה הגרי"ח בוורשא הוא נכנס להתפלל באחד מהשטיבלך, וראה שם ספר שחיברו אחד מתלמידי הבעל שם טוב, וכתב בשם תשובות הרמב"ם. פעם שלחו לרמב"ם מכתב מעיר אחת, ושאלו בו שאלות קשות באמונה בתחיי ת המתים ובעוד כמה יסודות מעיקרי הדת, ופקפקו בכמה מאמרי חז"ל, וביקשו מהרמב"ם שיענה להם על שאלותיהם וספקותיהם.

את הפסוק בנביא ישעיה (פר ק ס"ו), ולפי דברי הרמב"ם מיושב, שאוכלי הפטרת שבת ראש חודש) שנאמר, מאכלות אסורות סופו לבוא לידי חיוב "המתקדשים והמטהרים אל הגנות אחר אחת בתווק, אוכלי בשר החזיר והשקץ והעכבר יחדו יספו נאום ה'", הפסוק משווה את עובדי עבודה זרה לאוכלי מאכלות אסורות, שבתחילה הפסוק מדבר על עובדי עבודה זרה ועל זה אמר "המתקדשים והמטהרים אל הגנות" שהיו מתקדשים ומתקבצים אל הגנות כדי ללכת לעבוד עבודה זרה, וממשיך אל אוכלי מאכלות אסורות ועל זה אמר "אוכלי בשר החזיר והשקץ והעכבר", ועל כל אלו מסיים הפסוק ואומר שהם ימותו מיתה בידי שמים, וזהו מה שאמר "יחדיו יספו נאום ה'".

ולכאורה לא מובן למה הפסוק משווה את עובדי עבודה זרה לאוכלי מלאכות אסורות, שבשניהם יהיה אותו עונש של מיתה בידי שמים, הרי אוכלי מאכלות אסורות זה רק לאו בעלמא, ומדוע חייבים על זה עונש מיתה כמו על עובדי עבודה זרה.

לפי זה שמעתי מהגאון רבי מיכל פיינשטיין זצ"ל לבאר את הפסוק בהפטרות שבת ראש חודש "אוכלי בשר החזיר והשקץ והעכבר יחדו יספו נאום ה'", מבואר בפסוק שאוכלי בשר החזיר והשקץ והעכבר הם ימותו מיתה בידי שמים. ולכאורה לא מובן הלא האיסור של מאכלות אסורות זה רק חייבי לאוין, ובחייבי לאוין אין חיוב מיתה בידי שמים, ולמה כאן הפסוק משווה אותם בעונשם ואומר על שניהם "יחדיו יספו נאום ה'", שימותו בידי שמים. ולפי דברי הרמב"ם מובן מאוד, שאוכלי מאכלות אסורות באים לידי טמטום הלב, ומתוך זה באים לשיבוש הדעות עד כדי אפיקורסות וכפירה, והרי הם כופרים כעובדי עבודה זרה, ועל כן עונשם יהא "יחדיו יספו" ששניהם בסופו של דבר "יספו" וימותו מיתה בידי שמים.

משך תקופת ימים המשיך האיש לשגר עוד כמה מכתבים, עד אשר הרמב"ם הרגיש הכרח להשיבו. וכל תשובתו אל הגאון היתה, צא ובדוק את השוחטיים ובודקים בקהילתך. עם קבלת המכתב מילא הגאון אחר הוראתו, ואז גילה כי זה שלש עשרה שנים האכילו לו, ולכל העיר, נבלות וטרפות. ומזה נטמאה נפשו בו, אשר גם גאון כמותו בא לכדי שאלת קושיה של מינות ואפיקורסות", עכ"ד].

בביאור הסתירות למה יצא אחר לתרבות רעה

למה אחר יצא לתרבות רעה
א. הוקשה לו זו תורה וזו שכרה
 א. כתוב בגמ' בסוף חולין (קמב:): למה יצא אחר לתרבות רעה אמר רב יוסף אלמלא דרשיה אחר להאי קרא כרבי יעקב בר ברתיא לא חטא מאי חזא איכא דאמרי כי האי מעשה חזא ואיכא דאמרי לישנא דרבי חוצפית המתורגמן חזא דהוה מוטלת באשפה אמר פה שהפיק מרגליות ילחוך עפר והוא לא ידע למען ייטב לך

(א"ה, יש לציין, שבספר "פנינים משולחן גבוה" עה"ת בסוף פרשת שמיני, מביא את המעשה עם הרמב"ם בשם המגיד מריטובה, הג"ר יששכר בער, ששמע זאת מהגר"ח מבריסק, בנוסח קצת שונה.

ואלו הם דבריו, כפי שכתב מכתבי המגיד מריטובה, "ואתה קורא יקר הט אזניך לאשר אספר לך מה ששמעתי מפי הצדיק אדמו"ר הגאון רשכבה"ג מו"ה ח"י סאלאווייציק מק"ק בריסק. בזמן ביקורו של הרמב"ם בתימן, נתוודע אליו גאון אחד מגאוני הזמן, ואחר ששב הרמב"ם לביתו היה הגאון הזה כותב אליו ושאלות ותשובה תמידין כסדרן. פעם אחת הגיע אליו מכתב מהגאון ההוא, ובגיליון קושיה גדולה בפילוסופיה, ויהי בקרוא הרמב"ם את הקושיא, מאוד נתפלא עליה. ותוך כדי שהוא אוחר את ראשו בידיו אמר, "קושיה כזאת איך יעלה על דעת יהודי בראשו, קושיות כאלה אינן עולות על דעת העברי, אלא אם כן נפשו היא נפש טמאה. ונמנע מלהשיבו מענה על קושיותו.

מחמת זה לתרבות רעה כמבואר בשבת (יג.) תני דבי אליהו מעשה בתלמיד א' ששנה הרבה וקרא הרבה ושימש תלמידי חכמים הרבה ומת בחצי ימיו והיתה אשתו נוטלת תפיליו ומחזרתם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ואמרה להם כתיב בתורה **(דברים ל-כ)** כי הוא חייך ואורך ימיך בעלי ששנה הרבה וקרא הרבה ושימש תלמידי חכמים הרבה מפני מה מת בחצי ימיו ולא היה אדם מחזירה דבר וכו' ע"ש מה שהשיבה אליהו הנביא ולא יצאה לתרבות רעה למרות כל מה שהיה קשה עד שהשיבה אליהו הנביא (ולמרות שאומרים שהקב"ה והאשה הם היודעים הכי הרבה על האדם היא הבינה שאין לו שום סיבה אחרת למות וכמו שאליהו לא ענה לה רק בדבר אחד וכן כולם לא יכלו להשיבה) ואילו אלישע התנא הגדול יצא לתרבות רעה וכי יתכן שה' שהוא שיא הרחמים לא ישלם שכר טוב לבריותיו

היה לו עין רעה ופירש כל דבר לרע
אלא היה לו את התכונות של בלעם הרשע שזה עין רעה שהחליט לפרש את הדברים לרעה אלמלי היתה לו עין טובה

בעולם שכלו טוב ולמען יאריכון ימיך בעולם שכולו ארוך:

וכן בגמ' (קידושין לט:). מבואר טעם אחר למה אירע לו כך אלישע בן אבויה (אחר) יצא לתרבות רעה אחר שראה את לשונו של רבי חוצפית מוטלת באשפה ואמר: "פה שהפיק מרגליות ילחך עפר, זו תורה וזו שכרה!?"

מה כל כך הוקשה לו לדרוש כמו ר' יעקב שהכוונה לעוה"ב

ותמוה עצומה אחר שר"מ גדול התנאים שלא נקבעה הלכה כמותו רק מפני שחבריו לא יכלו לעמוד על סוף דעתו מבין שהוא חייב ללמוד מאחר כי ליכא דרכא אחריניא והוא יאכל את תוכו ואת קליפתו הוא יזרוק (כי אם יש דרכא אחריניא רשע מקרי כמבואר כיו"ב לגבי עוצם עינו מראות ברע שאע"פ שעוצם רשע מקרי משום שלא היה לו להכניס את עצמו לניסיון) והוא לא יכול לדרוש כמו ר' יעקב שהכוונה לעוה"ב ועוד אפי' אם קשה לו וכי זו סיבה לצאת לתרבות רעה הרי אפי' בפרט שאפי' אישה רגילה לא יצאה

רבי נתן אומר: כשהיתה אמו מעוברת ממנו עברה לפני עבודה זרה והריחה מאותו המין ואכלה, והיה אותו המין מפעפע בגופה כארס של עכנא.

אמרו עליו על אחר, בשעה שהיה עומד מבית המדרש הרבה ספרי מינין נושרין מחיקו - קודם שהפקיר עצמו לתרבות רעה

שובו בנים שובבים חוץ מאלישע אחר.

ג. ראשיתו לא היתה לשם שמים

ג. וכן בירושלמי מפורש טעם אחר למה אירע לו כך. במה פרוש הפסוק: "טוב אחרית דבר מראשיתו" (קהלת ז ח), ר"מ דרש לאדם שהוליד בנים בילדותו ומתו, ובזקנותו הוליד ונתקיימו. ואמר לו: רבי עקיבא רבך לא כך דרש. אלא טוב אחרית דבר שהוא טוב מראשיתו.

ובי היה המעשה - אבוייה אבי היה מגדולי ירושלים, וביום שבא למול אותי ולהכניסני בבריתו של אברהם אבינו, ערך סעודה כסעודת שלמה בשעתו. קרא לכל גדולי ירושלים והושיבן בבית אחד, ולרבי

הוא היה מפרש שהכוונה לעוה"ב או עכ"פ מבין שגם אם הוא כה גדול יתכן שאינני מבין את הפשט ולא היה מסוגל לחשוב שזו תורה וזו שכרה משכ"א ר' יעקב היתה לו עין טובה לכן הוא דרשה לטובה שהכוונה לעוה"ב.

ב. טינא היתה בליבו- זמר יוני לא פסק מפומיה

ב. כתוב בגמ' חגיגה (יד: טו.): תנן: שלושה מלכים וארבעה הדיוטות, אין להם חלק לעולם הבא. שלושה מלכים: ירבעם בן נבט, אחאב מלך ישראל ומנשה בן חזקיהו מלך יהודה.

ארבעה הדיוטות: בלעם בן בעור, דואג האדומי, אחיתופל יועצו הראשי של דוד המלך וגיחזי משרתו של אלישע הנביא. אעפ"י שגדולים וחכמים היו. אנו מה יהא עלינו? א"ל: רשעים היו מימיהם, טינה היתה בלבם.

אחר מפני מה בא לידי כך ולא הגינה תורתנו עליו, הרי התורה מגנא ומצלאת? זמר יוני לא פסק מפיו, לא פסק מביתו. והיה לו להניח בשביל חורבן הבית.

העובר. צא וחשוב, לאחר שגדל אלישע בן אבויה ונהיה לגדול בתורה והיה מן הארבעה שנכנסו לפרד"ס והיה רבו של רבי מאיר בעל הנס, בכל זאת נשאר בו הארס של אותה אכילה, ואף שלא הייתה זו אכילה שלו אלא של אמו, ואף שהייתה זו אכילה של היתר, שכן שנינו יומא (פב.): "מעוברת שהריחה מאכילין אותה אפילו ביום הכיפורים" - בכל זאת נתערב הארס בדמו ובנפשו, נולד עמו וגדל עמו, עד שהבשילו פירותיו ונעשה 'אחר'.

אלא אפשר לבאר שהסיבה שיצא לתרבות רעה מפני שאימו אכלה ביוה"כ מאכל אסור, וכוחם של המאכלים האבורים לטמטם את לב האדם עד שיגיע לידי מצב שאינו רוצה לשמוע ולקבל מוסר. וכלשונו של הפר"ח (יו"ד סו"ס פ"א ס"ק כ"ו) וכן התינוק בעצמו כו' דאעפ"י שקטן אוכל נבלות אין מצווין להפרישו, היינו מעיקר דינא, אבל מ"מ יפרישוהו, מפני שמזיק לו בזקנותו, שגורם לו טבע רע וסופו לצאת לתרבות רעה. ולפי שבזמנינו

אליעזר ולרבי יהושע במקום אחר. כשהיו אוכלים ושותים שרים מטפחים ורוקדים. אמרו: עד שאלו עוסקים בשלהם נעסוק בשלנו. ישבו ונתעסקו בדברי תורה, ירדה אש מן השמים והקיפה אותם. נבהל אבויה אבי למראה האש אמר להם אבויה אבי, גבירותי! מה באתם לשרוף ביתי? אמרו לו ח"ו אלא יושבים היינו וחוזרים דברי תורה מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים והיו הדברים שמחים כנתינתן מסיני, לא באש ניתנו?!

אמר: הואיל וכך כוחה של תורה, אם יתקיים הבן הזה לתורה אני מפרישו. ולפי שלא היתה כוונתו לשמים לפיכך לא נתקיימו בו.

ד. בגלל שאימו אכלה מאכלות אסורות
 ד. ועד כמה חמור העניין של אכילת מאכלות אסורות או אפילו להריח בהם, נלמד מהמובא בירושלמי (חגיגה פ"ב ה"א) י"א כשהייתה אמו של אלישע בן אבויה מעוברת ממנו עברה לפני עבודה זרה והריחה מאותו המין ואכלה והיה אותו המין מפעפע בגופה כעכנאי והשפיע על

הסתירות והניגודים שהתעוררו בך, מצאת תירוצים שבעיניך הם קושיות על התורה והאמונה. אין הם קושיות אלא תירוצים, ואם אפריך לך אותם ישארו לך גורמי הקושיות ושוב תמצא תירוצים - קושיות אחרות, ולכן אין טעם שאענה לך עליהם. [וכעין דברי הגה"ק בעל הלב העברי, שפעם אחת בא לפניו אפיקורוס אחד, וביקש להתווכח עמו בעניני אמונה. אמר לו: אם וכאשר אצליח להוכיח לך צדקת דרך האמונה, אזי מוכן אתה לשנות דרכך, אם כן מוכן אני להקדיש לך זמן וזמנים. אבל אם רצונך להישאר בשלך ורק לשם יוכוח והתנצחות כוונתך, כי אז אסור לי לשמוע דבריך. כי לא אמרו ח"ל "ותשיב לאפיקורוס", אלא "ודע מה שתשיב", כלומר, צריך אתה להשתדל "לדעת" מה להשיב, אבל להשיב באמת צריך רק לשם תכלית רצויה. ובזה מדויק שפיר, כי ברובם ובתם כתוב בלשון "כי ישאלך", אבל ברשע כתוב "כי יאמרו" היינו שמחליט ואומר].

זה אין נזהרים מעניינים אלו, **רוב הבנים יוצאין לתרבות רעה ורובם הם עזי פנים שבדור ואין יראת ה' נוגעת בלבם ואף אם יוכיחום על פניהם לאו בר קבולי מוסר נינהו...**

זוה בדיוק מה שהיה לו ליצר קושיות כדי לפרוק עול.

וכסיפור הנודע על אפיקורוס שבא לפני רבי חיים מבריסק ושטח לפניו את שאלותיו באמונה, השיב לו רבי חיים, אין לי תשובות על זה. תמה הלה, השיבו ר' חיים אני יכול לענות תשובות על שאלות, ולא על תשובות. והרי אכן שאלות בפי - הקשה הלה. ענה רבי חיים: אם היית שומר תורה ומצוות כדת, ומסוגל להתגבר על תאוות העוה"ז ותוך כדי לימוד ועיון היו מתעוררים לך קושיות, הייתי מגדיר זאת כשאלות, אבל סדר הדברים הרי לא היה כך, יצרך תקף אותך ולא היית מסוגל להתגבר על תאוותיך, והתמכרת לתענוגי העולם האסורים, ומתוך כך חשת נקיפות מצפון על הסתירה שבאורח חייך מול ציווי התורה והאמונה, וכדי להרגיע את

כך גם אחר כל קושיות לא היו קושיות אל תירוצים **'לאו בר קבולי מוסר נינהו'...**

זה בעיקר נובע מאכילת מאכלות אסורות.

וכדברי ספר החינוך (מצווה שס"ב): "משרשי המצווה, לפי שענין הטומאה ידוע לחכמים שיחליש כח הנפש השכלית ויערבב אותה ויפריד בינה ובין השכל עליוני השלם ותהי נפרדת עד אשר תטהר, וכמו שכתוב בענין הטומאה (שם): 'ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם', ודרשו זכרונם לברכה (יומא לט.) ונטמתם בהם, **כלומר שמעינות השכל מטמטמים בטומאה."**

ולכן גם מה שמע בסוף שובו בנים שובבים חוץ מאחר – לא עזר לו כי זה מה שהוא רצה לשמוע.

כוחה של קבלה לעשות ונוסיף מש"כ בלמעשה (חומש דברים) על כוחה של השמיעה עה"פ והיה כי תבוא אל הארץ (כו א) עשה מצוה זו שבשכרה תכנס לארץ (ספרי).

וצ"ב הרי עדין לא נתחייבו ישראל להביא בכורים אלא לאחר שכבר נתיישבו בארץ ישראל -לאחר ירושה וישיבה ומהו שאומר עשה מצוה זו בשביל שבשכרה תכנס לארץ

אלא מבאר המלבי"ם עצם הדבר שקבלו עליהם ישראל כבר מעכשיו לקיים את המצוה הזאת לכשיכנסו לארץ ישראל, שימש זכות בידם לסייע אותם כי יוכלו להכנס לארץ

וכן מבואר בשערי תשובה (שער ב אות י) 'ומעת אשר קיבל קזאת במחשבתו וגמר עליו ככה בלבבו קנה לנפשו זכות ושכר על כל המצוות והמוסרים (כאילו קיים כל המצוות) **ואשריו כי צדק נפשו בשעה קלה.** וכן אמרו רז"ל 'וילכו ויעשו בני ישראל' (שמות יב כח) וכי מיד עשו (משה רבנו צוה אותם בר"ח ניסן שבעשור לחודש יקחו שה) והלא לא עשו עד ארבעה עשר לחודש (שאז שחטוהו) אלא כיון שקבלו עליהם לעשות מעלה עליהם הכתוב כאילו עשו מיד'.

עיקר הקפידא בבן סורר על מה שאינו שומע

וכן ראינו בבן סורר ומורה שעיקר הקפידא היא על איננו שומע בקול אביו ובקול אימו למרות שירדה תורה לסוף דעתו שעתיד ללסטם את הבריות אבל מה השורש הוא מה שאינינו שומע בקול אביו ואימו

ממשיך השערי תשובה 'ואמרו אדר"נ (פכ"ב) כל שמעשיו מרובים מחכמתו חכמתו מתקיימת שנאמר (שמות כד ז) נעשה ונשמע. (יש לשאול איך אפשר להיות מעשיו מרובין מחכמתו ואם אינו יודע התורה והמצוות וכי יש לו לעשות המעשים האלה על מה עשאים... רבנו יונה על אבות ג ט) ...ביאור הדבר כי האיש אשר קיבל על נפשו בלב נאמן לשמור ולעשות ע"פ התורה אשר יורוהו וע"פ המשפט אשר יאמרו לו היושבים על המשפט, יש בידו מן היום הזה שכר על כל המצוות (-גם על אלו שלא שמע) על אשר שמעה אזנו מדברי התורה ותבן להם (-מה ששמע מבין ורוצה לעשות) ועל הדברים אשר לא גילו אזנו עליהם

עדנה וצדק לבש (-מוכן לעשות ככל שילמדוהו תופשי התורה) וקנה זכות על הנגלות אליו ועל כל נעלם מעיניו (-אזי תקבל הוא זכות גם על כל הנעלם) ואחרי זאת יום יום ידרוש וישקוד על דלתות מוכיחיו, וישכיל מכל מלמדיו ונמצא האיש הזה מעשיו מרובין מחכמתו, כי לא ידע את הדבר והנה שכרו אתו, וכענין מה שאמרו ישראל בסיני 'נעשה ונשמע' שהקדימו קבלת המעשה על נפשם לפני השמיעה....

בני ישראל קודם קבלת התורה היו מוכנים ומזומנים: כל אשר יצווה ה' נעשה. זו מדרגה גבוהה כאמרם ז"ל (שבת פח.) /בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להן מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו, דכתיב (תהילים קג כ) גבורי כוח עושי דברו - אדם המקבל עליו לעשות ככל אשר ישמע - זקוק לגבורה נפשית גדולה כדי להחליט כך.

חידוש נוסף למדנו בגדר נעשה ונשמע - אדם זה יקבל שכר גם על אשר לא ידע עדיין - מכיון שהוא רוצה לדעת ולעשות.

ובאות יב שם כותב ה'שערי תשובה' ועוד אמר שלמה המלך ע"ה (משלי טו ל לא) מאור עינים ישמח לב שמועה טובה תדשן עצם, אוזן שומעת תוכחת חיים בקרב חכמים תלין - ...העין אבר נכבד מאד... ונכבדה ממנו האוזן... והן האדם חייב לעבוד את השי"ת באבריו ויצוריו כולם... תהיה עבודת האוזן בשמוע אל התוכחות ואמר 'אוזן שומעת תוכחת חיים בקרב חכמים תלין' פירוש ראוי לשכון בין החכמים אחרי אשר יקשיב בתוכחתם'. רק הקונה לעצמו 'אוזן שומעת', שעל ידה יוכל להפיק תועלת מהחכמים ראוי לשכון ביניהם, שאל"כ מה תועלת יש לו בהימצאותו במקום תורה ובשמיעת דברי תורה. ואחז"ל (שמ"ר כז ט) נפל אדם מן הגג ונשברו אבריו צריך רטיה ותחבושת על כל אבר מאבריו ועצם מעצמיו, והחוטא אשר חטא בכל אבריו ונחשב כאילו רבתה מכה באבריו כולם... והנה הקב"ה מרפא כל אבריו ברטיה אחת והיא שמיעת האוזן שנאמר (ישעיה נה ג) הטו אזנכם ולכו אלי שמעו ורחי נפשכם.

הנה למדנו - מה מחייה את האדם? שמיעת האוזן! היא המחייה את רוחניותו וגורמת לו לרכוש חיים. זהו המכשיר הגדול המשמש כרטיה ורפואה עבור כל המחלות, וכן הוא הפתח הגדול לתשובה. (שפתי חיים מועדים א עמ' נו)

ונוסיף מלמעשה פרשת בשלח

מנין היו עמ"י חמושים במצוות ומעשים טובים
 "וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים" (י"ג - י"ח) בתרגום ירושלמי מובא, שהיו חמושים במצוות ובמעשים טובים. שואל ה"באר יוסף", מאיפה היה להם מצוות ומעשים טובים, הלא כתוב (יחזקאל ט"ז - ז') "ואת ערום ועריה", וא"כ לא היה להם מצוות ומעשים טובים.

אלא מתרץ הבאר יוסף, בתרגום יונתן בן עוזיאל מובא, שכל אחד עלה ממצרים עם חמישה טפלין - ילדים. מה הכוונה חמישה טפלין? אומר ה"באר יוסף" ממצרים עלו רק אחד מחמישה, שהרי ארבע חמישיות מתו במכת חושך, א"כ, על כל משפחה שנשארה שלמה, נשארו ארבע משפחות של יתומים שנלקחו

אלא מתרץ רבינו יונה שאדם שמקבל על עצמו לקיים כל שיורוהו תופשי התורה ולשמוע את כל דבריהם, הרי זה נחשב כאילו קיים את כל התורה. וזה הביאור ש'מעשיו מרובין מחמתו' - שאע"פ שעדיין לא למד, אבל מכיון שקיבל על עצמו לשמוע כל מה שאומרים לו, הרי"ז כאילו עשה, ומעשיו מרובים מחמתו.

ובזה מבאר את דברי האבות דר"נ: (פרק כ"ג) 'כל שמעשיו מרובין מחמתו חכמתו מתקיימת שנא' נעשה ונשמע', שע"י שכלל ישראל קבלו על עצמם לעשות כל אשר יצוה עליהם הקב"ה הרי"ז נחשב כאילו עשו ומעשיהם מרובין מחמתם. הרי שאדם צריך לשמוע מה שאומרים לו, ובזה 'מעשיו מרובין מחמתו וחכמתו מתקיימת'.

[וז"ל 'אבל יש לשאול איך אפשר להיות מעשיו מרובין מחמתו ואם אינו יודע התורה והמצות וכי יש לו לעשות המעשים האלו על מה עשאו.

ואומצו ע"י הנותרים, שהרי הילדים לא היו רשעים ולא מתו. נמצא, שכל אחד עלה עם חמשה ילדים - חמש משפחות של ילדים, אחד שלו ועוד ארבע משפחות ילדים של אלו שמתו בימי החושך, נמצא עוד, שאלו שלקחו את היתומים עשו בכך חסד, ונמצא שהם עלו חמושים במצוות וגם בילדים.

ולפי פירוש זה, נקבל הבנה מחודשת בפסוק (ירמיהו ב' - ד') "זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה", שהקב"ה זוכר לעם ישראל "זכרתי לך חסד נעוריך", את החסד שלקחו את היתומים מהמשפחות שראשיהן מתו במכת חושך, את החסד עם "נעוריך" את זה הקב"ה זוכר לדורות. ועוד יש לומר בהקדים דברי המשנה באבות (פ"ג י"ב) 'כל שמעשיו מרובין מחמתו חכמתו מתקיימת וכל שחכמתו מרובה ממעשיו אין חכמתו מתקיימת' שואל רבינו יונה כיצד יתכן שיהיו מעשיו מרובין מחמתו, הרי אינו יודע - וכיצד יקיים?

אלא שזו המשנה דברה לפי עצה טובה ומצוות רואים עד כמה גדול כוחה של נאה ומקובלת שיש לו למי שאינו יודע שלא קבלה

לכל ילד קטן אסור לינק חלב מנכרית כי יש סיכוי שיגדל ויגיע למדרגה שידבר עם השכינה

'ותאמר אחותו אל בת פרעה האלך וקראתי לך אשה מינקת מן העבריות' ודייקינן שמרים ביקשה מבת פרעה להביא אשה מינקת דוקא מן העבריות, ומאי שנא מעבריות, מלמד שהחזירוהו למשה על כל המצריות כולן ולא הסכים לינק, משום שאמר הקב"ה פה שעתידי לדבר עם השכינה יינק דבר טמא והיינו דכתיב 'את מי יורה דעה' וגו' למי יורה דעה ולמי יבין שמועה, ופירושו את מי הקב"ה ילמד תורה, לגמולי מחלב ולעתיקי משדים למי שגמל והפריש עצמו מחלב טמא שלא ינק משדים טמאים, ומזה לומדים שאין השכינה מדברת עם מי שינק מאשה טמאה, ולכן הקב"ה לא רצה שמשה יינק מן המצריות כיון שהיה עתיד לדבר עמו.

הרמ"א פסק (יו"ד פא, ז): "חלב מצרית כחלב ישראל, ומכל מקום לא יניקו תינוק

נאה ומקובלת שיש לו למי שאינו יודע שלא יאבד נפשו ושיקבל על עצמו לעשות כל הדברים אשר יגידו לו החכמים ולא יסיר מהן ימין ושמאל כאשר ידעם וע"פ התורה אשר יורו אותו ועל המשפט אשר יאמרו לו יעשה ומיד שקבלה זו יקבל על עצמו בלבב שלם ובנפש חפצה מעלה שכר כאילו קבל עליו כל המצוות ועל דרך זו אמרו כל שמעשיו מרובין מחכמתו כי אף מי שאינו יודע ואינו עושה נקראין מעשה על שם כי יש לו שכר עליהם כאילו עשאו מפי הקבלה וכן מפורש באבות דר' נתן דתנן התם. כל שמעשיו מרובין מחכמתו חכמתו מתקיימת שנאמר נעשה ונשמע שהקדימו ישראל העשיה לשמיעה והיה להם לומר נשמע ונעשה כי קודם שיוכל לעשות את המעשה צריכין לשמוע מה יעשו אלא שקבלו עליהם תחלה לעשות כל אשר יצוה עליהם וישמעו ומיד קבלו שכר כאלו עשאו'.

ולפי"ז מובן שכיון שקיבלו עליהם לקיים התורה נחשב שעלו חמושים בתורה

ולכן זה הסיבה שעיקר יציאת מצרים היתה כדי להפרישם מאיסור מאכלות אסורות.

ומפרש רש"י: "כי אני ה' המעלה אתכם", כולן כתיב "והוצאתי", וכאן כתיב "המעלה", תנא דבי רבי ישמעאל, אלמלי לא העליתי את ישראל ממצרים אלא בשביל שאין מטמאין בשרצים כשאר אומות, דיים, ומעליותא היא גבייהו, זהו לשון "מעלה".

ומקור הדברים בגמ' בב"מ (סא, ב), שם אמרו: "רבינא איקלע לסורא דפרת, אמר ליה רב חנינא מסורא דפרת לרבינא, יציאת מצרים דכתב רחמנא גבי שרצים למה לי? אמר ליה, אמר הקב"ה, אני הוא שהבחנתי בין טפה של בכור לטפה שאינה של בכור, אני עתיד ליפרע ממי שמערב קרבי דגים טמאין בקרבי דגים טהורין ומוכרן לישראל. אמר ליה, אנא "המעלה" קא קשיא לי, מאי שנא הכא "המעלה" דכתב רחמנא? אמר ליה, לכדתנא דבי רבי ישמעאל דתנא דבי רבי ישמעאל, אמר הקב"ה אילמלא לא העליתי את

מן המצרית, אם אפשר בישראלית, שחלב עובדת כוכבים מטמטם את הלב ומוליד לו טבע רע. והאחרונים כתבו שמקור הדבר הוא ממשה רבינו שסרב לינוק מן המצריות, משום שהיה עתיד לדבר עם השכינה.

ולכאורה תמוה, הרי כאן מפורש הטעם שלא ינק מהן משום שעתיד לדבר עם השכינה, ואם כן, איך אפשר ללמוד מכאן הלכה למעשה לגבי כל אחד ואחד? וכי כל אחד עתיד לדבר עם השכינה?

אלא שמכאן למד רבי יעקב קמינצקי זצ"ל לימוד גדול בענין חינוך הילדים: לכל ילד קטן יש סיכוי לגדול ולהגיע לדרגה של דיבור עם השכינה (וכמו שכתב הרמב"ם (הל' תשובה ה, ב): כל אדם ראוי לו להיות צדיק כמשה רבנו). על כן, כל צורת חינוכו של הילד צריכה להיעשות במדרגה כזו שתתאים למי שעתיד לדבר עם השכינה. ולא שמענו שיש חשש כזה באדם גדול אלא מפני שהכל הולך אחר הראשית

והסיבה שבראשית צריך להחמיר ביותר

ישראל ממצרים אלא בשביל דבר זה, לגבי זהירות מתולעים, שאם אדם מצידו שאין מטמאין בשרצים דיי. אמר ליה, ומי נפיש אגרייהו טפי מרבית ומציצית וממשקלות? אמר ליה, אע"ג דלא נפיש אגרייהו טפי מאיסי למכלינהו."

ועוד יש לומר למה יצא אחר לתרבות רעה כי שורשו היה אהבת עוה"ז וזה

משתלם ללמוד וגידלו שלא לשמה אבל יכל להתגבר על זה כמו אברהם שנולד מתרח ויצא אברהם אבינו אבל באו הספרי מנים ומנעו ממנו את זה וכן מה שרו בזמר יוני בן תורה שר מה אהבתי תורתך כי השיירה היא מה שהאדם אוהב בעמקי הנפש ויוני שר מה אהבתי עוה"ז (במקרה הטוב וד"ל) וכן זה מה כתוב בספרי מינים שהיו נושרים מחיקו שהכי חשוב זה עוה"ז ולכן לא היה מסוגל להבין שהעיקר זה העוה"ב.

הנה כדי להנצל ממאכלות אסורות צריך זהירות גדולה, ופעמים ישנם חרקי ם קטנים שכמעט ואי אפשר להבחין בהם, ובלא בדיקה ראויה עלולים ח"ו להכשל בהם. ומרן החזון איש זצ"ל היה אומר

נזהר מאוד ובודק כמה שהוא יכול שהאוכל נקי ואין בו תולעים, הרי הוא זוכה שהקב"ה שומר עליו שלא ישל באכילת תולעים, ואם יש כאלו שהוא לא הבחין בהם, הקב"ה מסבב את הסיבות שבסופו של דבר לא ישל בהם.

שמעתי מהגרי"מ פיינשטיין זצ"ל, שכאשר הרב יעקב הלפרין זצ"ל יסד בעצת מרן החזון איש בבני ברק את בית העלמין "שומרי שבת - זכרון מאיר", הוא פרסם מודעה בשבועון "קול ישראל" שהיה יוצא לאור באותה תקופה בירושלים, על כך שישינה אפשרות לקנות חלקות בבית העלמין, והפתיחה במודעה היה בנוסח "נפתח בית החיים לשומרי שבת ואוכלי כשר". הנוסח "לשומרי שבת ואוכלי כשר" היה קצת פלא, מה מיוחד בענין זה של "אוכלי כשר" הרי ישנם בתורה הרבה לאוין שיותר חמורים ממאכלות אסורות, ומדוע בחרו להקפיד דווקא על "אוכלי כשר" יותר משאר הלאוין החמורים יותר שבתורה. ובשלמא

למעשה פרשת שמיני

ההקפדה על "שומרי שבת" זה מובן, שהמחלל את השבת דינו כעובד עבודה זרה וככופר בכל התורה כולה, ומשום כך יש ענין מיוחד להקפיד שלא להקבר על יד מחלל שבת כמו שיש בהקפדה שלא להקבר על יד גויים. אבל לגבי "אוכלי כשר" היה פלא מה הענין המיוחד של קבורה על יד "אוכלי כשר", הרי מאכלות אסורות זה איסור לאו, ואם רוצים להקפיד שלא להקבר על יד מי שעובר איסורי לאווים, אם כן יש הרבה לאווים בתורה שיותר חמורים מאיסור מאכלות אסורות, והיה מן הראוי להקפיד עליהם לפני ההקפדה על "אוכלי כשר". היה אדם מסויים שראה את המודעה הזו, והבין כי בוודאי החזון איש ניסח את המודעה הזו, והוא בחר במיוחד ב"אוכלי כשר" יותר משאר האיסורים. ומשום כן החליט להראות את המודעה הזו למרן הרב מבריסק הגר"י זצ"ל, ולשמוע ממנו את הפשט בדברי החזון איש שקבע לכתוב כך במודעה. השיב לו הרב מבריסק במעשה ששמע מאביו מרן הגר"ח, באחת מהפעמים שהיה הגר"ח בוורשא הוא נכנס להתפלל באחד מהשטיבלך, וראה שם ספר שחיברו אחד מתלמידי הבעל שם טוב, וכתב בשם תשובות הרמב"ם. פעם שלחו לרמב"ם מכתב מעיר אחת, ושאלו בו שאלות קשות באמונה בתחית המתים ובעוד כמה יסודות מעיקרי הדת, ופקפקו בכמה מאמרי חז"ל, וביקשו מהרמב"ם שיענה להם על שאלותיהם וספקותיהם. והרמב"ם לא רצה להשיב להם, ואמר לתלמידו ר' יוסף ב"ר יהודה - הוא התלמיד שבשבילו חיבר את הספר "מורה נבוכים", שאינו יודע איך ליהודים מתעוררות כאלו שאלות, והוא בטוח שבעיר הזאת אוכלים מאכלות אסורות, שהם גורמים טמטום הלב, ומכח זה הם באים לידי שיבוש הדעת, ועל כן מתעוררות להם כאלו שאלות שונות ומשונות. ומעתה אמר הרב מבריסק מובנת מאוד ההקפדה להקבר על יד "אוכלי כשר", שמי שאוכל מאכלות אסורות, הוא בא מכך לידי כפירה ואפיקורסות, וכופר הוא כגוי לכל דיניו, ומשום כן כמו שמקפידים שלא להקבר במחיצת מחללי שבת כך ראוי להקפיד

למעשה פרשת שמיני

נאום ה"'. ולכאורה לא מובן למה הפסוק משווה את עובדי עבודה זרה לאוכלי מלאכות אסורות, שבשניהם יהיה אותו עונש של מיתה בידי שמים, הרי אוכלי מלאכות אסורות זה רק לאו בעלמא, ומדוע חייבים על זה עונש מיתה כמו על עובדי עבודה זרה. ולפי דברי הרמב"ם מיושב, שאוכלי מאכלות אסורות סופו לבוא לידי חיוב מיתה בידי שמים לפי זה שמעתי מהגאון רבי מיכל פיינשטיין זצ"ל לבאר את הפסוק בהפטרת שבת ראש חודש "אוכלי בשר החזיר והשקץ והעכבר יחדו יספו נאום ה"', מבואר בפסוק שאוכלי בשר החזיר והשקץ והעכבר הם ימותו מיתה בידי שמים. ולכאורה לא מובן הלא האיסור של מאכלות אסורות זה רק חייבי לאוין, ובחייבי לאוין אין חיוב מיתה בידי שמים, ולמה כאן הפסוק משווה אותם בעונשם ואומר על שניהם "יחדיו יספו נאום ה"', שימותו בידי שמים. ולפי דברי הרמב"ם מובן מאוד, שאוכלי מאכלות אסורות באים לידי טמטום הלב, ומתוך זה באים לשיבוש הדעות עד כדי אפיקורסות וכפירה, והרי הם כופרים

הקפדה מיוחדת שלא להקבר על יד אוכלי מאכלות אסורות, שהצד השווה שבשניהם שהם באים לידי כפירה ואפיקורסות.

והגרי"ם פיינשטיין זצ"ל - חתנו של הרב מבריסק, היה אצל חותנו בשעת

מעשה, ואמר שלפי דברי הגרי"ח הללו יש לבאר את הפסוק בנביא ישעיה (פרק ס"ו, הפטרת שבת ראש חודש) שנאמר, "המתקדשים והמטהרים אל הגנות אחר אחת בתווך, אוכלי בשר החזיר והשקץ והעכבר יחדו יספו נאום ה"', הפסוק משווה את עובדי עבודה זרה לאוכלי מאכלות אסורות, שבתחילה הפסוק מדבר על עובדי עבודה זרה ועל זה אמר "המתקדשים והמטהרים אל הגנות" שהיו מתקדשים ומתקבצים אל הגנות כדי ללכת לעבוד עבודה זרה, וממשיך אל אוכלי מאכלות אסורות ועל זה אמר "אוכלי בשר החזיר והשקץ והעכבר", ועל כל אלו מסיים הפסוק ואומר שהם ימותו מיתה בידי שמים, וזהו מה שאמר "יחדיו יספו

אלא אם כן נפשו היא נפש טמאה. ונמנע מלהשיבו מענה על קושיותו. משך תקופת ימים המשיך האיש לשגר עוד כמה מכתבים, עד אשר הרמב"ם הרגיש הכרח להשיבו. וכל תשובתו אל הגאון היתה, צא ובדוק את השוחטיים ובודקים בקהילתך. עם קבלת המכתב מילא הגאון אחר הוראתו, ואז גילה כי זה שלש עשרה שנים האכילו לו, ולכל העיר, נבלות וטרפות. ומזה נטמאה נפשו בו, אשר גם גאון כמותו בא לכדי שאלת קושיה של מינות ואפיקורסות", עכ"ד].

כתב הרב הרב שלמה משי זהב שליט"א (הו"ד באספקלריא שמיני תשפ במדור שלהבת התורה)

השי' דהכוונה כפשוטו דיהיה מותר באכילה.

אכן רבים וגדולים פירשו הדברים כפשוטם, כן נודעו דברי הריטב"א (קידושין מ"ט ע"ב) בשם המדרש למה נקרא שמו חזיר, שעתיד הקב"ה להחזירו לישראל לעתיד לבוא, החתם סופר כתב [שמיני] שאין המקרא יוצא ידי פשוטו, וודאי בפועל

כעובדי עבודה זרה, ועל כן עונשם יהא "יחדיו יספו" ששניהם בסופו של דבר "יספו" וימותו מיתה בידי שמים.

נא"ה, יש לציין, שבספר "פנינים משולחן גבוה" עה"ת בסוף פרשת שמיני, מביא את המעשה עם הרמב"ם בשם המגיד מריטובה, הג"ר יששכר בער, ששמע זאת מהגר"ח מבריסק, בנוסח קצת שונה. ואלו הם דבריו, כפי שכתב מכתבי המגיד מריטובה, "ואתה קורא יקר הט אזניך לאשר אספר לך מה ששמעתי מפי הצדיק אדמו"ר הגאון רשכבה"ג מו"ה ח"י סאלאווייציק מק"ק בריסק. בזמן ביקורו של הרמב"ם בתימן, נתוודע אליו גאון אחד מגאוני הזמן, ואחר ששב הרמב"ם לביתו היה הגאון הזה כותב אליו ושאלות ותשובה תמידין כסדרן. פעם אחת הגיע אליו מכתב מהגאון ההוא, ובגיליון קושיה גדולה בפילוסופיה, ויהי בקרוא הרמב"ם את הקושיא, מאוד נתפלא עליה. ותוך כדי שהוא אוחז את ראשו בידיו אמר, "קושיה כזאת איך יעלה על דעת יהודי בראשו, קושיות כאלה אינן עולות על דעת העברי,

לתמוה מדוע הדגישה תורה את הסימן טהרה של החזיר פרסה וכו', והרי למעשה החזיר טמא ולא טהור, וא"כ איזה עסק יש לנו עם הסימן טהרה שלו, והיה ראוי לכתוב לכאורה רק "ואת החזיר כי גרה לא יגר טמא הוא לכם", [ועל דרך זה יש לתמוה גם בגמל והשפן והארנבת שגם בהם ה זכירה תורה את הסימן טהרה אע"פ שהם טמאים].

ונראה שבאה תורה להוסיף טומאה שמאחר שיש בהם סימן טהרה אע"פ שהם באמת טמאים, – על טומאתם א"כ עצם הסימן טהרה הוא סיבה שיהיו יותר טמאים, שהרי לא די במה שהם טמאים אלא עוד יש בהם סימן טהרה המטעה לחשוב שהם טהורים, ולכן אדרבה הסימן טהרה עצמו הוא סיבה לטמאותם ולהרחיק אותם יותר.

וכן פירש ה"כלי יקר" כאן, ופירש לפי"ז שזהו כוונת הלשון "כי מפריס פרסה", ו"כי" משמש כאן בלשון נתינת טעם, שחלק מסיבת טומאתו הוא מחמת עצם הדבר שהוא מפריס פרסה אע"פ שגרה

יהיה החזיר מותר באכילה, הרמ"ע מפאנו כתב [עשרה מאמרות מאמר חקור הדין ח"ד פי"ג] "וצריך לטהרם בטהרת החזיר שעתיד הקב"ה לחדש בריאתו בשני סימנים שעכשיו אינו אלא מפריס פרסיו והוא עתיד להעלות גרה".

וכן ביאר האור החיים את הפסוק (ויקרא יא, ז): "ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא ושסע שסע פרסה והוא גרה לא יגר טמא הוא לכם", ולכאורה משמעות 'לא יגר' היא לשון עתיד, ומה שייך כאן לשון עתיד, ומבאר האוה"ח הק' "והוא גרה לא יגר", פירוש, תנאי הוא הדבר כל זמן שהוא לא יגר, אבל לעתיד לבא יעלה גרה ויחזור להיות מותר, ולא שישאר בלא גרה ויותר, כי תורה לא תשונה". עכ"ד.

גודל הסכנה מהצבועים המתחזים בחזיר כשומרי דת ישראל

רק שצ"ב לפי מה שביארו על הפסוק "ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא ושסע שסע פרסה והוא גרה לא יגר טמא הוא לכם", ("יא, ז"). שהוא מפריס – יש

וה"ה היות והחזיר מכיר שהכי טוב זה להיות כשר והוא מנסה להראות כזה למרות כלפינו זה מסוכן

וכמו דברי הגמ' שינאי אמר לה אל תזהרי מן הפרושים רק תזהרי מן הצבועים

אבל כלפי עצמו הוא במצה יותר טוב ולכן הוא יזכה לחזור בתשובה

ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו (שם) פירש רש"י ר"א אומר לא מתו בני אהרן אלא ע"י שהורו הלכה בפני רבן, ובטעמא דקרא הקשה דמצינו (ברכות דף לא:): בעלי שמחל לשמואל על שהורה הלכה בפניו, וכן מבואר בסנהדרין (דף יז.). דיהושע אמר על אלדד ומידד שהם מורים הלכה בפני רבן, ומשה אמר מי יתן כל עם ה' נביאים, והיינו שאינו מקפיד על כך, ומאידך אשכחן בעירוובין (דף סג.) על תלמיד שהורה הלכה בפני ר"א ולא הוציא שנתו, ולא מסתבר שלא מחל לו.

יין ושכר אל תשת (י'. ט') לעיל (י'. ב') הביא רש"י מהברייתא רבי ישמעאל אומר שתויי יין נכנסו, תדע שאחר מיתתן הזהיר

לא יגר, שעי"ז הסימן טהרה עצמו נהפך לסימן טומאה, כי לא די בעצם טומאתו אלא הם גם צבוע, והוא גרוע מן הרשע הגמור שתוכו וברו שוין לרעה, והוא מוליד תכונה רעה זו בגוף האוכלו להיות מן כתות הצבועים המראים את עצמם ככשרים. וזהו כלל גדול, שרשע או אפיקורס שמכסה עצמו בכסות טהור שכביכול הוא חרדי או קנאי, הוא מסוכן יותר מרשעים גמורים שתוכם כברם ומראים כלפי חוץ את שנאתם לדת, והם דומים לחזיר שגרוע מכולם שפושט את טלפיו כלפי חוץ בשעה שהוא רובץ כדי לומר "ראו שאני טהור" (ויקר"ר י"ג ה').

וא"כ צ"ב למה בסופו של דבר החזיר יחזור ויהיה טהור

אלא יבואר עפ"י מעשה שראיתי על רבינו החזו"א שאחד אמר לו שפלוני צבוע ענה לו החזו"א אבל הוא בחר צבע יפה, דהינו שלמרות היותו צבוע מ"מ יש ללמד עליו כף זכות שלפחות הוא בחר צבע יפה לצבוע את עצמו.

הנותרים שלא יכנסו שתויי יין, ובשו"ת הרא"ש (מובא במשנת הרא"ש עה"ת) הקשה דהיאך אפשר לומר שמתו על שנכנסו שתויי יין, והרי אכתי לא הוזהרו על זה, ועיי"ש שכתב דודאי כל דיני המקדש והקרבנות נאמרו קודם ואין מוקדם ומאוחר בתורה. והא דאמר במדרש למה נסמכה פרשת שתויי יין אף שכבר נאמר קודם, מ"מ מדרש הוא לדרוש סמוכין.

לפי"ז יש לומר שלא נענשו על השתוי יין אבל זה מה שגרם להם שיזזלו ולמרות שמחל להם מ"מ לפי דרגתם נענשו

שלא יגרם תקלה מפני זה

סיפור הכל בזכות וראך בליבו

הרב י. כ. שליט"א בא תראה איך הבית כנסת שלך מפוצץ בשעה שהרב ל. שליט"א מוסר שיעור פי כמה וכמה ממה שנמצאים בזמן שאתה מוסר שיעור. וכך עשיתי. כשהגעתי ראיתי שאנשים עומדים בחוץ מחוסר מקום, ובית המדרש מלא בכמאתיים וחמישים יהודים השותים בצמא את דבריו המתוקים. אי אפשר לתאר את מלחמת היצר שהתחוללה בקרבי יספר לימים הרב י. רק ה' יודע כמה עמל, יגיעה ודמעות השקעתי כדי להקים בית מדרש קטן זה לה' ולתורתו. כמה דרשות מסרתי, כמה הלוואות לקחתי, לכמה משרדים הלכתי כמובן הכל למען שמו באהבה, אבל סוף סוף כמה

הנותרים שלא יכנסו שתויי יין, ובשו"ת הרא"ש (מובא במשנת הרא"ש עה"ת) הקשה דהיאך אפשר לומר שמתו על שנכנסו שתויי יין, והרי אכתי לא הוזהרו על זה, ועיי"ש שכתב דודאי כל דיני המקדש והקרבנות נאמרו קודם ואין מוקדם ומאוחר בתורה. והא דאמר במדרש למה נסמכה פרשת שתויי יין אף שכבר נאמר קודם, מ"מ מדרש הוא לדרוש סמוכין.

וברמב"ן כאן כתב שמה שאמרו שהיו נדב ואביהוא שתויי יין, היינו שמפני היין טעו באש זרה, אבל לא נענשו על שתויי יין, שהרי עדיין לא הוזהרו.

ועוד אפשר לבאר לפי"ז שהטעם כפי שביאר החפץ חיים שמובא להלן ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא (י'. א') בתו"כ איתא אמר לו נדב לאביהוא עוד שני זקנים הללו מתים ואנו ננהיג את הקהל, אמר הקב"ה נראה מי קובר את מי, וביאר החפץ חיים דהם נתכוונו לומר דשני הזקנים בודאי ימותו ואנו נהיה מוכרחים להנהיג את הקהל, ומי יודע אם נהיה ראויים לזה,

אהרן אחיו, מחשש שמא יפגע אחיו הגדול, עד שגם על זה הקב"ה אומר לו שאין לו לדאוג על כך, כי אהרן טהור לב "וראך ושמח בלבו".

מה היה קורה אם אהרן לא היה שמח בליבו

ובמדרש תדע לך שבשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה שילך בשליחותו אצל פרעה ואמר לו 'שלח נא ביד תשלח', אתה סבור שמא עכב משה שלא רצה לילך, אינו כן אלא כמכבד לאהרן, אמר משה עד שלא עמדתי היה אהרן אחי מתנבא להם במצרים שמונים שנה וכו', אמר משה כל השנים האלו היה אהרן אחי מתנבא ועכשיו אני נכנס בתחומו של אחי ויהיה מיצר, לכך לא היה רוצה לילך, אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: **לא אכפת לאהרן בדבר זה, לא די שאינו מיצר אלא עוד שמח**, תדע לך שאמר לו: 'וגם הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלבו', **אינו אומר ושמח בפיו או ושמח בלבד אלא 'ושמח בלבו'**. (תנחומא כ"ז) לא די שאהרן הכן לא מיצר בליבו ועכ"פ בפניו הוא מראה פנים שוחקות ואחד בפה ואחד

סיפוק זה נותן למסור דרשות לזכות את הרבים. הרי חז"ל אומרים "יותר משהעגל רוצה לינוק, הפרה רוצה להניק" ועכשיו מגיע אדם שלא השקיע שקל במקום וקוטף את כל הפרות. שילך למסור שיעור בבית כנסת שלו אומנם אינך בגדר שונאי ה' שעצובים שיש עבדי ה' רח"ל שאין להם חלק לעולם הבא כמש"כ ברבינו יונה ש"ג אות קס (שיובאו להלן) אבל שילך למסור את זה בבית מדרשו בפרדס כץ למה אצלי אדרבה שם יש יותר זיכוי הרבים אלא הוא בא לנצל את המיקום המרכזי כאן.

היצר הטוב לוחש: י. כ. "וראך ושמח בליבו" לא תפסיד מזה תראה במעשה של אהרן הכהן שבמעמד הסנה יש ויכוח בין משה רבינו ע"ה לקב"ה, לא ויכוח של שעה או שעתיים, יום או יומיים, אלא ויכוח במשך שבעה ימים ולילות, בהם משה טוען את כל הטענות שבעולם מדוע הוא אינו מתאים לגאול את עם ישראל, והקב"ה דוחה את כל טענותיו אחת לאחת, ולבסוף משה אומר שישלח את

בלב אלא גם בליבו הוא שמח וזה דבר שרק ה' יודע. ובנוסף הקים את ארגון ענפים.

אוהב ה' באמת? בוא נבדוק
להלן הסיפור כפי שכתבו הרב יגאל כהן שליט"א ראש בית המדרש 'יביע אומר' בבני ברק בעצמו וז"ל הפתרון לקנאה, אוהב ה' באמת? בוא נבדוק זיכני ה' יתברך ואני מוסר בכל יום שלישי בלילה שיעור בבית המדרש "יביע אומר", ולשיעור מגיעים בין חמישים לשמונים משתתפים. יום בהיר אחד פנו אליי הגבאים בבקשה לבוא ולראות שבית המדרש מלא מפה לפה בשיעור של רב חדש המרתק את הקהל, וכך עשיתי. כשהגעתי ראיתי שאנשים עומדים בחוץ מחוסר מקום, ובית המדרש מלא בכמאתיים וחמישים יהודים השותים בצמא את דבריו המתוקים. אתם ודאי מבינים שהיצר הרע קפץ בתוכי באותו רגע ואמר לי: "תראה, לשיעור שלך מגיעים פחות מחצי מהמשתתפים פה!" עצרתי לרגע והתבוננתי כמה נחת יש לבורא ברגע זה, כמה יהודים מחייכים ומתחזקים, כמה נחת יש לשכינה

ונתבונן מה היה קורה אם אהרון הכהן אם לא היה שמח עם משה רבינו שקיבל את המנהיגות ומגיב כמו קורח, הוא גם היה נבלע ולא היה יוצא ממנו כלום. מהוויתור הוא זכה לחושן- שזה חלק ממנהיגות שלא יוצאים למלחמה לפני ששואלים באורים ותומים.

לא הפסיד ממה שמח בהצלחתו
החלטתי ללכת, לראות ולשמוח שהרב ל. מצליח, ולהודות לה' שזכיתי להקים מקום שכל כך הרבה יהודים מתחזקים בו. יודעי דבר מספרים שהרב י. לא הפסיד מכך אלא הרוויח ובגדול. מאז ה' נתן לרבי י. מתק שפתיים. ובשיעור שלו צובאים אנשים מדי שבוע, מוציא דיסקים ב200,000 עותקים, מוזמן לכל רחבי הארץ כדי להרצות, ועומד לבנות בית הכנסת של כחמש מאות מטר במרכז בני ברק נכון להיום הבית כנסת עדיין בקראון פתוח 24 שעות ביממה ללימוד תורה, וכן 85 אברכים בכולל יום שלם. ובנוסף הוא

למעשה פרשת שמיני

אנשים שעושים המצות ונזהרים מכל עבירה במעשה ובלשון ואפ"ה הם שונאי השם

אנשים שעושים המצות ונזהרים מכל עבירה במעשה ובלשון ואפ"ה הם שונאי השם כתב רבינו יונה בשערי תשובה (שער ג אות .ס.) וז"ל 'וענין שונאי השם

נמצא לפעמים גם באנשים שהם עושים המצות ונזהרים מכל עבירה במעשה ובלשון. אומר רבינו יונה אויבי ה' זה לא רק מי שמחלל שבת ועובר על ג' עבירות חמורות אלא גם שנזהר מכל עבירה במעשה ובלשון. ולא די שאינם עושים עבירות אלא הם מקימים את כל המצוות. שזה דבר לא מצוי. נמחיש לעצמו את הדברים יהודי שהקים במקום שהיה מדבר בלי שום רוחניות מוסדות ת"ת ישיבה קטנה וכולל אברכים במסירות נפש עברו השנים וכשהגיע לגיל שבעים הוא רואה מישהו אחר מרביץ תורה ורוצה לפתוח מוסדות ולא מבעיא אם רק בליבו הוא עצוב ואמר אני הראשון שפתחתי כאן שהוא בגדר שונאי ה' שאין להם חלק לעוה"ב כ"ש אם הוא בעצמו משנאת ה'

הקדושה בהתוועדות כזו של קדושה, ורציתי לנשק את הרב שמשמח כך את ה' יתברך. **מאותו היום, כשמגיע זמן השיעור של אותו הרב, אני מתרגש מהמחשבה כמה טוב לה' יתברך ברגעים אלו.**

אם נולד לחבר שלך בן תשמח
לסיכום: אם נולד לחבר שלנו בן, ה' יתברך עושה שמחה גדולה בשמיים ועל ידי זה מתקרבת הגאולה. בא לעולם יהודי נוסף שיקיים תורה ומצוות, וכדאי שגם אנחנו נצטרף לשמחה של הבורא יתברך על עבד ה' נוסף שבא לעולם. אם חברנו קנה דירה נאה ומוארת, ה' יתברך שמח שמעתה יוכל חברנו ללמוד תורה ביישוב הדעת ולגדל את משפחתו כראוי. גם אנחנו נצטרף לשמחה זו, כיוון שמגיעה לבורא יתברך הרבה יותר נחת רוח. אם השכן קנה רכב חדש ויוקרתי ואילו לנו יש רכב ישן יותר, אם יש שמחה בליבו של השכן כתוצאה מקניית הרכב החדש, נראה שיש שמחה גם בשמיים, ואף אנחנו נשמח בשמחתו של הבורא. עכ"ל

שמתחפשת לצדקות הולך ומלכלך שהרב הזה רדוד ושטחי ושמונים אחוז מהדרשות שלו זה מעשיות גם אם זה נכון זה לשה"ר וכ"ש שזה שקר זה הוצאת שם רע שאין יוה"כ מכפר עד שירצה את חבריו ומלבד הבן אדם לחבירו שיש כאן הוא אויבי ה' וכמו שאומר רבינו יונה ז"ל 'אם נפשם רעה ובקרב לבם יקשה להם כאשר חבריהם עוסקים בתורה. וירע בעיניהם בהיות בני אדם עובדים את ה' ויראים מלפניו. כאשר תאמר על האיש אשר לא יחפוץ שיכבדו בני אדם את המלך ושיעבדוהו. כי הוא שונא את המלך. כל שכן אם הוציאו מחשבתם אל הפועל. שהם מניאים את לב בני אדם מעסק התורה ומן המצוות. כי הם שונאי ה'. וכן האנשים אשר עינם צרה בכבוד תלמידי חכמים הישרים והצדיקים ושונאים עטרת תפארתם. או ירע לבבם אם עדיהם תאתה ובאה ממשלת הדור. וכן כתוב (שמואל ח) כי לא אותך מאסו כי אם אותי מאסו ממלוך עליהם. וכל שכן אם יבקשו כבודם לכלימה או ישפילו. וכן אם יאהבון כבוד הרשעים ומשלם על עפר. כי אלה

מה עונשו של מי שעושה את כל המצות ונזהרים מכל עבירה במעשה ובלשון. אבל עצוב שיש עוד עבדי ה' – אין לו חלק לעוה"ב
ועונשם מבאר שם רבינו יונה לעיל קנט.

וז"ל **שהם מהכיתות שאין להם חלק לעולם הבא.** והם כת אויבי השי"ת. וכו' והנה אנחנו מציעים עניינם. והראיות על עונשם מפורש בתורה. **כי כת אויבי השם יאבדו מן העולם הבא.** שנאמר (דברים ז) ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו לא יאחר לשונאו אל פניו ישלם לו. פירושו - משלם לשונאיו שכר המצות שהם עושים בעוה"ז להאבידם מן העוה"ב. וכו' אבל אויבי ה' המשילים לחלבי הכשבים ושמןם שהוא נתך באש וכלה בעשן. ולא המשילים לבשר הכרים. כי יעשה גחלת ויישאר האפר. על כן אמר כלו בעשן כלו כאשר חלבי הכרים כלים בעשן. כך יכלו אויבי השם, כי תכלה נפשם ותאבד מן העולם הבא.'

ביאור חטאם של נדב ואביהוא

בפרשתנו מסופר על חנוכת המשכן: משה רבינו שימש בכהונה גדולה במשך שבעה ימים, וביום השמיני נמשחו אהרון ובניו לכהונה. ואז בשיא השמחה, כאשר נדב ואביהוא, בני אהרון, באו להקריב קטורת, "ותצא אש מלפני ה'", ותאכל אותם וימותו לפני ה'". במדרש (תנחומא ו) מונים חז"ל את חטאי בני אהרון, אשר עליהם נתחייבו מיתה: "על שנכנסו שתויי יין, ועל שנכנסו בלא רחיצת ידים ורגלים, ועל שנכנסו מחוסרי בגדים, ומה היו חסירין, אמר ר' לוי מעיל היו חסירין, ועל ידי שלא היו להם בנים, ועל ידי שלא היו להם נשים, ועוד, שהיו משה ואהרן מהלכין תחילה, ונדב ואביהוא הולכין אחריהם, והיו אומרים: "מתי ימותו שני זקנים אלו, ואנו נוהגים בשררה על הצבור תחתיים". ועוד "ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו", מכאן שהיו ראויים להשלחת יד, שנאמר: "ויחזו את האלוקים", מלמד שהגיסו את לבם וזנו עיניהם מן השכינה". ומבואר שבמקום וראך ושמח בליבו שישמחו במנהיגותם של משה ואהרן הם ציפו מתי ימות שני

זקנים הללו ואני ואתה ננהיג את הדור ולכן נענשו שמתו שניהם עד כדי כך חמור מי שלא שמח שיש עובדי ה' (כמובן שמדובר שבחטא דק מן הדק לפי דרגתם)

הלימוד מזה למעשה.

הלימוד מזה למעשה. אם תשמח בהצלחת השני אתה רק תרוויח מכך וכ"ש שיש חיוב לשמוח בהצלחת עבדי ה' ואם לא הוא משונאי ה' ואין לו חלק לעוה"ב

גודל הס"ד למי שרוצה ללמוד תורה

זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ (יא ב) פירש"י, מלמד שהיה משה אוחז בחיה ומראה אותה לישראל, זאת תאכלו וזאת לא תאכלו, את זה תאכלו מכל אשר במים. אף בשרצי המים אחז מכל מין ומין והראה להם. וכן בעוף ואת אלה תשקצו מן העוף. וכן בשרצים וזה לכם הטמא. עכ"ל.

וכתב בלקח דעת המתבונן יראה שהיה בזה נס גדול שכל הבהמות והחיות, הדגים, העופות והשרצים נזדמנו למשה רבינו באותה שעה, והרי יש חיות

שצריכים לאקלים קר וכדומה, ומ"מ זה נבע מדחיקת השעה וראוי לאדם נזדמנו כולם למשה רבינו כדי ללמד לישראל את זה תאכלו ואת זה לא תאכלו, והיה זה נס גדול בשביל לימוד התורה.

גודל הס"ד למי שרוצה ללמוד

ביאור חטאם של נדב ואביהוא – דחיקת השעה

ובספר תורת יצחק ביאר הענין עפ"י דברי הזוהר פרשת אחרי מות ובגין כך בקרבתם לפני ה' וימותו דאינון דחקו שעתא בחיי דאבוהון וכד והיינו דחטאם היה דחיקת השעה דמשום צדקתם הגדולה וקרבתם אל ה' עד שלא יכלו לעצור כח ונמשכו אל הקדש פנימה כי דחקו את השעה והקדימו את המאוחר מרוב תשוקתם ודביקותם ולכך נכנסו בלא מעיל וללא רחיצת ידיים ורגלים דדילגו על האמצעים האלה ויוצא דכל העבירות שמנו רבותינו ז"ל במדרשים יסודם הוא אחד מה שאמר הזוהר שהיה כאן ענין של דחיקת השעה וע"ב רצו הם להנהיג את העם מיד ולא חיכו עד שיפוג יינם ולא עד שיהיה להם בנים ולא עד שישאו נשים דכל

המובילים למטרה זו

למה שכרו של אהרן שיתייחד עימו הדיבור דווקא בפרשת שתויי יין

ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו לפני ה', ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ה' לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל העם אכבד וידם אהרן. (י, ב-ג)

וברש"י: "וידם אהרן, קבל שכר על שתיקתו, ומה שכר קבל, שנתייחד עמו הדבור, שנאמרה לו לבדו פרשת שתויי יין".

צ"ב למה שכרו של אהרן שיתייחד עימו הדיבור דווקא בפרשת שתויי יין?

אלא יש לבאר עפ"י מש"כ הרב יוסף צבי הלוי דינר זצ"ל בספרו מקדש הלוי (פרשת

אולם כאן, צריכים אנו להתבונן. שכן בודאי, איש אינו מעלה בדעתו לומר כי נדב ואביהוא נכנסו אל המשכן כשהם שיכורים חלילה... הם בודאי לא השתכרו, ועל אחת כמה וכמה שלא היו מעלים בדעתם להכנס למשכן במצב מעין זה. עלינו להניח כי הם שתו מעט יותר מהשיעור, כאשר שתיה זו אינה פוגמת ולו במשהו בשיקול דעתם או במכובדותם. אולם חרף כל זאת, מוצאים אנו כי מעשה זה היה חמור ביותר, והם נענשו בגינו בחומרה.

ולכאורה, מדוע? מה כל כך גרוע בשתיית יין ביום כה נכבד כיום חנוכת המשכן? הלא אנו היינו יכולים אפילו לסבור להיפך! הלא כידוע נאמר (תהילים ק"ד) ח"ו ויין ישמח לבב אנוש להצהיל פנים משמן ואף מוצאים אנו כי בעת קיומן של חלק ניכר מהמצוות אנו אפילו מחוייבים לשתות יין כמו לדוגמה בקידוש בהבדלה בברית מילה בפדיון הבן בנישואין ובעוד כמה וכמה הזדמנויות וזאת על אף שבאותה שעה אנו עסוקים בעבודת ה' קדושה!

שמיני) לבאר את הסיבה שהתחייבו נדב ואביהו מיתה מפני שנכנסו שתויי יין לבית המקדש, עה"פ 'ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו לפני ה'" (י ב)

ובמדרש (ויקרא רבה י"ב א') 'תני רבי שמעון: לא מתו בניו של אהרן אלא על שנכנסו שתויי יין לאהל מועד. רבי פנחס בשם ר' לוי אמר משל למלך שהיה לו בן בית נאמן, מצאו עומד על פתח חניות והתיז את ראשו בשתיקה, ומינה בן בית אחר תחתיו, ואין אנו יודעים מפני מה הרג את הראשון, אלא סמה שמצוה את השני ואמר 'לא תכנס בפתח חניות' - אנו יודעין שמתוך כך הרג הראשון. כך 'ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם', ואין אנו יודעים מפני מה מתו, אלא ממה שמצוה את אהרן ואמר לו (פסוק ט') 'יין ושכר אל תשת' - אנו יודעין מתוך כך שלא מתו אלא מפני היין'.

הרי לנו הסבר נוסף לסיבת פטירתם של נדב ואביהו בני אהרן. מאחר והם נכנסו אל המשכן שתויי יין - נגזרה עליהם מיתה.

מעטה, מדוע לא התאימה שתיית היין דווקא ליום חנוכת המשכן? מדוע מה שנחוץ והכרחי בשעת כריתת ברית מילה - נחשב פסול ואף חמור ביום חנוכת המשכן? מדוע לא לבטא את השמחה העצומה - בשתיית יין לקראת העבודה.

ונראה שמבואר כאן רעיון עמוק.

הדברים אמורים בכל ישראל, ועל אחת כמה וכמה שאמורים הם בכהנים. הללו, אשר עמדו לשרת לראשונה בהיכלו של מלך - צריכים היו להביא את עצמם לידי שמחה כזו, אשר לא תזדקק לשום חיזוק בדמותו של יין או כיוצא בזה...

ומאחר ובני אהרן לא עמדו בדרישה, ולא הכינו את עצמם כיאות על פי דרגתם לקראת המשימה שהוטלה עליהם - הם נענשו בחומרה, ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם!

ולפי"ז מובן למה הצטוו שלא לשתות יין כיון שלבית המקדש נכנסים עם שמחה של מצווה בלבד וא"צ לשמחות אחרות.

אמנם כוחו של היין רב לו בכדי להשרות אוירה מיוחדת, ולהביא את השמחה הרוחנית אל הלב, תוך השגת רוממות מיוחדת. אמנם באמצעות היין אנו מסוגלים להגיע לשמחה שתאפשר לנו השגה בחסדי ה' ובגדולתו אולם כל זאת מתאים לעבודה שבשגרה לעומת זאת ביום כה מרומם ברגעים כה מרוממים כחנוכת המשכן לא היה מקום לשתיית יין בפעם הראשונה בה עבדו עבודה בבית ה' אסור היה לערב כל גורם חיצוני מלאכותי בשמחה ובתוויית הנס הגדול השמחה נדרשה לעמוד בסטנדרטים אחרים מרוממים יותר פנימיים יותר ועמוקים יותר

[ויש להוסיף בזה]

למה זה קללה שיהיה צמאון לשמוע את דבר ה'

ויש להוסיף בזה מה שביאר הרב משה שמואל שפירא זצ"ל (הו"ד בספר ארזים עלי מים עמ' קכט) על מה שמבואר בנבואת עמוס בחלק הקללות רח"ל נאמר הפסוק (עמוס ח יא) 'הנה ימים באים נאום ד' וגו' לא רעב ללחם ולא צמא למים בי אם לשמוע את דבר ד" והנה יש לתמוה וכי קללה היא זו הלא אדרבה יש בזה ברכה שיחיה רעב וצמא לשמוע דבר ד'?

אלא ביאר הרב מפוניבז' זללה"ה דחילוק גדול יש בין ימי רעב לימים בהם יש שובע דבשובע לא אוכלים מכל מאכל ומדקדקים לאכול אך ורק את המאכל הטוב משא"כ בימי רעב אוכלים מכל הבא ליד ולא שמים לב כלל מה אוכלים וכמו כן לענין תורה דהקללה היא דיהיה ימי רעב וצמא לתורה ובזמן רעב וצמא כל דרך בלימוד שתהיה כבר יחטפוה, ומשא"כ בימי שובע דמחפשים רק אחר הדרך הטובה בלימוד.

אבל הרב משה שמואל שפירא זצ"ל ביאר פשט אחר ואמר בזה"ל 'דהלא תורה

"ואל יבוא בכל עת אל הקודש" (ט"ז - ב') ישנם שני אופנים להגיע לשמחת הלב, ע"י שתיית יין שנאמר [תהלים ק"ד - ט"ו] "ויין ישמח לבב אנוש", והיין נכנס לגוף האדם דרך הוושט, או ע"י לימוד תורה ט' "פיקודי ה' ישרים משמחי לב", לכהנים נאסר להגיע - שנאמר [תהלים י"ט] לשמחה בבית המקדש ע"י שתיית יין אלא רק ע"י לימוד התורה הקדושה.

רבנו ה"בן איש חי" הביא רמז נפלא לדבר: "דבר אל אהרן אחיך ואל יבוא בכל עת אל הקודש" המילה 'עת' בגימטרייה ארבע מאות שבעים כמניין קנה וושט, אלא יכול להגיע לידי שמחת הלב ע"י התורה בלבד.

ולפי האמור יובן הקשר בין הדברים. שלא לחינם נרמז כאן.]

גם המתקרב יתר על המידה, עלול לסכן את עצמו, בסכנת כוויה ממקור האש. הרוצה ליהנות, מוכרח להתייבב במרחק סביר ממקור החום. לא רחוק מדי, למען לא יקפא. גם לא קרוב מדי, למען לא יכוה.

כך היא המידה ביחס לרצוננו להתחמם כנגד זיו שכינתו יתברך. "ישרים דרכי ה'" (הושע י"ד, י'). המתיישר עם הקו של "דרכי ה'", בטוח מחד שלא ייקפא למוות מחוסר חום רוחני, ומאידך גם לא יכווה מרוב חום. אדם זה, היודע לנהוג כפי הקו הישר של "דרכי ה'", הוא המאושר, וזוכה להתענג מזיו שכינתו יתברך. אבל המתרחק מדרכי ה', עלול לסכנת קפיאה רוחנית; וגם המתקרב יתר על המידה, מסתכן בסכנת כוויה מאש קודש של שכינתו יתברך. ומהו המרחק המדויק שעליו עלינו להתייבב, בכדי ליהנות ולהתענג מזיו שכינתו יתברך? עשיית רצונו בדיוק כפי שצויה עלינו בתורה, לא להוסיף ולא לגרוע ממנו כלל.

בפרשה, אנו לומדים אודות המיתה הנוראה שפקדה את שני בני אהרון, נדב

כל כך מתוקה וטובה ואם המצב הוא שבכדי שילמדו תורה הקב"ה צריך להשליט רעב וצמא לתורה ומבלי הרעב והצמא לא ילמדו הרי שמצב זה ודאי שקללה הוא, וזה כוונת הנביא בעמוס'.

גודל מתיקות התורה

ונסיים במה שכותב האור החיים הקדוש על התורה (דברים פ' כי תבוא פס' יא') על הפסוק "ושמחת בכל הטוב" **אין טוב אלא תורה, שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות וערבות טוב התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה, ולא יחשב בעיניהם מלא כסף וזהב למאומה, כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם ע"כ.**

ויש עוד להרחיב את הדברים לפי מה שכתב בספר מוסר דרך מאיר (פרשת שמיני) שחטאם היה במה שלא התבטלו לרצון ה' שהדריך איך לעבוד את ה'

השתעבדות לרצון ה'

בימי החורף הקרים זקוק, אדם לתנור בוער, על מנת לספק לו חום. המתרחק ממקור החום, מסתכן בסכנת קפיאה. אך

"פרטי המעשה, דיים שלא היו בגדר מצווה, וכבר היו בגדר עבירה".

נצטט עוד מהמשך דבריו, המבארים בתמציתיות, אך בדיוקנות, את הנדרש מעובד ה' אמיתי: **"מקריבי הקרבן מבקשים קרבת אלוקים, אך זו לא תושג אלא ע"י שמיעה בקול ה' וקבלת עול מצוותיו. הנה זו הנקודה המבדילה בין יהדות לאלילות. האלילות מבקשת לשעבד את האל בקרבן למען יעשה את רצון האדם; ואילו אשי ישראל משעבדים את האדם לעבודת ה' למען יקבל על עצמו את עול מצוותיו".**

מו"ר הגר"ש וסרמן היה רגיל לבאר בדומה, שאחד מההבדלים היסודיים בין דתנו, דת האמת, לבין שאר "דתות" הכזב והשקר, הוא בזה ששאר הדתות מנסים לשעבד את אלהותם למלא את תאוותיהם ורצונותיהם, ואילו אנו משעבדים את עצמינו לעשות את רצון אלוקינו. ברוח דברים אלו היה מפרש את המשנה במס' סוכה: **"אבותינו שהיו במקום הזה, אחוריהם אל ההיכל ופניהם קדמה,**

ואביהוא, בהקריבם "לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם" (י', א'). עלינו לדעת שנדב ואביהוא היו קדושי עליון, יתכן והיו גדולים אף ממשה ואהרן (רש"י י' ג'). כמובן שכל דברנו אודותם, הוא רק במה שעלינו ללמוד מהם, עד כמה שגילתה לנו התורה, וכפי שפירשוה גדולי הדורות. חכמי המוסר נוקטים, שעיקר חטאם נבע משאיפה בלתי מסויגת לרוחניות, אשר לא ידעה גבולות אולי אף לא את גבולות ההלכה. מתוך רצון אמיתי להתקרב אל ה', הקריבו קרבן באופן "אשר לא צוה אותם". זו הייתה טעותם הנוראה **"שהתנאי להשראת השכינה, שלא לסמוך על בינת אדם, אלא להעמיד עצמו תחת שלטון ציווי ה'"** (פרקי תורה).

על רצונם הטהור להתקרב אל ה' יתר על המידה, ולא באופן שהורשו, נכוו מאש שכינתו יתברך, הלא זהו ה-"אש" שיצאה מלפני ה' ואכלה אותם.

ונוקבת ויורדת עד לתהום קביעתו הנוראה של הרש"ר הירש זצ"ל, בבואו לפרש את מהות חטאם של נדב ואביהוא:

נשים את כל מגמתנו למלאות את רצון ה', בדיוק כפי שציונו. או אז נזכה להתחמם ולהתענג מזיו שכינתו יתברך תכלית קיומנו עלי אדמות.

ומה זה נקרא שמחה ומה האדם חושב שזה שמחה והוא טועה

לכן רק אחרי שאהרן שתק כי השכים והבין את מהות חטאם לכן זכו לקבל את פרשת שתויי יין

שמבארת שעבודת היא לפי מה ה' קובע ולא לפי מה נראה לאדם שלאדם נראה שאדרבה צריך לשמוח ביין

ואילו ה' מבין שלא

"ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת" (ט' - ב') להודיע שכיפר לו הקב"ה ע"י עגל זה על מעשה העגל שעשה. [רש"י]. שואל המהרי"ל דיסקין, בפרשת תצוה נאמר "לקח פר אחד בן בקר ואילים שנים תמימים" [שמות כ"ט - א'], וכתב שם רש"י לכפר על העגל, וא"כ כבר התכפר חטא העגל בלקיחת הפר

ומשתחיים קדמה לשמש. ואנו, ליה- עינינו. ר' יהודה אומר, היו שונין ואומרין, אנו ליה- וליה עינינו". וכך היה מבאר: אבותינו בבית ראשון, שהיו כופרים בהקב"ה וסומכים רק על מזלות וכוחות הטבע, הפנו עורף להיכל ה' והשתחוו קדמה לשמש, כי חשבו שהשמש יעשה את צרכם וימלא את משאלות ליבם; אך "אנו, ליה- עינינו", היינו שאנו פונים רק אל הקב"ה למלאות את משאלותנו, היות ואנו יודעים שאין כח בעולם זולת השם יתברך, ורק ממנו ניתן השפע בעולם. ורבי יהודה מוסיף עוד ענין, שהוא קודם לזה. דהנה עבודתם של עובדי עבודה זרה, תכליתה לפייס ולרצות את השרים והמזלות, כדי שיעשו להם את רצונם, והכל בתור אמצעי להשגת הנאות ותענוגות שלהם. אבל אנו, כל חפצינו לעשות רצון ה', ולשעבד את עצמינו ורצונותינו לכבודו. וזה הפירוש "אנו שיעבוד המהות והעצמיות ליה-". אולם בכדי שיהיה לנו את האמצעים לכך, גם "ליה- עינינו", שימלא את משאלותנו בכדי שנוכל לעבדו.

ההוא, וא"כ לשם מה נדרשו הכהנים לכפרה נוספת? כל ברז שבור ודלת תקועה היו מועברים מיידית לטיפול. היו שכנים שאצלם אף פלורסנט פשוט נקראתי להחליף, וכך מצאתי את עצמי 'הכלבו' תיקונים' של השכונה.

ולא רק, אלא גם נדכאי לב ושבורי רוח היו מניחים את צערם באוזניי, ואני הייתי נרתם לעזרתם בהשגת סכומי כסף, קצבאות ומלגות שהעמידו אותם על רגליהם. לא נדיר היה למצוא אותי בסופרמרקט השכונתי בצהרי יום שישי עורך קנייה מרובת מוצרים לטובת משפחה שלא הצליחה לארגן את השבת בעצמה. כל זה הביא אותי למקום של כבוד בקרב מכריי, ומבטי ההערצה ליוו אותי בכל דרך.

אך למרות זאת פעולות אלו עדיין לא הביאו אותי אל סיפוקי. בתוך ליבי הרגשתי כי המניע לכל המעשים הם רחשי ההוקרה ומילות העידוד שהיו מופנות אליי בכל עת. חפצתי מאוד לעשות משהו רק למען הזולת בלי לקבל עליו שום תמורה,

אלא מתרץ המהרי"ל דיסקין, אכן שתי כפרות יש כאן, הפרים עם האילים שבפרשת תצוה היו משל ציבור ושימשו כפרה כללית על חטא העגל לכהנים כדי לקדשם לכהונה. לעומת זאת, העגל שמצטווה אהרן היה משל עצמו ועבור עצמו, לכפר על חלקו שלו במעשה העגל.

ואפילו שכידוע כל כוונתו של אהרן במעשה העגל היתה לשם שמים, מ"מ נדרש לכפרה על עצם המעשה. והראיה מהפסוקים עצמם, בפרשת תצוה כתוב "לקח", ואילו בפרשתנו כתוב "קח לך" - משל עצמך ולא משל ציבור, ולכך גם התכוון רש"י שכתב לגבי פר המילואים "לכפר על מעשה העגל" בכללות, ואילו בפרשתנו כתב רש"י "על מעשה העגל שעשה."

מאה אלף דולר בזכות הארת פנים
לאחר תקופה לא ארוכה מאז באתי לגור בשכונה, כבר ידעו רוב התושבים את העובדה כי ניחנתי בלב טוב ובכישרונות

באותו יום שבו זכיתי להכניס את בני בריתו של אברהם אבינו ע"ה, שמחתי לא ידעה גבולות. הייתי מאושר ומלא בהכרת טובה לבורא עולם על כל הטוב שגמלני, חשתי צורך עז לפרוק את רחשי ליבי והחלטתי לנסוע אל עבר הכותל המערבי לומר 'נשמת' ולהתרפק על מזמורי התהילים. וכך מצאתי את עצמי במקום קדוש זה, כשהמילים נשפכות מעומק ליבי ברגש רב, ודמעות אושר ושמחה מבצבצות מבין ריסי עיני, כשאני מעתיר בתחינה להמשך הצלחה וסייעתא דשמיא.

לאחר כשעתיים ומחצה שמתי פניי לעבר היציאה, ולפתע קלטתי כי עקב הטרדות הרבות שהקיפו אותי בימים האחרונים, לא קיימתי את מנהגי זה כשבוע... החלטתי לנסות לאתר לי כאן איזה פציינט ראוי למטרה שלי. והנה רואה אני מולי אברך שנראה בעל בעמיו', לבושו המכובד אף העיד על חשיבותו או ריבוי ממונו, אך פניו הביעו צער וכאב.

וכך באתי לידי החלטה להקדיש בכל כמה ימים כעשר דקות שבהן אעניק תחושה טובה למאן שהוא שאינו נמנה עם הסובבים אותי, כך שהדבר יהיה נקי מכל אינטרסים ומניעים זרים. את הימים שבהם הייתי מגיע למקומות מרוחקים יותר הייתי מנצל למטרה נעלית זו, כשאני נכנס לטמבור או סופר וקולט מייד אחד שהכרת פניו מעידה על מצוקתו ומסכנותו. אני ניגש אליו במאור פנים: "צדיקל יקירי, יש לך מושג מה השעה? האם יודע אתה איפה תחנת האוטובוס הקרובה? כשאני משבח בכל פה את נכונותו לעזור לי, וכך הוספתי בכל מיני דרכים להביא אותו ליהנות משלל המילים החמות שזכה להן בדקות האחרונות. איאלץ להודות כי לא כולם שיתפו איתי פעולה, היו אגוזים קשים לפיצוח, אך באופן כללי אפשר לסכם כי רובם הראו אותות קורת רוח מרובים מהעובדה שיש מישהו שמביט לעברם, ועזרתם נחוצה לזולת, וזה הביא אותי לסיפוק רב ביותר וגם החזיק אותי ועודד את רוחי גם בזמני כישלון.

את יהבי על הנותן לחם לכל בשר, וקיוויתי כי ישלח עזרו מקודש.

על פי עצת ידידים ומרעים הפלגתי לעבר מדינת הים, ויצאתי לארה"ב לזכות את הדרים בה במצווה גדולה זו שהכנסת חתן וכלה שמה. על הכרטיס שילמתי בשארית כספי, ואת המותר צררתי באמתחתי להוצאות הדרך. התחלתי את מלאכתי במרץ נעורים, וניכר היה שזו לי פעם ראשונה שאני עוסק במלאכה זו, כולי תקווה שההצלחה תאיר לי פנים, והייתי בטוח כי אשוב ארצה עם כיסוי לכל הוצאות החתונה.

עד מהרה נוכחתי לראות כי זה כמה קידמו אותי ואני בטל בשישים ובמאה בקרב מקבצי הנדבות, אך נטיתי לחשוב כי יד ה' רחבה להושיע לכול - ואני בתוכם.

בימים האחרונים לשהותי על אדמת ניכר, הזדמנתי לבית כנסת ידוע בשכונת בורו פארק. קיבלתי את רשות הגבאים להרצות לפני המתפללים את מצוקתי ולגולל רחמי עם קדוש לחוס על נפשי

ניגשתי אליו ואמרתי לו: "ראה, עזרתך נחוצה לי ביותר". הוא הסתכל לעברי בתימהון אך אני המשכתי ואמרתי לו כי אני זקוק לפלאפון, אם יוכל להשאיל לי. הוא הוציא את הנייד בלי אומר ודברים, ואני מילאתי את פי בתודה עמוקה. כשהחזרתי לו את הפלאפון אמרתי לו שעזר לי מאוד, וביקשתי ממנו עוד משהו. לאחר כמה דקות של מילים טובות מצב רוחו השתפר, וכך ניהלתי עימו שיחה קצרה אך רבת תוכן, כשאני לא מפסיק לשבח את דעתו ולרומם את הלך מחשבתו הישרה. עם סיום השיחה החמאתי לו כי נהייתי מאוד מאישיותו והשיחה הנפלאה בינינו השאירה טעם מתוק בפי, וכך נפרדו דרכינו. כך התנהלו פני הדברים קרוב לשני עשורים, כשבמשך השנים ידע מנהגי זה עליות ומורדות עקב תמורות בסדר יומי.

כשבני הבכור התארס בשעה טובה ומוצלחת ידעתי כי תקופה מאתגרת מקדמת את פניי. ההוצאות מטפסות ועולות וקופתי ריקה ומצומקת. השלכתי

"היה זה בשעות הערב לפני כשמונה-עשרה שנה", אמר הלה. "אחרי תפילה נרגשת ניגש אליי האיש הזכור לטוב והרעיף עליי דברי ניחומים ונועם, וניכרים היו כי דברי אמת בפיו".

פתאום נפל לי האסימון... מזכרתי בן רגע באותו ערב - מוצאי יום הברית של החתן דן, וביחד עלתה גם דמותו של האיש ההוא, ואכן הוא דמה להפליא לאיש העומד מולי ופיו מדבר עימי.

הוא שמח עד מאוד להיווכח כי אכן לא שגה בהשערתי והזמין אותי לסור אל מעונו לסעודת 'פת שחרית'. שיערתי כי השיחה איתו תניב פירות מבורכים יותר מאשר הסיבובים בשטיבלאך, על כן עזבתי את משמרתי בשיאה והלכתי בעקבותיו.

הוא כיבד אותי כבוד רב, הגיש לפניי מטעמים ומעדנים, מאכלים ברמה שלא שזפתם עיניי מעולם, ולאחר שנוכח לראות כי סועד אני את ליבי החל לספר: "שמע נא ידידי! בתחילת דרכי בעולם

ולחמול על חתני. באמצע הדרשה שנשאתי באחד המניינים, הבחנתי כי זוג עיניים נעוצות בי ביתר שאת. העדפתי שלא להישיר מבטי אליהן, כי בדרך כלל הם האנשים הממהרים לעיסוקם, ואינם רואים בעין יפה את הטרדת ה'עולם' לצורכי נדבות, ולכן המשכתי בנאומי. ככלותי לדבר התחלתי לסובב את השולחנות באיסוף נדבות העם. כשהגעתי סמוך למקום מושבו נפגשו עינינו, והלה אמר לי: "תגיד לי בבקשה, האם אתה 'האיש מהכותל'?" לא הבנתי למה הוא מתכוון. ענית לו כי ביקרתי כמה פעמים בכותל המערבי, אך הוא שייך לי בדיוק כמו שהוא של כל עם ישראל. הוא התבונן בי שוב ואמר: "פניך דומות להפליא לאותו אדם שנפגשתי איתו בכותל ושינה את חייו!"

אמרתי לו: "אכן, כמה אחים אנחנו, והכרת פנינו קרובה מאוד". ביקשתי ממנו כי יואיל בטובו להרבות בעוד כמה פרטים, אולי יעלה זיכרוני לטובה.

השתנה מן הקצה אל הקצה ונהפכתי לאדם אחר. פתאום נפתח בפניי אפיק חדש להשקיע בו. החלטתי לחקות אותך ולנסות ללכת בדרך זו.

"למחרת עם הגעתי למפעל, לקחתי עט בידי וסימנתי לעצמי רשימה של שלושה עובדים שאני רוצה במהלך היום לעודד. כשהגיעה ההזדמנות ניגשתי אל הראשון בתור והחמאתי לו על הדיוק שלו בעבודה, על הגעתו בזמן, ולא חסכתי במילים טובות ומשמחות, כשפניי מביעות הוקרה והנאה. ממנו המשכתי לשני ואחריו לשלישי באותה מתכונת. למחר סימנתי שלושה נוספים, וכך עשיתי מדי יום ביומו. השתדלתי לבצע זאת כבדרך אגב, שלא לעורר חשד כאילו אני עושה כל זה דווקא כדי להשיג איזו מטרה.

"איני יכול לתאר לך את גודל ההשפעה לטובה שראיתי אחרי שבועות ספורים: מצב רוחם של העובדים השתפר פלאים, המוטיבציה עלתה ברמות בלתי נתפסות, והתפוקה האיכותית העידה על זה בנאמנות.

המסחר נתמנית לנהל מפעל די גדול באחד מאזורי התעשייה בירושלים, ושם העסקתי כעשרים עובדים שהיו נתונים תחת מרותי ועובדים לפי הוראותיי. משום מה הרגשתי במתח כלשהו בין העובדים לביני, וכמה שהרהרתי בדבר איך לשפר את האווירה לא העליתי בחכתי עצה הוגנת. הדבר השפיע בעקיפין גם על יעילות העבודה, וממילא גם על התוצרת והתפוקה. הייתי נתון בהתלבטות יתרה עד כדי שיקול של פרישה. באותו ערב שפגשתי אותך הרגשתי כי נתמלאה הסאה וכשל הכוח. או שאני מתפטר או שאני מפטר כמה מהעובדים שהיו נראים לי כגורמים לדבר, כצעד אחרון לפני ההכרעה החלטתי להידפק על שער הרחמים ולבקש על נפשי במקום שהשכינה לא זזה משם.

"ואז, אחרי שפוך שיח ערב, בקע כשחר אורך וכמלאך המושיע הגעת אתה, ובטוב ליבך הענקת לי סיוע רב השפעה, ואני השתוממתי לראות כמה מילים טובות יכולות להשפיע על בן אנוש! מצב רוחי

למעשה פרשת שמיני

"כך המשכתי לנהל את המפעל כעשר שנים, מלאות בהצלחות רבות ברוך ה'. אחר כך הזדמנה לידי עסקה חלומית כאן בארה"ב, ולכן עזבתי את משרתי לטובת פרויקט זה, כשגם כאן ההצלחה מלווה אותי בכל דרך. ועתה שא נא תודתי והוקרתי, ידידי הנכבד שליח ההצלה, וקח את מנחתי מידי". הוא שלף את פנקסו מחיקו ורשם עבורי צ'ק ע"ס 100,00 דולר. כמעט התעלפתי מרוב התרגשות. זכיתי לראות את יד ההשגחה ולראות כעין הארה מן השמיים בזכות מעשי החסד והארת הפנים לזולת שהייתה טבועה בי זה שנים. (מרבית שלום אדר ב תשפ"ב הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

הומור מסוכן

פעם אחת באו לבית הדין זוג להתגרש. הבעל אברך בכולל מפורסם בירושלים. האישה טענה כי ברצונה להתגרש מבעלה היות שביליל פורים הלכה עם בעלה

למסיבת פורים בכולל שלו, ובאמצע המסיבה קם איזה אברך ליצן (רב פורים), וליד כולם הציג מה בעלה עושה בכולל. הוא הראה כאילו הוא ישן על הסטנדר בזמן הלימוד, ופתאום בא אחד מהאברכים ולוחש לו באוזנו: "מה לך נרדם? קום לך למטבח, יוסי מהמכולת ממול הביא "ברכות" ומגדנות לעילוי נשמת אחד ממקורביו". והלה, כששמע את הדברים, בבת אחת ניעור משנתו וחיש התגבר וזינק למטבח.

האישה צפתה בכל ההצגה על בעלה מבעד לחלון עזרת הנשים, וכל חברותיה לעגו לה שבעלה בא לכולל רק לישון ולאכול מה"ברכות" שמביאים למטבח הכולל. היא הלכה לשירותים של הישיבה ובכתה מעלבון ומחרפה עד סוף הערב, בעוד שכל האברכים ונשותיהם צוחקים לא ידה. היא לא העזתה לצאת כל עוד שמעה קולות נשים, אך כשנדמו הקולות ובבניין שררו שקט ודממה העזתה לפתוח את הדלת ולרוץ לביתה תוך שהיא

תלמיד חכם גדול (בדיוק הפוך ממה שהוא נראה...), ובוודאי אותו ליצן לא דיבר עליו סרה אלא מחמת קנאה. ולראיה לדבריי, אני רוצה לבחון אותו על מה שלמד בכולל, ותראי שהוא ישיב לי תשובות נכונות על כל מה שאשאל אותו".

הרב שאל את הבעל: "מה אתם לומדים בכולל?" ויען האברך: "מסכת יבמות". הרב נשתתק, היות שזו המסכת היא אחת מהקשות ביותר שיש בתלמוד, ואם חלילה הבעל באמת ישן בכולל, גם אם לומדים שם מסכת ברכות הוא לא ! דע את התשובות, קל וחומר שבמסכת קשה עסקינן, שאם לא ! דע את הכתוב בה, תחשוב האישה שהיא צודקת ומה הועילו חכמים בתקנתם? על כן ניצל הרב את העובדה שהאישה אינה כברוריה אשת רבי מאיר ואינה יודעת מה כתוב במסכת זו, והתחיל לשאול את הבעל שאלות קלות ופשוטות, למשל: באילו דרכים האישה מתקדשת? שזו משנה ערוכה ראשונה במסכת קידושין. מה דינו של מי שלא התפלל מנחה לאונסו? שכל תינוק יודע

ממלמלת תפילה חרישית שלא תפגוש בדרכה שום חברה.

כשהגיעה הביתה לא רצתה לדבר עם בעלה. היא כעסה שבעלה ישן בכולל כל היום ולא מעניין אותו דבר מלבד ה"ברכות" שמביאים לפני הלומדים, ובו בזמן היא עובדת קשה ובמסירות להביא פרנסה הביתה. בכעסה נשבעה האישה להתגרש מבעלה עוד לפני חג הפסח. בעלה לא ידע את נפשו מרוב צער, ואף שהבטיח להציג לפניו כמה מאברכי הכולל שיעידו שהוא יושב ושוקד על לימודו בשעות הסדרים, ואותו אברך ליצן שונא הוא לו מתמול שלשום ועל כן העליל עליו עלילות ברשע ועשה את ההצגה הזו בפני הבאים למסיבה, לא אבתה אשתו לשמוע לדבריו, היות שאין הנחתום מעיד על עיסתו.

והנה, כשהגיעו לבית הדין שאל הדיין את האישה מדוע נשבעה להתגרש, והיא סיפרה לו את כל פרשת ההצגה. הדיין בחוכמתו אמר לה: "אני מבין בחוכמת הפרצוף, ואני רואה על פני בעלך שהוא

שמתפלל ערבית פעמיים. ועוד כהנה שאלות פשוטות.

שהאישה תהיה בטוחה שבעלה למדן גדול. לבסוף הם לא חזרו לבית הדין, התיקים נסגרו, ובסייעתא דשמיא בנו את ביתם בטוב ובנעימים. (הרב יצחק קשאני משכן שילה ויקרא תשפ"ב הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף

p0583271323@gmail.com

סיפר הרב מאיר פלוסטקין

גדלתי והתחנכתי במונטריאול עד גיל בר מצווה, זמן

קצר לאחר מכן, בשנת תשכ"ו (1956), הגעתי לניו יורק כדי ללמוד בישיבת "תורה ודעת". בשעתו, הייתה זו אחת הישיבות הגדולות בעולם, ובוודאי הגדולה ביותר בצפון אמריקה. למדו בה מעל אלפיים תלמידים, מכיתה א' ועד לשיעורים הגבוהים בבית המדרש. היא הייתה ממוקמת בשכונת ויליאמסבורג בברוקלין - וכמי שגדל במונטריאול, היה בכך משום שינוי עצום עבורי.

הבעל השיב על הן הן ועל לאו לאו, ועל כל מה שענה לנו אמרנו לו: "נכון מאוד, זה דבר שמעט אברכים יודעים, מתי כבודו הספיק ללמוד זאת?" וגם בדבר שטעה, אמרנו לו: "זה לדעת התוספות (בעוד שאין תוספות כזה בעולם, אבל לא נורא... אם נמחה שם ה' על המים להשכין שלום בית, גם בעלי התוספות יסכימו שיגידו עליהם שהם סוברים דבר שאינם סוברים כן משום שלום בית), אבל שאר הראשונים חולקים על זה (שלא יחשוב שאנו מסכימים לדעות המשובשות שאמר)".

וכך נשאל קרוב לשלושים שאלות קלות וענה עליהן, עד שיצא מליבה של האישה כל צל של ספק שמא בעלה עם הארץ.

ותהילות לה' שאכן נתקררה דעתה של האישה והסכימה לשוב לשלום בית, ואמרנו לבעל בסתר שיפנק את אשתו וירבה לה כבוד ומתנות על מנת שתתרצה למחול לו בלב שלם. ונוסף על כך ירבה

התורה, למסור את הכול - הכול ממש - ולא לחוס על דבר. אחר כך אמר, "אספר לכם סיפור שימחיש לכם את הדבר, סיפור על מישהו שנהג בדיוק כך. הסיפור שאני עומד לספר לכם, התרחש כאן, בבניין זה שבו התאספנו היום.

זה קרה במהלך שנות המלחמה, תש"ב (1942), תש"ג (1943) או אולי בשנת תש"ד (1944). בשעתו, תורה ודעת הייתה בצרות. הישיבה הייתה חייבת לבנק כספים רבים, והבנק תבע את החזר ההלוואה. לישיבה לא הייתה אפשרות לשלם. הבנק פנה לבית המשפט, וקיבל פסק דין שאם ההלוואה לא תשולם במלואה, הוא רשאי לעקל את כל הבניינים השייכים לתורה ודעת.

מנהל הכספים של הישיבה, שהיה אחראי על גיוס הכספים, נכנס לדיכאון. הוא לקח את העניין בצורה מאוד קשה, וחש שבגללו תורה ודעת עומדת להיסגר. הוא ניסה לעשות כל שביכולתו כדי לתקן את המצב. הוא פרסם בעיתונים מגבית

למדתי שנתיים בתורה ודעת, ואחר כך עברתי ללמוד בישיבת חב"ד. אך בזמן שעדיין למדתי בתורה ודעת. שמעתי את הסיפור הבא על האדמו"ר הריי"צ, רבי יוסף יצחק שניאורסאהן מליובאוויטש.

היה זה באירוע שנערך לרגל יום השנה לפטירת ראש הישיבה הקודם, הרב שלמה היימן, שצוין תמיד בשיחה מרכזית בפני כלל תלמידי הישיבה. באותה שנה, נשא דברים הרב שמואל קושלביץ, ששימש רב קהילה בברונקס, וכבוחן במבחני הסמכה לרבנות בישיבת תורה ודעת.

האולם היה מלא מפה לפה בתלמידים שהאזינו ברוב

קשב. וכך סיפר הרב קושלביץ:

"הגמרא אומרת: 'אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה'. כלומר, המשך קיומה של התורה תלוי בכך שיש נכונות למסור עליה את הנפש".

הוא המשיך והסביר שאדם צריך להיות מוכן לוותר על כל מה שיש לו למען

התורה. הוא לא שאל אם מדובר בחב"ד או לא. כל מה שהיו זקוקים לו - מקווה, שוחט, מלמד - הוא השתדל לדאוג לכך. הוא עשה כל שביכולתו כדי שאור התורה לא יכבה. השליחים ששלח נתפסו, נורו ונרצחו, ואז היה עליו לתמוך באלמנות וביתומים שלהם. למרות זאת, הוא שב ושלח אדם נוסף למלא את מקומו של זה שהוצא להורג. כל העת, עמדה בראש מעייניו מטרה אחת - שאור התורה לא יכבה.

וכעת, לאחר שההשגחה העליונה הביאה אותו לארצות הברית, מדינה בה קיים חופש דת, כואב לו לשמוע ששיביה גדולה וחשובה שבה לומדים אלפי תלמידים נמצאת בסכנת סגירה; אבל לא בגלל שסטאלין ברוסיה מעוניין להיפטר מהיהדות, אלא בגלל שליהודים באמריקה לא אכפת. את זאת הרבי לא מסוגל לשאת. הוא מוכן לסכן את עתיד תנועתו שלו - שכן גם לו יש חובות שעליו לשלם - והוא מעניק לך המחאה על מלוא הסכום הדרוש, כדי שהתורה לא תיעקר.

חירום, שהניבה סכום זעום בלבד, והמועד האחרון לפירעון ההלוואה הלך וקרב.

יום אחד הוא קיבל שיחת טלפון ממשדרו של האדמו"ר הקודם מליובאוויטש, רבי יוסף יצחק שניאורסאהן, בה נשאל כמה כסף הצליח לגייס.

הוא ידע שלחב"ד יש קשיים משלה, ולא באמת ציפה לעזרה כלשהי מאדמו"ר הריי"צ. 'הרבי בקושי מסתדר בעצמו' חשב לעצמו, 'איך הוא יסייע לי?'

אך כעבור מספר ימים נכנס למשרדו חסיד חב"ד ובידו מעטפה. 'זה מהרבי', אמר ומסר לידו את המעטפה.

האיש היה המום. המילים נעתקו מפיו. ואז הוסיף החסיד ואמר, 'הרבי ביקש כי לפני שאמסור לך את המעטפה, אעדכן אותך בכמה עובדות: כשהוא היה ברוסיה, הוא נאלץ להיאבק מול המעצמה החזקה בעולם כדי שהתורה לא תיכבה. הרודן הגדול ביותר בעולם היה יוסף סטאלין, והרבי לא התחשב בו כלל. הוא סייע לכל מי שהיה זקוק לעזרה בחיזוק ענייני

בבקשה, השיבו את ההלוואה בהקדם לחובות כבדים, והעמידה אותה בסכנה האפשרי, שכן כל מה שאדמו"ר הריי"צ בנה מונח כעת על הכף".

ברוך ה', ישיבת תורה ודעת הצליחה לפרוע את החוב במהירות, והרבי קיבל את כספו בחזרה. אך בשעה שנתן את הכסף, לא הייתה לו כל ודאות שכך אכן יקרה. זוהי מסירות נפש של ממש!"

זה היה הסיפור שסיפר הרב שמואל קושליביץ, הסיפור שהפך לאחת הסיבות שבגללן עברתי בסופו של דבר לישיבת חב"ד. ראיתי את אותה רוח של מסירות נפש אצל חסידיו של הרבי, וזה עורר בי השראה רבה. רציתי להיות חלק מתנועה כזו שמפגינה רמה כה גבוהה של מסירות לתורה ולכלל יהודי. (מתוך מאמר הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף

p0583271323@gmail.com)

המכתב שלא הגיע והפיטורים

מעשה שהיה בגביר אדיר משיקאגא, שהגיע לשנתו הס"ג ויחד עם זאת זכה לסיים את הש"ס, לכבוד המאורע הגדול

השיבו את ההלוואה בהקדם האפשרי, שכן כל מה שאדמו"ר הריי"צ בנה מונח כעת על הכף".

לכל אורך סיפורו של הרב שמואל קושליביץ, ישבו כולם בפיות פעורים - כולם, ללא יוצא מן הכלל. ואז הרעים בקולו וקרא: "התורה מתקיימת רק במי שממית עצמו עליה! זה מה שהרבי עשה!

כשהרבי הגיע לאמריקה - ואני הייתי נוכח שם שעה שירד מהאנייה - הוא היה משותק למחצה מכל העינויים שסבל ברוסיה הסטאליניסטית. לאחר מכן, ישיבתו בפולין הוחרבה בידי הנאצים. ומאז שהוא הגיע לכאן, הוא נאלץ להתמודד עם התנגדויות וקשיים רבים.

הראו לי עוד איש כזה! הראו לי מישהו שמוכן לסכן

את הכול, מבלי להפיק מכך רווח אישי כלשהו.

ההמחאה ששלח לתורה ודעת הכניסה את תנועתו

הזמין את כל צאצאיו, בנים ובני בנים, לחגיגת סיום מפואר.

בימים שקדמו למעמד הגדול התכנסו בניו יחדיו ודנו ביניהם איזה מתנה יקנו לאביהם לכבוד יומו הגדול, הצעות עלו וירדו אך שום רעיון לא נמצא מתאים. כיון שלא מצאו מתנה הולמת החליטו לשאול את אביהם בעצמו באיזה מתנה יחפוץ, אמר להם האב 'הן כסף לא חסר לי ב"ה, והקב"ה חנני די כסף לקנות כל אשר שאלו עיני, אך אם רוצים אתם לגרום לי קורת רוח, בקשה אחת לי מכם שמעו ואספרה: 'בילדותי התגוררנו בניו יארק, הורי שלחו אותי לתלמוד תורה, אך אני מטבעי הייתי פרא אדם, לא למדתי כמעט ורק גרמתי לנזקים אדירים בכל מקום בו נגעתי. בעצת מחנכים לקחונו הורי לרופא מפורסם שיבדוק אותי, הלה הושיבני מולו והחל שואל אותי כל מיני שאלות שונות ומשונות, תוך שהוא רושם את תשובותי, ככלות שעתיים סיים הרופא את הפגישה ופטרנו בהבטחה שישלח את חוות דעתו בעוד כמה ימים.

ברבות השנים הזדקן ידידו של אבי, והוא נכנס תחתיו לנהל את עסקיו ולאחר פטירתו ירש אבי את כל הונו ונעשה עשיר גדול, ומזה נמשך גם הצלחתי ועשרי הרב. 'ועתה' סיים העשיר את סיפורו, 'אם רצונכם לגרום לי קורת רוח השיגו לי את חוות דעתו של הרופא הלז, כי עז רצוני לדעת מה כתב עלי'. נפטר זה מכבר, וכתביו וחפציו עבר בעלות, אך במאמצים

מרובים ובתוספת ממון הרבה, הצליחו להשיג את קובצי כתביו, ולהוציא את הכתב האמור.

בעיצומו של הסיום קם העשיר על מקומו, בידיים רועדות פתח את המכתב, והתחיל להקריא כדלהלן: 'הורים יקרים, שוחחתי עם בנכם במשך שני שעות, ונוכחתי לראות שיצא מדעתו כליל, לצערי אין מנוס מלהכניסו למוסד מיוחד שם יהיה סגור כל חייו וכך לפחות לא יוכל להזיק את אחרים'.

(אור לישרים מגל' המאיר פר' ויקרא - משיעורי הג"ר מאיר צויבל שליט"א הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

את ה' יש לעבוד איך שהוא רוצה ולא איך שנראה לנו
 "התרגשתי מאוד לקרוא את הדברים שהבאתם פה בשבוע שעבר על הצדיק המופלא רבי מנחם וולס זצ"ל. המכתב ששלח מיטת חוליו, אותו גם הקריאו אחר מיטתו, עורר הדים רבים", כתב לנו אברך תושב אופקים, "אני יודע מכלי ראשון ממש על כמה שקראו את הדברים האלה

הרים העשיר את המכתב ונופף בו לעין כל, 'ראו נא, אילו היו הורי מקבלים אז את המכתב לידיהם מי יודע מה היה עולה בגורלי והיכן הייתי היום, מה עשה הקב"ה, סובב שאבי יפסיד את עבודתי ויוכרח לעבור למקום אחר, כך נצלתי מגזר דינו האכזרי של הרופא ועלה בידי להשתנות מן הקצה אל הקצה, עד שאני זוכה עתה לעמוד כאן ביום שמחת לבי, לעשות סיום הש"ס רבתי, ולראות את בני וצאצאיי מסובים כשתילי זיתים סביב לשולחני'.

נשברתי מאוד שכן לא קל לחיות עם סכרת שמגבילה מאוד את חיי היומיום. זר לא יבין, אבל אסור לי להכניס לפי דבר לפני שאני מודד את רמת הסוכר בדמי... נשברתי מאוד והוריי שביקשו לעזור לי, לקחו אותי לגאון הגדול רבי יששכר מאיר זצוק"ל.

גרנו באופקים ורבי יששכר היה דמות נערצת על כל בני משפחתנו. פעמים רבות נסענו אליו לעצה ולברכה, אולם כעת היתה זו נסיעה מסוג אחר. ידעתי שגם הוא חולה סוכר ויש לו ניסיון אדיר בתחום. כנסנו אל חדרו, אבי שליט"א ואני, ואבא אמר לרבי יששכר כי גילו לי את מחלת הסוכר. רבי יששכר שמע וביקש מאבא שיצא מהחדר כי דבר לו אלי.

נשארתי לבד בחדר, כתב לנו האברך, ורבי יששכר לקח את ידו ואחז בידי. הוא הביט בפני ופרץ בבכי... הרגשתי שהוא מרגיש בדיוק מה עובר עלי. גם אני בכיתי, וכשרבי יששכר נרגע, הוא אמר לי בקול

ומשהו השתנה בתוכם. אם יהודי מסובל בייסורים כותב ממעמקי הגלות הפרטית שלו, שהוא שוחה בתוך ים של צער וקשיים, אבל על כל גל וגל נענעתי בראשי, ואם מעומק הכאב והיגון הוא כותב, שכנראה תפקידנו בגלות, ותפילתנו שיזכה לעשות רצון קונו בשלימות וב שמחה ויתקדש שם שמים על ידו, כל אחד ואחד מאתנו מסוגל וחייב גם הוא, איש ממקומו.

"את השם יש לעבוד בדרך בה הוא רוצה ולא בדרך הנראית לנו", כתב רבי מנחם וולס, והעיד על עצמו שהוא רואה את עצמו כאסיר תודה ולא אסיר בכיסא...

"דברים גבוהים ונוראים אלו נגעו בחדרי לבבי", כתב לנו האברך, וברצוני לגולל את סיפור המאסר האישי שלי, וכך סיפר: "שנים רבות אני מתמודד עם מחלת הסוכר. בגיל ארבע עשרה, ערב כניסתי לישיבה, סבלתי מכאבי ראש עזים שלא פסקו. תחילה ייחסו אותם למתח סביב הרישום לישיבות, אולם כשהכאבים לא פסקו, נשלחתי לבדיקות מקיפות ובמהרה התברר כי אני סובל ממחלת הסכרת.

מאז חלפו הרבה שנים. לא תמיד קל לי ולא תמיד מחלת הסוכר שלי מאוזנת. החיים לא מתוקים באופן שדמיינתי אותם, אבל אני ב"ה מצליח להתמודד, ובכל יום - עם הפריכיה או התפוח, עם הגבינה או עם הדג - אני זוכר את מה שאמר לי רבי יששכר כשהייתי בן ארבע עשרה...

את מכתבו המרגש חותם האברך בעדות:

"רבי יששכר שימש כסנדק בברית המילה של בנו.

כשנפרד ממני בברכות חמות אמר לי בכנות:

"זכיתי הרבה להרביץ תורה בכלל ישראל..." והוא החל למנות את מקומות התורה בהם הרביץ תורה, ישיבת מונטרה בשוויץ, והישיבה בקזבלנקה וטנזייר

אבהי מילים מתוקות מסוכר, שאני זוכר כל יום וכל שעה, והן נותנות לי כוח. הוא אמר: 'אחד הניסיונות הגדולים שהקב"ה הביא על האדם הוא ניסיון האכילה. מאוד קשה לאכול לשם שמיים רק לקיום הגוף ולא לשם תאווה. לכן רוב בני אדם אוכלים "סתם כך ללא מחשבה... אבל אותנו זיכה הקב"ה במתנה יקרה, הוא נתן לנו כלי לעליה בדרגה בכל ענייני האכילה... 'לנו' יש את הזכות להצליח לאכול כדי לעבוד את הקב"ה..."

לא הבנתי אז את עומק דבריו, כותב האברך ל"עין יהודית", אבל הרגשתי תחושה נפלאה של כבוד, כי רבי יששכר מאיר התייחס אלי ואליו בנשימה אחת - אותנו זיכה הקב"ה... לנו יש את הזכות... אני בן הארבע עשרה, הוא, ראש ישיבה וגאון עצום מרום שנותיו, נמצאים בסירה אחת של התמודדות... לא הייתי לבד. אני והוא התמודדנו עם הסוכר...

'אם נתבונן בזה יהא עלינו רק להודות ולשמוח עם המתנה היקרה שקיבלנו

קדושה שאין דומה לה, כך כתוב בספרים הקדושים..."

יהיו הדברים הנוראים האלה ששמעתי מפה קודשו, הפה שאכל רק לשם שמים, לעילוי נשמתו הטהורה של מורי ורבי, רבי יששכר מאיר שהשבע חל יום פטירתו, ואם יתחזק לפחות קורא אחד מהסיפור שלי, יהיה זה גם לעילוי נשמתו הטהורה של רבי מנחם וולס שחקק באותיות של אש, כי את השם יש לעבוד בדרך בה הוא רוצה ולא בדרך הנראית לנו (יתד השבוע כ"ז בטבת תשפ"ב הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

הנעילה שנעלה שערי בנים 26 שנה
נעול??!!

בנימין לא האמין שזה קורה לו.

שוב ניסה ללחוץ על ידית הדלת, להפעיל כוח, להזיז קצת לימין ולשמאל, אבל המציאות הייתה חזקה מכל אלו. דלת החדר שלו בפנימיית הישיבה הייתה נעולה, והוא לבד, בפנים.

שבמרקו, בכפר הרוא"ה ומשם לנתיבות. זכיתי להקים קהילה של בני תורה, לייסד ישיבות בנגב, להביא תלמידים מכפר הרוא"ה לישיבת עזתה. הקב"ה זיכה אותי... אבל אתה יודע מה היתה הזכות בגללה זכיתי לכל זה?!

הוא בכה, והתינוק בכה ואני בכיתי, ורבי יששכר אמר לי: "אני זכיתי לזה בזכות האכילה לשם שמיים שלי... עם המחלה הזו שלי אני לא יכול להכניס לפי כל מה שאני רוצה... אני לא יכול לאכול לפני שאני בודק... אני לא יודע אם מותר לי עכשיו לאכול תפוח... אפילו מלח אסור לי לשים בסלט, הקב"ה לקח ממני אפילו את התאווה הזו, התאווה האחרונה... יש לי לחץ דם ואסור לי גם מלח... את הלחם אני צריך לשקול במדויק, וכדי שלא אתפתה, אני אוכל רק לחם יבש וישן, לא לחם טרי... אני לא פותח את הדלת למלאך המוות שאורב לפתחי ורוצה להיכנס יחד עם האוכל שאסור לי לאכול... אבל יש לי את הזכות לאכול כדי לקיים גופי לעבודת השם, ואכילה לשם שמיים היא דרגת

"מישהו שומע אותי?" על אף האופי העדין שלו הוא הרים את קולו, הבין שאין לו ברירה, ואם הוא רוצה שיבואו לחלץ אותו מפה הוא צריך לצעוק, "יש מישהו בפרוזדור?"

שקט מהדהד ענה לו מעבר לדלת.

מבט קצר בשעון. זה לא הגיוני שאין עכשיו אף אחד באזור, שוב מנסה לצעוק, עוד יותר בקול. מונה את שמותיהם של חברי החדר שלו: "אליעזר, שמוליק, בנצי, ננעלתי פה בחדר, בואו לחלץ אותי!"

אפס תגובה. כאילו הפכה הפנימייה לעיר רפאים.

הלחץ מתחיל לטפס בו, בבנימין, על אף שהוא לא מצליח להסביר לעצמו למה זה מפחיד כל כך. בסך הכול הוא הרי נמצא בתוך בניין שוקק חיים; לא ננעל במערה חשוכה במדבר... גם אם אין כעת בחורים באזור, בסוף הרי ישמעו אותו ויבואו לחלצו. ובכל זאת, הוא מרגיש היטב את הלמות ליבו, וטיפות קטנות של זיעה

בניין דירות בני ברק טיפוס, אלישע משפשף את נעליו בשטיח שלפני הדלת, מיטיב את הכובע שלראשו כראוי למעמדו כדוד החתן, מותח חיוך על הפנים ודופק. לחיצת יד לבעל הבית. מאחל מזל טוב חגיגי ומציג את עצמו.

הסלון ערוך בחגיגות, אורחים ראשונים כבר התחילו להגיע, ובעל הבית עודנו פנוי להיכרות חביבה עם הדוד מהצד השני.

מתרווח על הכיסא, נהנה מכל רגע בחברת המחותן שהתגלה כחבר נעוריו.

"ברור, זוכר גם את ה'מקהלה' שארגנו לו בערב אחד, עם שיר התפוחי אדמה", הגיב המחותן, נהנה גם הוא להיזכר בחוויות.

אחר כך הם נזכרו בנדיב שהגיע לבקר בפנימייה ונחרד מהקירות הדולפים, וככה, במקום, חתם על צ'ק שהספיק להפיכת הבניין בן שלוש הקומות למשופץ. שחזרו את קבלת הפנים המרגשת שנערכה לאחד מגדולי הדור הקודם זצ"ל שהגיע להשתתף במעמד 'סיום' בישיבה, ואז אמר פתאום אלישע: "אני זוכר גם שבערב אחד, כשהיית בחדר בפנימיית הישיבה, החליט אחד הבחורים להתבדח קמעה על חשבונך ונעל אותך מבחוץ, ולא היה באפשרותך לצאת מהחדר.

אתה נבהלת כהוגן; דפקת וצעקת והתחננת שיפתחו את הדלת, אבל הבחור שעשה את התעלול הזה התגלגל מצחוק

איפה אתם גרים, איפה למדתם, ואחרי מספר משפטים מתברר לשניים כי הם למדו יחד אי אז, בשנות הישיבה לצעירים-

--
חיוך מאיר את פניו של אלישע. נחמד להגיע לבית זר לאירוסים של אחיין, ולגלות כי אבי הכלה הוא בעצם חבר נעורים שלך...

עדיין שקט בסלון המואר, המחותנים עצמם טרם הגיעו, והשניים מנצלים את הדקות להחלפת זיכרונות והעלאת חוויות מתקופת הישיבה הקטנה...

"זוכר את מה שקרה במסיבת פורים בשיעור א', בבית של ר' שכנא לוינגר?" אלישע מזכיר בבדיחותא, וזוכה בתגובה מחויכת מצידו של אבי הכלה. "זוכר, איך אפשר לשכוח... זוכר גם את העונש שקיבלנו אחר כך", הוא מוסיף בקריצת עין.

"ואת הטבח הפולני שלא דילג על תפוחי אדמה אפילו בארוחה אחת?" אלישע

במקום לפתוח לך. אתה זוכר את המקרה ההוא?" שאל אלישע.

פניו של אבי הכלה השתנו בבת אחת. היה קל להבחין כי אזכור המקרה המביך

ההוא משנות נעוריו מעורר בו גל של כאב וצער. אולם למראה דמותו של המחותן שנכנס באותו רגע אל הבית הוא התעשת, ועטה על פניו חיוך רחב, כמו שמתבקש ברגעים מרגשים אלו.

לחיצות ידיים נרגשות. איחולים לבביים. התרגשות גואה מול בית יהודי חדש שמתחיל לקרום עור וגידים.

רק בסיום הערב, אחרי שהתחיל הסלון להתרוקן מיושביו, שב הסיפור יעלה בין שני החברים לשעבר.

"יש לך צד ששכחתי את אותו תעלול נורא???" תמה המחותן באוזניו של

אלישע, דוד החתן. דמעות צצו בעיניו, והוא לא טרח למחות אותן אפילו. "תאמין לי, עד היום אני לא מסוגל לסלוח למי שעשה לי את זה.." הוא אמר בקול רועד.

הלב הולם. הידיים רועדות. הרגליים נושאות אותו בקושי אל תוך חדרו של אחד מפוסקי הדור, בא הנה לשפוך את ליבו, לבקש עצה ותושיה.

אלישע ששיבה כבר החלה להיזרק בזקנו, חוזר אחורה אל שנות נערותו בישיבה לצעירים. מספר בדמעות על רוח המשובה שאחזה בו, על בנימין, חברו לשיעור שהלם בכל כוחותיו בדלת החדר הנעולה, ועל הצחוק המתעלם שלו...

יותר מעשרים שנה חלפו מאז, ולרגע אחד לא חשבתי שהוא עדיין כועס עליי, שהוא עדיין פגוע. לא מסוגל לסלוח", הוא מוסיף בסערת רוחות.

התשובה שקיבל לא הייתה משתמעת לשתי פנים. "אם אינך מחפש צרות, עלה אליו שוב ובקש מחילה!"

אם אינך מחפש צרות... לו רק הכיר כבוד הרב את אלישע באופן אישי, היה יודע כי אין צורך לחפש את אותן צרות. הן כבר כאן, מקיפות ואופפות אותו מכל העברים--

שוב הוא עמד מול דלתו של המחנות, וכי לא יהיה מסוגל לשכוח לעולם את חושש כי גם מעבר לדלת ניתן לשמוע את הלמות ליבו. מחזק את עצמו לקראת הרגעים הלא פשוטים שלפניו. בנימין: מחול לך, מחול לך.

שוב הם ישבו זה מול זה, הפעם ליד שולחן ריק מעוגות ומגדנות. הפעם עמדו הדמעות בעיניו של אלישע, מנסות לבקש, להפציר ולהתחנן למחילה. עשרה חודשים חלפו מאותו מעמד, ואלישע התדפק בפעם השלישית על דלת ביתו של בנימין. הפעם היו פניו קורנות משמחה פורצת.

וזה לא היה פשוט כלל וכלל.

דומה כי הרגעים האיומים ההם, בתוך החדר הנעול, שבו ועטפו את בנימין במלוא עוצמתם, מזכירים לו את חוסר האונים שחש אז, את הפגיעה האיומה מול ה"חבר" שהגה וביצע את התעלול, את הכעס שלא ידע אל מי לנתב אותו...

ואלישע מתחנן על נפשו. מסביר שרוע שטות עברה עליו. ממרר בבכי ומייחל לשמוע ולו מילה אחת של סליחה.

קשה. קשה למחוק בבת אחת טינה ארוכת שנים. קשה לנקות את הלב מכאב שהשתכן בו לעומק. ובכל זאת, אחרי שאלישע מבטיח כי כבר למד את הלקח,

בן ראשון נולד לו, אחרי עשרים ושש שנות ציפיה ארוכות ארוכות--- (משמרת השלום אדבר ב תשפ"ב הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף

p0583271323@gmail.com

"קורעים לו גזר דינו"

בירושלים נפטר השבוע בפתאומיות הרה"ח רבי אברהם אלימלך רוזנר ז"ל, מחשובי חסידי פינסק קרלין. בן 58 בלבד היה בפטירתו שהותירה את בני משפחתו ותלמידיו צעירי הצאן יתומים וכואבים. ביום חמישי שעבר עוד טרח ויגע עבור לחמניות לחלק לתלמידים לכבוד שבת שירה ושבת פרשת המן, ואת הלחמניות

לפני עשרים שנה קבעו הרופאים ואמרו כי אין מנוס ומוכרחים לכרות את רגלו ל"ע.

הפצע ברגלו כבר השחיר וכל הסימנים הצביעו על נמק. טובי הרופאים שטיפלו באבא אמרו כי אין מנוס וכדי להציל את חיך מוכרחים לכרות את רגלו. לאבא לא נותר אלא לחתום על הסכמה לניתוח, אולם רגע לפני שהביע את הסכמתו בכאב לב לפרוצדורה הרפואית הנוראה הזו, נזכר במאמר חז"ל "כל העונה אמן יהא שמיה רבא בכל כוחו, קורעים לו גזר דינו". על אתר הוא החליט לקבל על עצמו לצעוק בכל כוחו אמן יהא שמיה רבה'.

אבא התייעץ אז עם פרופ' קליינמן מבית החולים ביקור חולים, שהיה רופא ירא שמים והציל חולי סוכר רבים, וביקש ממנו לבדוק אותו שוב, אולי בכל זאת יש סימני חיים ברגל החולה...

לפרופ' קליינמן היתה בדיקה פשוטה אותה ביצע: הוא הכניס מחט למקום ובדק האם יש הפרשה של מוגלה, הפ"י רשה פירושה סימני חיות, ואפשר עדיין לנסות

חילקו לילדים כשהוא עצמו כבר אינו בין החיים... כה פתאומית היתה פטירתו של היהודי שידע סבל ומכאוב, אולם עבד את השם בכל כוחו, במאור פנים מיוחד ובאמונה תמימה.

רבים הכירו את רבי אברהם כמחנך לילדים בגיל הרך, לצד עבודת הקודש שלו במוסדות שיח סוד', שם עשה חיל עם הבחורים המיוחדים במסירות רבה.

וכך סיפר השבוע בנו, הרב ישראל רוזנר, כתב "יתד

נאמן":

עשרים שנה שאבא צועק בכל כוחו "אמן יהא שמיה רבה". אבא, כחסידי קרלין נלהב, צועק בחוזקה ובכל כוחו, לא רק בהרמת הקול, אלא גם בכוונה עמוקה שהוא מכוון. הוא היה עושה זאת לא רק כי כך נוהגים חסידי קרלין בתפי לה אלא משום מעשה שהיה. עשרים שנה שאין משיחים בו, אבל כעת, אחרי פטירתו, כבר אפשר לספר אבא סבל ממחלת הסוכר.

שמנו כמאה משתתפים בערך, וביקש מהם לומר פרק תהילים לזכותי, שכן עוד לא זכינו להיפקד בפרי בטן,

אביכם, כך סיפר האברך, ניצל את הזמן הקצר שיצאתי מהאולם, לעורר עלי רחמי שמים, וכך היה. הקהל כולו קרא פרק תהילים לזכותי, ותשעה חודשים אחר כך נולדה בתי הגדולה תחי'. "יכול אתה לשאול את ר' יוסי כהן או את ר' דוד שהיו נוכחים שם..." כתב האברך לבניו של הרב רוזנר, וחתם בברכה "מהיום והלאה רק שמחות ירדפוכם".

(בעין יהודית יתד השבוע יט שבט תשפ"ב הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

א. מופת מופלא זה ארע לפני ג' שנים, (שמעתי אותו מידיד נאמן ששמע זאת מאחיו, שהינו גיסו של המדובר), ניגש אל מרן אברך שאין לו בעולמו אלא תורה, וממש אין לו שיג ושיח בענייני

לטפל ברגל החולה ולהציל אותה, וכך היה.

אבא קיבל את הטיפול באופנים אחרים, ובקבלה שלו לצעוק בכל כוחו אמן יהא שמיה רבא מבורך" התמיד במשך עשרים שנה!

השבוע הוא נפטר בירושלים ונקבר עם שתי רגליו!

במהלך ימי ה'שבעה' המה ביתו ברחוב שטראוס בירו שלים במנחמים. רבים הכירו את היהודי היקר הזה, שבכל כוחו התכוון בברכת אמן יהא שמיה רבא..

וכך שלח אברך מאלעד לבני המשפחה: חפצתי לומר אך בושתי ברבים, על כן עתה אתן לאצב

עותי לומר את אשר חפץ פי לאמור.

האברך כתב לבניו של הנפטר, כי בשנת תשע"א השתתף אביכם בסעודת הלולא שהתקיימה באלעד. נפגשתי אתו, וכשיצאתי מהאולם בו נערכה הסעודה, ארגן הרב רוזנר את כל קהל הנאספים

למעשה פרשת שמיני

לעשות לו כזאת טובה, ואכן תיכף בהגיעו לב"ב התדפק על דלתו של מרן, נכנס אל הקודש פנימה וסיפר לו איך שנסע בפקודתו למירון כדי להשיג את ההתחייבות שלו ע"ס 15,000 ₪ ולפני שחזר פגש אותו יהודי אמריקאי וביקש ממנו למסור לידי מרן מעטפה זו... וראה זה פלא, מרן פתח את המעטפה, הוציא צ'ק ע"ס 15,000 ₪, והעניק אותו בחום למיודעינו הנדהם!

ב. עתה נביא מופת "ליטאי". על שולחן בית דינו של מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל הונחה שאלה מרתקת בדיני חו"מ. ישנו 'יקב בוטיק' יוקרתי מאד שמפעיל מרכז מבקרים, הזדמן לשם אדם חרדי המלווה בכלבו, והכלב ליקק מהיין שבאחד החביות. משרד הבריאות שהוזעק למקום גילה שהכלב נגוע בכלבת, ומכיון שיש חיבור בין כל חביות היין דרך הצינורות, נפסל כל היין היקר לשתיה והנזק נאמד במאות אלפי דולרים, הדיינים הפכו בשאלה זו ביסודיות שעות ארוכות, האם הוי גרמי או גרמא, דרך שתיה או לאו

העולם, שחיתן בת, ובני ביתו הפצירו בו שיסע לחו"ל כדי למצוא מימון להתחייבותם, וכבר מצאו חברותא שיסע עימו, ואף התחילו ברכישת ויזה ודרכון... והוא מצידו ניגש אל מרן שר התורה זללה"ה וסיפר לו שיש לו התחייבות כספית לרגל נישואי ביתו ומבקשים בבית שיסע לחו"ל... בירר אצלו מרן" כמה החייבת?" אך הוא מרוב בלבול אמר 15,000 ₪ במקום \$ 15,000 אמר לו מרן: נו, בשביל 15,000 ₪ לא נוסעים לחו"ל, תיסע למירון!

תיכף למחרת אחרי סדר א', קנה כרטיס הלך ושוב ונסע מב"ב למירון, שם שפך את ליבו לה' כמה שעות, אח"כ ירד לתחנה כדי לשוב לביתו, כמה דקות לפני שהאוטובוס מגיע פונה אליו יהודי אמריקאי, ומברר אצלו אולי במקרה הוא נוסע לב"ב, השיב לחיוב, אמר לו האמריקאי, אני ממחרת לשדה התעופה יש לי טיסה עוד שעתיים, אבקש ממך לסור למרן שר התורה ולמסור לידו את המעטפה הזאת. מיודעינו הסכים בשמחה

היזק שאינו ניכר, הרבה נטו לחייבו במלא הנזק, אחד מהדיינים הזדמן לבית מרן זללה"ה ושח לו את פרטי המעשה, מרן זללה"ה ברגע כמימרא פסק וחתך: "פטור!"

"מדוע?" התפלא הדיין. השיב מרן: "הגמ' בר"ה (ד,א) מק' "ואי שגל כלבתא היא כלבתא בת משתיא חמרא היא?" הרי מבואר שכלב ששותה יין זהו משונה, ולדון חיוב בהיזק של משונה הוא קנס, והרי אין לנו רשאים לדון היום דיני קנסות, אם כן בוודאי שהוא פטור"...!! והנה זה ממש מופת, שהרי הגמ' עוסקת שם בענייני אגדה האם השגלתא דשם היא מלכתא או כלבתא ומביאה ראיה ממה שכתוב ששתתה יין שאי"ז כלבתא אלא מלכתא, ולשלוף פסק דין בממונות מכזאת גמ', שייך רק במי שהתורה חקוקה בליבו.

ד. והנה סיפור שמראה מהו מילה אחת של מרן זללה"ה, המספר הוא בחור כבן 32 שבהיותו ילד בן 4 הוציאו לו גידול מראשו, מאז נגרמו לו ניתוקים מוחיים שגרמו לו לאפילפסיה קשה וכמה פעמים ביום נפלה אצלו כל המערכת הגופנית ה' לפני החוזה ברמות ...

ג. עוד מעשה יפה (שמעתי מגיס של בעל המעשה), אברך היתה לו דירה ישנה בנוה יעקב, ועמד רגע לפני סגירת חוזה על דירה חדשה יותר מרווחת ברמות, נסע למרן וביקש ברכה, אמר מרן: ברכה

ג. עוד מעשה יפה (שמעתי מגיס של בעל המעשה), אברך היתה לו דירה ישנה בנוה יעקב, ועמד רגע לפני סגירת חוזה על דירה חדשה יותר מרווחת ברמות, נסע למרן וביקש ברכה, אמר מרן: ברכה

ג. עוד מעשה יפה (שמעתי מגיס של בעל המעשה), אברך היתה לו דירה ישנה בנוה יעקב, ועמד רגע לפני סגירת חוזה על דירה חדשה יותר מרווחת ברמות, נסע למרן וביקש ברכה, אמר מרן: ברכה

למעשה פרשת שמיני

ירחם ויציל, הוא הלך אצל גוי אחד, מומחה גדול מבולטימור שנתן לו שיקויים שסייעו לו להתגבר על הבעיה רק למשך שעות היום, אולם עדיין בכל לילה היה סובל מנפילה ולזה לא נמצא מזור. הדבר הזה גרם לו לסבל בל יתואר, הפריע לו בחברה, וכך גרר את חייו כאשר בכל לילה ממש הוא סובל מנפילות, גם כשהצליח לעלות על יצועו, בבוקר היה מוצא את עצמו על הריצפה עם לשון דבוקה לחיך, רח"ל בר מינן.

ה. אגב, יש עוד סיפור עצוב אבל מחזק, מפי הבחור הנ"ל. באחד מהגילגולים שעבר בישיבה אחת בחו"ל, הטריד מאד את ראש הישיבה שם, ההפרעה הסביבתית שגרמו נפילותיו, ובמקום לגלות התחשבות במצבו הרגיש, התנפל עליו יום אחד בצעקות רמות שיעזוב את הישיבה, כי בהפרעותיו הוא 'רוצח' את התקדמות הבחורים!...

מיוחדענו נפגע ביותר עד כדי שאמר איני מוחל לראש ישיבה הזה, מצדי שישרף לו הבית!... ותיכף עבר לארץ ישראל וניתק כל קשר עם העבר. כעבור חמש שנים בערב יוה"כ הוא פגש מכר מהישיבה ההיא בחו"ל, ושוחח עימו.

הוא הלך למרן שר התורה זל"ה וביקש ברכה לרפואה, ובירכו: "רפואה שלימה!" יצא מחדרו מעודד, אך כשסיפר זאת לידיד אחד אמר לו: ברכה לא מספיקה, צריכים גם להתפלל... סבר וקיבל, נסע למירון, ושפך שם תפילה חמה מעומק הלב במשך כשמונה שעות. למעשה הוא לא ראה שום שינוי והמשיך לסבול ממחלתו הקשה, הוא נכנס שוב למרן זללה"ה ותינה בפניו את צערו הגדול, וציין גם שלפנישנה בירכו ברפואה שלימה ועדיין לא נושע, אמר לו מרןשר התורה: רפואה שלימה בקרוב!!

באמת אינני מסוגל לסלוח! אבל אנסה להשתדל במשך כל יו"כ להתאמץ להגיע לדרגה שאוכל למחול... ואכן כך היה, למחרת יו"כ התקשר לרה"י ואמר לו שזכה להגיע לטהרת הלב ומחול לו...! באמצע סוכות מתקשר רה"י לבחור ומספר לו שכעת הוא קיבל משרה חדשה בחו"ל!...

1. התפרסם מכתב של אשה שמספרת על בנה בחור בר-מצוה שקיבל חצבת יומיים לפני חגיגת הבר מצוה, הרופא קבע שאין לו לצאת מביתו עד תום המחלה שאורכת

כעשרה ימים שלא נדע, בצערם הגדול הלכו למרן שפסק:

הבר-מצוה תתקיים בזמן...! חזרו הביתה מחוזקים מלאי תקווה, אך למחרת, יום לפני הבר מצוה, התעורר הבחור כשכולו מלא פצעים ואדום כולו, נסעו שוב למרן, ומרן השיב: עד הבר מצוה זה יעבור...!! למחרת ביום הבר מצוה קם הבחור נקי וחלקי, כנראה החיידק שרעד

והנה התגלגלו להשלכתו מהישיבה עד שלפתע פלט לאותו מכר שהגם שכעת עיוה"כ אינו מסוגל נפשית לסלוח לרה"י ההוא על פגיעתו הקשה, המכר ההוא התקשר לרה"י וסיפר לו על הענין, והנה בתוך כמה דקות התקשר רה"י לבחור הנ"ל בבכיות, וכך הוא אמר לו: "דע לך, כבר חמש שנים אני סובל צרות קשות, הסתבכתי עם אינשי דלא מעלי, ישבתי תקופה בכלא, נאלצתי למכור דירתי ואף פוטרתי ממשרת ראש הישיבה, וממש מאז ועד היום אני לא מצליח בכלום, חי בלי פרנסה ובלי בית, פעם אחת נכנסתי למרן שר התורה זללה"ה ושאלתיו לפשר הענין, השיב לי מרן: פגעת במישהו ומזה נגרמו לך כל צרותך! אבל לא הצלחתי להזכר בשום מקרה פגיעה אך כעת ברור לי שלזה התכוון מרן, אני מתחנן מעומק הלב שתסלח לי על המילה החמורה שאמרתי, ועל עצם זריקתך מהישיבה!" מיודעינו הבחור שמע הכל ובכ"ז אמר לרה"י:

ממרן, עשה את מלאכתו בשיא המהירות, והסתלק כלעומת שבא...

ז. מענין לענין, סיפר אברך ת"ח שליט"א שלבנו היתה בעיה רפואית חמורה ונכנס למרן זללה"ה ואמר לו שמוכן לתרום כל סכום שיהיה לקופת העיר ובלבד שיברכו מרן ברפו"ש, אמר לו מרן שר התורה, לא צריך כלום, רק תחבר ספר ויועיל לרפואה, האברך הזה לא יודע לכתוב, אבל הוא מוסר חבורות, פנה להוצאה לאור 'צוף' עם ההקלטות שידו וביקש שיסדרו לו עורך, הרב נתן פלדמן שידוע בחריצותו ובמומחיותו, קישרו עם אברך חשוב שידיו רב לו בעריכה, הלה ניסה לשכתב חבורה אחת, אך מיודעינו לא היה שבע רצון מעבודתו, בשלב זה הענין נתקע כחודשיים, מיודעינו הזדמן שוב לבית מרן ושח לו שהוצאת הספר תקועה וזקוק לברכה, ענה לו מרן מילה אחת: בקרוב...! ובכן, באותו יום בערב!!!

ח. כותב השורות זכה להיות עם עוד אלפי איש בכנס בתמיר שהתקיים בתחילת חורף תשע"ט גדוש הגשמים, הכנס התקיים בי"ז חשוון שלדברי הגמ' בתענית בו חל הרביעה השניה של הגשמים, החזאים הודיעו שמתחילת הערב יירדו מטרות עוז, סיפרו זאת למרן שר התורה, וחשבו אולי לדחות את הכנס, מרן אמר אל דאגה, הגשמים יחכו!! מכיון שכמה ימים קודם לכן לא ירדה אף טיפת גשם, כמעט אף אחד לא היה מצוייד במטריה, במשך כל מהלך הכנס עמדו בחוץ אלפי איש על עולליהם וטפם, והשמים אדומים מעננים כבדים, והברקים מבריקים שוב ושוב, האולמות עצמם היו דחוסים וסגורים בפני הציבור, ומי שמכיר את האיזור יודע שבכל הרדיוס הקרוב אין שם בנמצא שום קורת גג, הכנס

למעשה פרשת שמיני

מגדולי הת"ח בדור עם כמה מלווים ומקורבים, סיפר לי עד ראייה שראה איך שלכולם בירך: בו"ה, אבל לאותו תלמיד חכם בירך בפה מלא: "ברכה והצלחה!..." יא. היה בחור שהכניס פתק עם כמה

שמות לרפואה או לזיווג, ובסוף כתב את שמו ברוך מרדכי בן רבקה להצלחה בתויר"ש, מרן הביט בפתק ואמר בכל שם בו"ה, וכשהגיע לשם של הבחור הנ"ל הגביה את עיניו ואמר בחיור ובניגון (במנגינה הידועה של ברוך מרדכי היהודי)...: ברוך מרדכי בן רבקה בו"ה!... והיה לפלא מנין ידע שמדובר בבחור עצמו.

יב. לפני ג' שנים אברך אחד בקהילת שערי תבונה הביא קידוש בתחילת סדר א', ובפתק הוא כותב שבמשך כארבע שנים סבל מכאבי ראש הזויים ברמה שלא יכל כמעט להתרכז בשום סדר או תפילה, ולא נמצא לו כל מזור, ולפני כמה ימים הלך למרן שבירך אותו ואמר לו שילמד פירוש הרא"ש, וכל כאבי הראש הסתלקו לחלוטין.

התקיים לתפארה, נשמעו בו דברים מרגשים ונפלאים במשך כשעתיים, רק כשהציבור התפזר ומרן שר התורה נכנס לרכבו, התחילו לרדת גשמים אדירים שלא פסקו כל אותו הלילה, כרבי נחוניה בשעתו ...

ט. סיפר אברך שנכנס לברכה עם שבעה בנים בלי עין הרע, היה זה בשעה שהקדיש מרן זללה"ה להשיב תשובות על מכתבי השאלות שנערמו על שולחנו מידי יום, מפאת עומס השואלים, מנסים להשחיל שאלות קצרות או לבקשברכות גם בשעה זו, מרן הציץ לרגע בצאצאיו וזרק לעברובמהירות: בו"ה, בו"ה, בו"ה, בו"ה... ובכן, בבדיקה של ההסרטה ניתן לספור בבירור שבע פעמים בו"ה במדויק!!!

י. סח לי אברך שנכנס אל מרן לבקש ברכה על חיבור ספר שעמד לעת סיומו, מרן אורו עיניו ואמר בפה מלא "ברכה והצלחה", אח"כ ביקש ברכה בעד רעייתו ללידה קלה, אז חזר לברך כרגיל בלשון: בו"ה... כעין זה, פעם היה אצלו אחד

יג. סיפר לי אברך חשוב משיבת מיר טו. אחת כבת 26 מעוכבת שידוך, שיש לו בת בת 3 שלא דיברה כראוי, והוא ורעייתו היו לחוצים מהענין, והלך למרן וייעץ לו שילמד מסכתא חולין. (ולענ"ד נראה לפרש כענין שיחת חולין של ת"ח, שיהני לה מסכתא חולין אף לשיחת חולין שלה). עד ראה סיפר לי שלפניו בתור עמד אברך שרצה סגולה לפרנסה, ייעץ לו מרן שילמד מסכתא בכורות, ובאותה שעה עמד מרן בלימוד מסכת בכורות.

(ולענ"ד נראה כוונתו בזה, דבמסכת זו יש את הסוגיות של הנוטל שכר לדון וכמה עניינים של פרנסה ונטילת שכר).

יד. סח לי אברך בביהמ"ד במיר, ששמע על אחד שהגיע למרן וביקש ברכה לילד שסובל מאלרגיה בעור ומהרטבה, ייעץ לו מרן שילמד פרק ה'עור' וה'רוטב', ואמרתי לו שמפאת המרחק הגדול שבין המשמעויות קשה להאמין לסיפור כזה, הסתובב אברך מהספסל שלפנינו ואמר לי: בדידי הוה עובדא לפני שנה, ביקשתי ממנו ברכה על יל דשמרטיב ואמר לי ללמוד פרק העור והרוטב וכן עשיתי!...

שבועות...

[בנותן ענין להוסיף למקרה הנ"ל קישוט נפלא נוסף, אבי הכלה הנ"ל הוא יהודי ת"ח גדול, מצוות הת"ח שעורכים את ה"שיעורים-כללים" של מרן הגרא"מ שך צצוק"ל, בתקופה זו היה לו עוד בחור תקוע בשידוכים כבן 28 גם הוא ת"ח בפנ"ע, במסגרת עבודתו הגיע האב לאחד מהשיעו"כ האחרונים בסוגיית 'פלאג נזקא

מיילים ישנים שכתבה לו, התברר, שבגלל שהוא לא יודע עברית טוב, לא שם לב שכתבה לו שהיא צורכת סמים... בירור נוסף העלה שמדובר בחילונית המתחזה לבעל"ת. (הסיפור מוסרט).

יז. סיפר לי ר"מ באחת הישיבות החשובות בי-ם, חברו לצוות הלך לפני ארבע שנים למרן לבקש ברכה על אחיו שנשוי כבר שלש שנים ועדיין לא נפקדו בזש"ק, מרן נתן את עצתו שיעשה הבדלה על יין, כעבור שנה כשעדיין לאנושע, ניגש אליו אביו וסיפר על בנו שנשוי כבר ארבע שנים ועדיין לא נפקד, וסיפר לו שלפני שנה נתו לו ברכה וייעץ לולעשות הבדלה על יין ועשה כן ולא הואיל, הביט בו מרן ושאלו: האם הוא שותה רוב כוס... אמר האב: נדמה לישכן... הביט בו שוב מרן ושאלו: אתה בטוח....? האב יצא החוצה והתקשר במהירות לבנו, אמור נא, האם אתה שותה רוב כוס? ענה הבן: לא, אינני מסוגל לשתות יין רוב כוס, אני חושש להשתכר, לכן אני שותה רק 'מלא לוגמיו'!

קנסא', שמע שם בסרט ההקלטה איך שמרן הגרא"מ שך מעמיד קושיה חמורה בראב"ד, ומתוך הריתחא דאורייתא אומר: מי שיתרץ זאת יזכה להיות חתן...! כמסיח לפי תומו סיפר לבנו הבחור את הקושיה (בלי להודיע לו על הסגולה), ובכן, הבחור שרגיל למסור בישיבה שיעור שבועי, עמל על הסוגיא והצליח למצוא שני תירוצים על הקושיה, והנה תיכף לאחמ"כ מצא את שידוכו... נפלא למתבונן: 2 תירוצים 2 חתנים (באותו שבוע הוא ואחותו) תרווייהו [גרמו].

טז. שח לי בעל המעשה בעצמו: נכנסתי עם בחור צרפתי מתחזק שרצה לסגור שידוך עם בעלת תשובה בשם מיטל בת אסתר, וכתבנו על פתק את הפרטים עם השמות, מרן זללה"ה העיף מבט בפתק, ואמר מה זה 'מיטל'...? אמרנו לו אולי כדאי להחליף לשם אחר במ 'מ'יכל מ'רים, הוסיף מרן עוד שני הצעות משונות באות מ': מ'שוגעת, מ'טורפת... ומיד שב לתלמודו! יצאנו מבולבלים, התחלתי לחקור את הבחור, ישבנו ברכב הוצאנו

למעשה פרשת שמיני

ומצאו שלפני כמה שנים אכן שאלו זאת כבר, ועובדות אלו הם מופת שאין למעלה מהם.

כ. ביום הבחירות בסיבוב השני בירושלים לפני ג' שנים היה מעשה פלא עם חולה פרקינסון שנפל ונשברו צלעותיו וגרמו לו לחור בריאה, והיה צורך לבצע ניתוח דחוף ביום הבחירות, ונכנסו למרן לבקש ברכה להצלחת הניתוח, ושאל האם החולה כבר הצביע? אמרו לו שהוא כבר בבית חולים ממתין לניתוח, חזר ושאל: הוא כבר הצביע? הבינו שמרן רואה זאת להכרח, התקשרו לאחד מארגוני הרפואה והם העמידו אמבולנס שהסכים להסיע את החולה לקלפי ע"מ להצביע, אחרי כמה שעות כששב לבית החולים, עשו צוות הרופאים הערכות חדשה לניתוח, אך המנתח דרש תצלום חדש של הריאות, והנה החור נעלם והיה כלא היה.

כא. היה יהודי שביקש לחתום חוזה על דירה חדשה בב"ב ולפני החתימה ניגש למרן להתברך, אמר לו מרן בו"ה... אבל תלך להסתפר...! אותו יהודי הסתפר לפני

יח. עובדא הוי לפני ג' שנים, ביהודי ת"ח שמוציא גיליון שבועי עם החידושים שלו, והיה מנהגו להכנס אל הקודש ולהראות למרן מה התחדש לו, ומידי שבוע נהג מרן לעבור על הדברים לכבודו, בשבוע הנ"ל מרן התחיל לקרוא קצת ותיכף החזיר לו באומרו: כבר ראיתי את זה...! שאל הת"ח:

'אולי מישהו כבר הקדים אותי היום', התעקש מרן: 'לא, ראיתי את זה פעם...!' או אז, הודה אותו ת"ח ואמר: את חטאי אני מזכיר שהשבוע הייתי מאד טרוד, והחלטתי באופן חד פעמי להביא חידושים שכבר פרסמתי לפני חמש שנים (!) ולא האמין ולא חלם שמרן יזכור זאת...

יט. מעשה דומה היה עם שני ת"ח גדולים בזרעים שנהגו להריץ למרן מידי תקופה, כמה שאלות חמורות שהתקבצו באמתחתם על הסוגיות דזרעים, ומרן מאד נהנה מהם והיה רגיל להשיב להם ביתר אריכות מהמקובל, פעם אחת רשם להם מרן על אחת מהשאלות: "שאלתם כבר..." הלכו ובדקו במכתבים ישנים

קוראים לי שאלתיאל... אמרה לו אימו, ממש לא מהיום...בברית ככה קראנו לך, אלא שאח"כ חשבנו שזה שם מידי מיושן והחלפנו לך לנמרוד... הפלא ופלא!!...

מרב שהדבר מחודש רציתי לברר זאת אצל הגר"י יוספי שליט"א אולם לא ידעתי איך להשיגו, יום אחד נסעתי עם נהג מונית מרמות אלון ששמו שלום בורגרקר וסיפרתי לו את הסיפור, אמר לי הנהג: "אבדוק לך אם זה נכון, כי בכל יום ראשון אני מסיע את הרב יוספי ב-7:00 בערב ואברר לך את אמיתות הענין". התקשרתי אליו למחרת ותיכף שמח ואמר: "אוהו, חכיתי לטלפון שלך. הסעתי את הרב יוספי ואישר שכך היה וידוע את זה ממקור ראשון!..."

ועוד הוסיף לי הרב בנסיעה, שהוא שמכיר גם את אותו בעל המעשה, בסיפור המופלא שהתפרסם, ביהודי שהגיע למרן להתייעץ לגבי אביו שחלה מאד ורוצים להוסיף לו שם, והציע מרן לקרוא לו בשם: 'אגטיכוס', וכשתמה אמר: 'אחשוורוש!' והבן חזר בשברון לב אל אביו ושח לו את

שבוע, אבל את מוצא פיו של מרן לא ישנה, הוא הלך אל הספר שהתפלא לראותו מופיע שוב, סיפר לו אותו יהודי שמרן שר התורה הוא זה שציוה עליו להסתפר, ניסה לברר אצלו פרטי הענין, ושח לו שמתכוון לסגור חוזה בבנין פלוני וניגש לקבל ברכה וכו'... אמר לו הספר, הזהר והשמר לך מלחתום שם חוזה, אני גר בבנין ממול, ויש שם בעיות קשות בין השכנים, וכל מי שקונה שם ממחר למכור...

כב. סיפר לי יהודי ת"ח בשם המגיד מישרים הגה"צ ר' יהודה יוספי שליט"א מעשה מופלא, שניגש לפני כג' שנים אל מרן שר התורה בחור חצי דתי שביקש ישועה, שאלו מרן לשמו, והלה השיב "נמרוד".. כבר נודעה בשערים רגישותו לשמות ולמשמעותן ותיכף אמר לו: "נמרוד? מה פתאום! שאלתיאל!..."! הנוכחים זקפו גבה, מה ראה מרן לנקוב בשם תנכ"י נדיר כזה, אך מרן בשלו "שאלתיאל!"! הבחור שב הביתה והודיע לאימו, אל תשאלי: הרב אמר שמהיום

כה. יהודי התקשר מחו"ל שיש לו משפט על מליון דולר! והאם מותר לו בכה"ג לקחת עו"ד, השיב מרן: מי אומר שהוא צריך לגשת למשפט...? יהודי זה ישב בחיבוק ידיים כצווי מרן, ויום לפני המשפט משכו את התביעה...

כו. סיפור נוסף פלאי לא פחות מקודמיו, שמספר הגאון ר' ראובן רייך שליט"א חתנו של ראש ישיבת ליקווד, שמכיר יהודי אחד שבבחרותו אהב לצלם את גדולי הדור תמונות רבות, ופעם הזדמן בשעה שקיטה אל ביתו של מרן שר התורה ותפס אותו בעדשת המצלמה בקטע נדיר ביותר כשהוא מאכיל חתול שכנראה אחז שמזונותיו עליו, וכשראה מרן שהוא מצלם אותו נזף בו שיפסיק לצלם, אבל הלה המשיך לצלם עוד ועוד תמונות, אז כעס עליו מרן ואמר לו חצוף, אמרתי לך להפסיק לצלם! בשלב זה הבחור נבהל, ופתח את ה"פילים" של התמונות) מי שזוכר מה שזה... (ושרף את כל התצלומים... כעבור שנים רבות כשכבר הקים בית והתברך בבנים, הגיע

תגובת מרן, ופרץ בבכי והודה שהוא התגייר בלי למול כך שבעצם הוא גוי גמור!! וגם מכיר מעשה נוסף שפעם עבר בקבלת קהל בחור אחד שביקש ברכה ממרן, והחזיר לו מרן, אדרבה אתה כהן תברך אותי, אף שלא הכירו מעולם! וסיים שאפשר לפרסם הכל בשמו!...

כג. שמעתי מבן משפחתי עד ראייה, שראה במו עיניו איך שפעם בקבלת קהל וניגש יהודי תימני כבן חמישים לבקש ברכה על שידוך ואמר לו מרן תיכף: קודם כל תגרש את הראשונה ואח"כ תישא את השניה!...! התברר שהלה חשב להקל בחרם דרבינו גרשום שאוסר לשאת שתי נשים, כאשר לפי דעתו אי"ז מחייב את קהילת בני תימן, אך לא שיער ולא האמין שמרן זללה"ה יצפה זאת ברוח קודשו...

כד. יש סיפור ידוע על בחורה מבוגרת שביקשו בשבילה ברכה ממרן, והשיב תשובה מוזרה: "מי אמר שהחתן שלה כבר נולד?" כעבור שנה התארסה עם גר צדק שהוא כתינוק שנולד אחרי ברכתו של מרן, ולא נפל מדבריו ארצה.

פעם לבית מרן עם אחד מילדיו לפני הבר המצוה לבקש את ברכתו. היה זה בעת קבלת קהל שגרתית, מרן נעץ בו מבט חודר ומיד אמר לו: אני מחפש אותך 25 שנה!! אתה הוא הבחור שצילמתי אותי בשעתו, רציתי לבקש סליחה שכעסתי עליך... ממש פחד פחדים, יראת החטא וכוח התפיסה המבהילה שלו!

כח. עוד מעשה שהתפרסם (ג"ז מוסרט) בבחורים שרצולנסוע לקברי צדיקים באוקריאנה, והמבוגר שביניהם (26) ביקש ברכה על שידוך במהרה, ומרן בירכו רפואה שלימה, וחזר הדבר שוב ושוב, וגם כשהנכד הדגיש שהוא לא מבקש רפואה אלא ברכה לשידוך, התעקש מרן "רפואה שלימה" ולבסוף עבר תאונת דרכים קשה וחזר על אלונקה.

כט. סיפר לי עד ראייה שהיה עם ילד חלאקה, ולפניו עבר בחור עם פתק, ומרן עיין כחצי דקה בפתק ולא הסכים לברכו, והנכד ביקש שוב שיברך אותו ומרן לא הגיב, ואח"כ כשהוא ניגש עם בנו לחלאקה, שאל אותו מרן: האם אתה כתבת את הפתק? וראו שגם ברכת בו"ה אינה פשוטה כ"כ.

ל. הדובדבן שבקצפת, הוא סיפור מופלא על אברך מב"ב כבן שלושים, שבהיותו ילד סבל מפצעים רבים בעורו

כז. יש עובדה פלאית (מוסרטת), איך שנכנס אליו אחד שהתמודד לבחירות מפכ"ל המשטרה ומבקש ממנו ברכה להיבחר, ומרן שואל אותו אם הוא כהן, והלה משיב בלאו. ושוב פעם שואל האם אתה כהן, ושוב עונה בלאו. ומרן מביט על הנוכחים בחדר ואומר שיהיה לכולם ברכה והצלחה וממאן לברכו, ולא הבינו את שיחו ושיגו עד שנבחר לתפקיד המפכ"ל אחד בשם כהן. הרי זה גילוי מופלא שגם אותו בר-קשא דמתא, שאולי כל הנפק"מ בהיבחרו הוא כמה יד קשה תפעיל המשטרה נגד מפגינים בכבישים... גם זה עבר דרך ששמע באזניו הרוחניות את ההכרזה ש'כהן' עתיד להבחר... וכדכתיב

על עצמי, ובעצם מאחורי הדברים היה חסר באמונה בקב"ה שהוא כל יכול ואפילו כזאת הוצאה גדולה הוא יכול להחזיר... עד ש... עזר הקב"ה ונכנסתי לקודש פנימה למרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א. שאלתי את מרן שליט"א; האם למרות שאין לי שום אפשרות בדרך הטבע להחזיר את ההוצאות של החשמל הכשר, האם צריך לקנות חשמל כשר לשבת? [וסברתי שמרן שליט"א יענה עפ"ד המשנ"ב בסימן רמ"ב שאין להוציא הוצאות שבת רק מה שבדרך הטבע] ומרן שליט"א ענה מילה אחת 'צריך'. ברוך ה' קניתי את החשמל הכשר, [עם הרבה פרפורים בבטן, בכל זאת אני בן אדם בשר ודם] ומעיד אנוכי שראיתי השגחה למעלה מן הטבע ממש ממש, וכל ההוצאות חזרו בס"ד. איך חזרו ההוצאות? בס"ד הוצאתי את ספרי החשוב "זמירות שבת - עלי באר" בחודש חשון תש"פ, [תחילת שנת 2020 למניינם] ברוך ה' הספר היה רב מכר, ואף מנהלי תתי"ם ואיגודי הישיבות רכשו ממנו כמויות ע"מ לחלקם לתלמידיהם. דא עקא, שארגון מסודר

כעין צרעת, והסתובב אצל רופאים רבים למצוא שיקוי ומרפא ולא הועילו כלום, עד שהוכרח לנסוע לחו"ל למקום בו יש אויר שמיקל על כאביו, ושהה שם שש שנים, אח"כ שב לארץ ישראל וחזרו הפצעים להציק לו רבות, או אז ניגש אביו למרן זללה"ה וסיפר לו על הפצעים שתקפו את בנו, ובתחילה לא הבין מרן מה הקושי בפצעים, עד שאמר לו שזה כעין צרעת ממש. אמר לו מרן בפשטות, נו, אז מה הבעיה, הרי לנעמן היתה צרעת והוא טבל ז' פעמים בירדן ונרפאה צרתו, ונסע לירדן וטבל ז' פעמים ועורו נרפא כולו!

(מגליון ענינו גל הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

בדידי הוה עובדא, הרבה זמן רציתי מאד לעשות חשמל כשר לשבת קודש, [מצברים] אך ידעתי שבדרך הטבע אין באפשרותי לשלם על הוצאה כספית כה גדולה, (850,31) נ"ח ולכן דחיתי את העניין הרבה זמן, בטענות סרק שונות ומשונות שבהם היצר הרע עזר לי לעבוד

2020 החליטה שעסק חדש שנפתח ב-2020 יקבל 3000 ש"ח מידי חודשיים, עד ה-2021/6. כפיצוי משוער על ההכנסות שהפסיד. סה"כ קיבלתי באופן שמיימי 24,000 ש"ח, בלי שום מאמץ... בנוסף קיבלו כל האזרחים מענקי קורונה [בשתי פעימות נפרדות] (תלוי לפי הילדים) וקיבלתי 4,500 ש"ח, שם ובנוסף משרד הפנים [בראשות הרב אריה דרעי שליט"א], שיזכר לטוב] חילק כרטיסי מזון לקניה ומשם קיבלתי 3,350 ש"ח. כ"כ: 850,31 ש"ח. מדהים! אצבע אלוקים היא - - - מעשה נוסף ששמעתי מכלי ראשון: לפני כעשר שנים התפללי בשבת בבוקר במנין 'ותיקין' ביחד עם ר' יענקל צוקל זצ"ל שהיה מאד מקורב למרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל והיה 'בדיחא דמלכא'. באותו השבת התפלל עמנו בנו של ר' יענקל שהיה גר ב'מאנסי'. וסיפר אחרי התפילה את הסיפור המבהיל הבא שהיה עימו מכלי ראשון. וכך סיפר: השבוע הגעתי מ'אמריקה' ונכנסתי לקודש הקודשים בית מרן הגר"ח קניבסקי זיע"א, לפני שנכנסתי לרבינו ביקש ממני חבר מאמריקה שאני

צריך קבלות מסודרות, ומהיכן יהיה לי 'קבלות', ניסיתי בכה ובכה, ולבסוף לא הייתה ברירה ושכרתי רו"ח שתרשום את "עסק" מכירות הספרים בצורה מסודרת במס הכנסה. ואז אפשר להוציא קבלות מסודרות. הקדמה קטנה: בשלהי חורף תש"פ פרצה מגיפת הקורונה והמדינה נכנסה לסגר, ועוד סגר וכו', וכדי לפצות את בעלי העסקים, החליטה המדינה שהם ישלמו לכל עסק את ההכנסות שהפסיד. איך ניתן לדעת כמה העסק הרוויח? בודקים בדיווח של מס הכנסה מהשנה הקודמת וככה יודעים כמה הרוויח העסק. איך ניתן לדעת כמה היה אמור להרוויח עסק שנפתח בתחילת שנת 2020 ועדיין לא דיווח למס הכנסה? לא ניתן לדעת בדיוק, אלא לשער לפי מה שהרוויח בתחילת 2020. כאמור לעיל הספר יצא בדיוק בתחילת 2020, ובאותם חודשים (1-2 למניינם) הספר רשם מכירות נאות ביותר, אך בעצם הוא מיצה את שוק המכירות, וכל הקונים הפוטנציאליים רכשו ממנו. אבל אם הקב"ה רוצה לשלוח כסף לבן אדם, 'הקצרה יד ה'?' והמדינה

הנהגת קודשו של מרן הגר" שיינו קורא
 כתבי נשים. והביא למרן הגר"ח פתק
 שאימו כתבה. הוא מושיט לר' חיים את
 הפתק שהיה מקופל בתוך כיסו. ועוד לפני
 שהוא הגיש לר' חיים את הפתק (!!! ר'
 לחיים אומר לו "איני קורא כתב נשים!!!"
 אהה... ועתה בעוונותינו חסרנו כל זאת.
 "לא ארון, ולא ספר תורה, לא כפורת ולא
 בדים וכו' וכו'.... (מי באר)

יכניס את שמו לפני רבינו [ולא צירף בקשה
 מיוחדת, רק לברכה בעלמא]. נכנס בנו של
 ר' יענקל לקודש פנימה לרח' רשב"ם 23
 , והכניס פתק לרבינו עם שמו של חברו.
 [לדוגמא "ראובן בן לאה"] אומר לו ר' חיים:
 אין כזה בן אדם !!! הבן של הרב צוקר
 מנסה להתווכח, הרי הוא מאמריקה והוא
 מכיר אותו אישית, איך ר' חיים אומר שאין
 כזה דבר?! אך ר' חיים לא אבא לברך...
 הוא מתקשר לחברו באמריקה ומספר לו
 את מה שר' חיים אמר, וחבירו אומר לו "ר'
 חיים צודק" קוראים לאמי לאה רחל, ולא
 רק לאה, אני שכחתי את השם השני של
 אימי. הוא נכנס בשנית לר' חיים, ר' חיים
 מסתכל בפתק, ואומר "רפואה שלימה".
 הבן של הרב צוקר מתקשר לחברו ואומר
 לו את דברי מרן הגר"ח, וחבירו מתחיל
 לבכות בכי תמרורים... מה קרה? התברר
 ששבוע קודם לכן גילו את חברו את
 המחלה הנוראה, והוא לא סיפר לאף אחד
 חוץ מרעייתו את הדבר. ויושב לו מרן שר
 התורה ברח' רשב"ם בבני ברק, וצופה
 מסוף העולם ועד סופו... סיפור נוסף
 ששמעתי מר' יוסף המאירי. שלא ידע על